

Danskeres erfaringer med sexistisk adfærd og omgivelsernes reaktioner

Danskeres erfaringer med sexistisk adfærd og omgivelsernes reaktioner

© VIVE og forfatterne, 2024

e-ISBN: 978-87-7582-307-9

Forsidegrafik: Hanne Bang Christensen/VIVE

Projekt: 302491

Finansiering: Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet

VIVE

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11

1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

VIVE støtter FN's verdensmål og angiver her, hvilket eller hvilke verdensmål der knytter sig til publikationen.

Forord

Gennem de senere år har der været øget opmærksomhed på problemstillingen om seksuel chikane på arbejdspladsen. Lovgivningen er strammet op, og en række undersøgelser har kortlagt problemets omfang på arbejdsmarkedet, på visse uddannelsessteder og i udvalgte organisationer. Man ved imidlertid mindre om, hvor udbredte problemerne er i andre sfærer, hvor man færdes, fx på offentlige eller halvoftentlige steder, i privatlivet eller på nettet. Det er baggrunden for denne bredt anlagte undersøgelse, der belyser 16-50-åriges erfaringer med uønsket seksuel opmærksomhed inden for en etårs horisont, og som også kortlægger, om omgivelserne gør noget for at stoppe den uønskede adfærd eller støtter de udsatte personer på anden vis.

Undersøgelsen er udført af seniorforsker Mai Heide Ottesen og analytiker Stine Vernstrøm Østergaard. Data er indsamlet i samarbejde med DST Survey, Danmark Statistik. Til undersøgelsen har der været nedsat en følgegruppe, hvis indsats vi takker for. Vi takker endvidere de to anonyme reviewere, som har gennemlæst manuskriptet og givet os konstruktive kommentarer.

Undersøgelsen er rekvireret og finansieret af at Digitaliserings- og ligestillingsministeriet på vegne af Alliancen mod seksuel chikane.

Kræn Blume Jensen

Forsknings- og analysechef for VIVE Social

Indholdsfortegnelse

Hovedresultater	6
Afrapportering	12
1 Indledning	13
1.1 Baggrund	13
1.2 Eksisterende viden	14
1.3 Undersøgelsens formål	16
1.4 Anvendt metode	17
1.5 Anvendt begrebsbrug i rapporten	17
1.6 Rapportens opbygning	20
2 Erfaringer med uønskede hændelser	21
2.1 Indledning	21
2.2 Forekomster	22
2.3 Konteksten for hændelserne	30
2.4 Relation til udøvere af uønskede hændelser	33
2.5 Oplevede eftervirkninger	39
2.6 Grupperinger af uønskede hændelser	42
2.7 Sammenfatning	49
3 Omgivelsernes reaktioner på uønskede hændelser	51
3.1 Indledning	51
3.2 De udsattes perspektiv: Vidner og støtte fra omgivelserne	52
3.3 Omgivelsernes perspektiv	61
3.4 Sammenfatning	69
4 Holdninger til køn, sexisme og seksuel chikane	71
4.1 Indledning	71
4.2 Holdninger til køn	72
4.3 Holdninger til sexisme	73
4.4 Holdninger til seksuel chikane	75
4.5 Holdninger opgjort efter både køn og alder	77

4.6	Sammenfatning	78
5	Faktorer, der er forbundet med handlingsparathed	80
5.1	Indledning	80
5.2	Faktorer, der har sammenhæng med, om udsatte for uønskede hændelser modtager hjælp	81
5.3	Faktorer, der har sammenhæng med, om personer med kendskab til uønskede hændelser har handlet	84
5.4	Sammenfatning	87
	Dokumentation	89
6	Metode	90
6.1	Design	90
6.2	Dataindsamling	95
6.3	Bortfaldsanalyse og vægtning	95
	Referencer	105
	Bilag 1 Bilagstabeller	110

Hovedresultater

Baggrund og formål

I kølvandet på #MeeToo-bølgerne har der været voksende opmærksomhed på problemstillingen om seksuel chikane, især på arbejdspladserne. Lovgivningen er strammet op, og en række undersøgelser har kortlagt problemets omfang på arbejdsmarkedet, på visse uddannelsessteder og i udvalgte organisationer. Vi ved imidlertid mindre om, hvor udbredte problemerne er i andre sfærer, hvor man færdes, fx på offentlige eller halvoffentlige steder, i privatlivet eller på nettet. Det er baggrunden for denne bredt anlagte undersøgelse, der belyser 16-50-åriges erfaringer med uønsket seksuel opmærksomhed, kønskrænkelser og seksuel tvang inden for det seneste år, og som også kortlægger, om omgivelserne gør noget for at stoppe den uønskede adfærd eller støtter de udsatte personer på anden vis.

Mange har oplevet uønskede hændelser, men de fleste mener ikke, det påvirker deres liv i dag

Deltagerne i undersøgelsen har svaret på 21 spørgsmål om uønsket eller ubehagelig adfærd med seksuelle eller kønskrænkende undertoner. Spørgsmålene dækker over en bredt vifte af uønskede hændelser fra lumre blikke til voldtægt.

Undersøgelsen viser, at mange – to ud af tre (69 pct.) af undersøgelsesdeltagerne – har oplevet mindst én uønsket hændelse inden for det sidste år. Det skyldes især, at ganske mange har oplevet, at andre har talt nedsættende om mænd og kvinder (46 pct.), at de selv har fået uønskede seksuelle kommentarer om deres krop, tøj eller livsstil (32 pct.) eller har modtaget uønskede beskeder med seksuelt indhold (27 pct.). Erfaringer med kønskrænkende adfærd (51 pct.) er næsten lige så udbredt som uønsket seksuel opmærksomhed (59 pct.), mens færre har oplevet hændelser, som har karakter af seksuel tvang (20 pct.).

Kvinder rapporterer hyppigere om uønskede hændelser end mænd (78 hhv. 60 pct.). Hen over et år oplever kvinder dobbelt så mange typer uønskede hændelser, og de møder hyppigere den samme hændelsestype flere gange. Uønskede hændelser opleves af alle aldersgrupper, men unge møder dem en del hyppigere end ældre. Opgøres tallene på både køn og alder, er det de unge kvinder, der i bemærkelsesværdigt stor grad oplever uønskede hændelser. For eksempel har 53 pct. af de 16-17-årige kvinder oplevet adfærd, som har karakter af seksuel tvang inden for de sidste 12 måneder.

Boks 1 Sexistisk adfærd, som belyses i undersøgelsen

Kønskrænkende adfærd er ekskluderende adfærd, som udtrykker stødende, nedgørende eller fjendtlige holdninger om personer eller grupper pga. disses køn eller seksuelle orientering. Det kan fx være udsagn om kvinder eller mænds manglende evner til at varetage bestemte jobtyper.

Uønsket seksuel opmærksomhed er forskellige udtryk for seksuel interesse, der opfattes som uvelkomne, ikke-gengældte og ubehagelige af den, der bliver udsat for det. Der kan fx være tale om uønsket snak om sex, berøringer og kys uden samtykke eller et vedvarende pres for at komme på en date eller få sex.

Seksuel tvang er fx ufrivillige befamlinger, trusler, hvis ikke et seksuelt krav bliver opfyldt, eller seksuelle overgreb.

Uønskede hændelser kan opleves alle vegne, hvor man færdes, men oftest foregår de på offentlige eller halvoftentlige steder i fritiden, på nettet, i forbindelse med arbejdet eller et privat sted i fritiden. Ved flertallet af de hændelser, som respondenterne har opfattet som mest alvorlige, er der ikke alkohol involveret. Lidt over halvdelen (54 pct.) vurderer ikke, at den udøvende part var påvirket og 77 pct. benægter selv at have været det.

Kvinder oplever i stort set alle tilfælde, at det er mænd, der står bag, mens mænd erfarer, at adfærden i omtrent samme omfang udgår fra både mænd og kvinder. Oftest har udøveren af den mest alvorligt oplevede hændelse været en fremmed, som respondenterne ikke kender, en sideordnet (fx kollega eller medstuderende) eller én fra de nære private cirkler.

Overordnet tilkendegiver tre fjerdedele (76 pct.) af de adspurgte mænd og halvdelen (49%) af kvinderne, at den alvorligst oplevede hændelse slet ikke påvirker deres liv i dag.

Omgivelsernes reaktioner

Undersøgelsen belyser, om personer, der oplever uønskede hændelser, bliver støttet af deres omgivelser. Det belyses fra to perspektiver: Fra dem, der selv har oplevet uønskede hændelser, og fra dem, der kender nogen, som har været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed.

Knap halvdelen af de personer, der selv har oplevet uønskede hændelser, oplyser, at der var vidner til stede. Det var hyppigst en ven, bekendt eller en sideordnet (fx

kollega eller medstuderende). I hvert fjerde tilfælde greb vidner ind for at stoppe det, der skete, og indgriben sker oftere, når det er en kvinde (30 pct.) end en mand (14 pct.), der er udsat for en uønsket hændelse. Halvdelen (54 pct.) af de udsatte kvinder og knap hver tredje mand (30 pct.) har talt med andre om den uønskede hændelse. De søger oftest støtte hos uformelle aktører i eget netværk, fx hos venner, deres partner eller familiemedlemmer og har kun sjældent kontaktet mere formelle aktører, fx en overordnet eller sundhedspersonale. Flertallet af såvel mænd som kvinder oplever, at bistanden var til hjælp for dem.

30 pct. af respondenterne kender nogen, der har været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed i det seneste år. Det er oftest en kvinde, som de kender fra deres nære familie- eller vennekreds. Respondenterne er oftest blevet opmærksomme på den uønskede hændelse, fordi den udsatte person har fortalt om det. Færre (24 pct.) har selv overværet en uønsket hændelse, men når det er sket, har 6 ud af 10 forsøgt at stoppe det, det skete. Flertallet af dem, der har interveneret eller støttet på anden vis, vurderer, at deres bistand i en eller anden udstrækning hjalp den udsatte person.

Faktorer, der er forbundet med at modtage og give støtte ved uønskede hændelser

Undersøgelsen har belyst, hvad der influerer på, om man som udsat har modtaget hjælp fra andre, og om man som en del af omgangskredsen har været villig til at støtte én, man kender.

For dem, der selv har oplevet en uønsket hændelse, er chancen for at få hjælp især forbundet med at være en kvinde og være yngre. For seksuelle minoriteter er den mindre. Desuden spiller alvorligheden ved den uønskede adfærd en rolle for, om man får bistand. En udsat person har også større sandsynlighed for at få hjælp, hvis hændelsen er foregået på arbejdet, og hvis den er udøvet af en fremmed eller af en kunde, patient eller lignende, dvs. én, som man sjældent kender så godt. Vi tolker disse fund som en virkning af, at der iværksættes tiltag for at imødegå seksuel chikane på arbejdspladserne, mens andre sociale arenaer er relativt uregulerede. Samtidig tyder resultaterne på, at det er nemmere – måske mere omkostningsfrit – at stille sig til rådighed med hjælp, når der er en social distance til den udøvende part.

Blandt dem, der kender en person, som har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed, er handlingsparatheden især forbundet med at have mere uddannelse end grundskolen og til dels også med, om man selv har haft erfaringer med uønskede hændelser. Man er også mere villig til at stille sig til rådighed for én, man kender godt, end hvis der er tale om et mere fjernt bekendtskab. Endelig spiller kønssammensætningen i den personlige omgangskreds ind. Man er mere villig til at handle, når den er kønsbalanceret, end når den fortrinsvis består af enten mænd eller kvinder.

Forskellige grader af udsathed

Nogle personer oplever få uønskede hændelser igennem et år, mens andre oplever gentagne hændelser. Men intensiteten betyder også noget. Det er mere graverende at blive voldtaget end at blive piftet efter på gaden. For at tilvejebringe et mere nuanceret billede af graden af udsathed har vi analyseret undersøgelsens svarmønstre og koblet yderligere informationer på for at indkredse, om der er særlige risikogrupper og karakteristika ved hændelserne. Undersøgelsen identificerer fire grupperinger af udsatte.

Den første gruppering (udgør 13 pct.) har overvejende erfaret kønskrænkelser, som ofte sker på (halv)offentlige steder i fritiden eller i forbindelse med arbejdet, og typisk udøves af fremmede eller en sideordnet. Den ekskluderende adfærd er oftest af verbal karakter og sker tit i andres påhør (62 pct.). Hver femte respondent (19 pct.) vurderer, den alvorligst oplevede hændelse påvirker hans/hendes liv i dag.

En anden og lille gruppering af højt udsatte (udgør 1 pct.) oplever oftest uønskede hændelser i fritiden – relativt ofte på private steder og fra nogen, som de kender privat (venner, bekendte eller en eks-partner). De højt udsatte er eksponeret for en høj volumen af seksuel tvang, der ofte foregår på tomandshånd. Det kan være baggrunden for, at færre i denne gruppe (42 pct.) har oplevet, at hændelsen blev bevidnet af andre. Over halvdelen i gruppen (57 pct.) har oplyst, at de i nogen eller i (meget) høj grad er påvirket af den alvorligste hændelse, de har oplevet.

Den tredje gruppering af moderat udsatte (udgør 10 pct.) har fortrinsvis erfaringer med uønsket seksuel opmærksomhed. Hændelserne finder ofte sted i fritiden og er udøvet af fremmede, en sideordnet eller et nyt bekendtskab. Besvarelsene tyder på, at en del hændelser sker ved sociale eller festlige arrangementer, hvor der er vidner til stede. Hver tredje person i gruppen (32 pct.) har oplyst, at den alvorligst oplevede uønskede hændelse i et eller andet omfang har påvirket dem i dag.

En stor gruppering af lavt udsatte (udgør 45 pct.) har oplevet uønskede hændelser på forskellige sociale arenaer (herunder på nettet), som især er udgået fra fremmede eller en sideordnet. Under halvdelen af personerne i grupperingen (45 pct.) har rapporteret, at der var vidner til stede, og relativt få (34 pct.) har talt med andre om det oplevede. Det kan hænge sammen med, at personerne ikke selv har oplevet den som så alvorlig: Næsten ingen (6 pct.) oplever, at hændelsen har påvirket dem i dag.

Tilsammen udgør de tre første grupperinger, som har oplevet kønskrænkelser, som er højt eller moderat udsatte, 24 pct. af det samlede analyseudvalg. Personerne i de tre grupperinger er overvejende kvinder og under 35 år. I den lille gruppering af højt udsatte, som har erfaringer med uønskede hændelser i mange sfærer, identificerer undersøgelsen en højere procentdel af køns- og seksuelle minoriteter.

Grupperingen af lavt udsatte udgør sammen med dem, der ingen uønskede hændelser har oplevet, 76 pct. af analyseudvalget. Her er personerne oftere mænd, de er oftere ældre, og et flertal er i beskæftigelse.

Boks 2 Andre resultater fra undersøgelsen

- Kvinder svarer langt oftere end mænd, at de er blevet forulempet på et offentligt eller halvoffentligt sted (44 hhv. 25 pct.), på nettet eller de sociale medier (38 hhv. 24 pct.) eller på et privat sted i fritiden (31 hhv. 24 pct.).
- Hver fjerde uddannelsessøgende (25 pct.) har oplevet mindst en uønsket hændelse i forbindelse med deres uddannelse, og halvdelen (11 pct.) af dem har svaret, at det var den alvorligste oplevede hændelse, som foregik der.
- Hver anden kvinde, som er på en arbejdsplads med flest mænd, har oplevet uønskede hændelser i forbindelse med arbejdet. Hver tredje kvinde på en kvindedomineret arbejdsplads har oplevet det samme.
- Gennemgående anerkender undersøgelsesdeltagerne, at seksuel chikane er et problem, som ikke bør tolereres. Yngre kvinder forholder sig mest afvisende til kønsstereotype udsagn om sexisme og seksuel chikane, mens yngre mænd på nogle områder er de mindst afvisende.

Perspektiver fra undersøgelsen

De uønskede hændelser med seksuelle eller kønskrænkende undertoner, som respondenterne har rapporteret om, foregår alle vegne, ikke kun på arbejdspladserne. Ofte er der vidner til stede, især når det foregår på uddannelsen eller i forbindelse med fritidsaktiviteter, og sjældnere, når det sker på nettet. De udsatte og vidnerne, der overværer en hændelse, har forskellige perspektiver på, om vidnerne griber ind, men undersøgelsen efterlader et samstemmende indtryk af, de udsatte værdsætter vidners indgriben og også finder anden form for støtte fra omgivelserne hjælpsom. Det understreger betydningen af, at vidner og andre i omgivelserne træder til og bidrager til at sætter en stopper for det, der sker.

Undersøgelsesresultaterne tyder på, at arbejdspladsernes tiltag for at imødegå seksuel chikane delvist ser ud til at virke: Her har man en chance for at få hjælp, især når den grænseoverskridende adfærd udøves af personer, som man kender mindre godt. En tilsvarende sammenhæng iagttager vi ikke i forhold til andre institutionelle og organisatoriske kontekster. Der forekommer dermed at være et uforløst potentiale for forebyggelse i andre typer organisationer, fx på uddannelsesinstitutioner og i foreningslivet.

En betydelig del af de uønskede hændelser opleves i fritidens uorganiserede sammenhænge, fx i nattelivet, i den private omgangskreds eller på nettet. Selvom uønskede hændelser både opleves af unge og ældre, mænd og kvinder, peger undersøgelsen på, at især yngre kvinder og seksuelle minoriteter er særlige risikogrupper. Samtidig har undersøgelsen iagttaget divergenser mellem yngre mænds og kvinders holdninger til kønsstereotyper, sexisme og seksuel chikane. Selvom der ikke nødvendigvis er en lige linje mellem holdninger og handlinger, kan fundene fra undersøgelsen bidrage til at åbne en diskussion mellem kønnene om respektfuld adfærd, om grænsesætning, og om, hvorfor det, man måske siger og gør for sjov, kan blive opfattet på en hel anden måde af modtageren.

> Afrapportering

1 Indledning

1.1 Baggrund

Gennem de senere år har problemstillinger om seksuel chikane med mellemrum fyldt en del i det danske mediebillede, i den offentlige debat og på de sociale medier. De såkaldte #MeeToo-bølger, som især har drejet sig om overordnede magtmisbrug af yngre (kvindelige) medarbejdere, var utvivlsomt med til at kickstarte debatterne. #MeeToo-bevægelsen startede i Hollywood i 2017, men kom først for alvor til Danmark i 2020, hvor en række kvinder (og færre mænd) fra forskellige brancher stillede sig offentligt frem og fortalte om deres erfaringer med seksuelle krænkelser og chikane (Lex.dk).

Siden har myndigheder, institutioner og organisationer gennemført målinger og undersøgelser, som på forskellig vis har søgt at afdække omfanget af seksuel chikane-adfærd blandt lønmodtagere i forskellige brancher, blandt elever og studerende på de gymnasiale og videregående uddannelser og også blandt medlemmer i visse organisationer og foreninger (fx Analyse & Tal, 2018; Børne- og Undervisningsministeriet (årlige dataudtræk); Dansk Sejlunion, 2021; Forsvarsministeriet, 2019; Hansen et al., 2022; Larsson et al., 2022, 2023; Pejtersen & Holt, 2021; Sex & Samfund og Børns Vilkår, 2021; Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2021). Ifølge en måling fra 2021 mener hver tredje kvindelige lønmodtager, at #MeeToo-bølgen har gjort det lettere at stå frem, hvis man er udsat for seksuel chikane på arbejdspladsen (Lederne, 2021), men om det øgede fokus også har nedbragt den faktiske forekomst af uønskede hændelser, er der til dato ingen viden om.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter blev i marts 2022 enige om en trepartsaf-tale om seksuel chikane, der skal understøtte en kulturforandring på arbejdsplad-sen. Som en del af trepartsaftalen blev det besluttet at etablere Alliancen mod seksuel chikane med det formål at forebygge seksuel chikane bredt i det danske samfund, herunder på arbejdsmarkedet, på uddannelsesområdet, i kultur- og fritidslivet m.m.

I 2023 vedtog et enigt Folketing en række lovændringer for at styrke indsatsen mod seksuel chikane på arbejdspladser ved bl.a. at tydeliggøre arbejdsgiverens ansvar i sådanne sager. Der er også taget initiativer til tiltag, som skal forebygge og håndtere problemer med seksuel chikane i forskellige organisationer.

Da hierarkiske organisationsstrukturer, prækære arbejdsbetingelser eller et pas-sivt lederskab er faktorer, der kan fremme forekomsten af seksuel chikane, har især arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner været oplagte fokusområder. Se-xistisk adfærd kan imidlertid også opleves i andre sociale arenaer, fx i det organi-serede fritidsliv (fx foreninger), i den uorganiserede del af fritids- eller privatlivet

(fx festivaler, på kollegier, i private eller familiære sammenhænge) eller online som cyber-chikane.

Der findes kun begrænset viden om karakteren, grovheden eller gentagelsesmønsteret i den sexistiske adfærd, som opleves i disse andre sfærer, ligesom der mangler præciseret viden om relationen mellem udsatte for og udøvere af denne adfærd. Videre savnes der viden om omgivelsernes reaktioner, dvs. om tilskuere (fx kollegaer, pårørende, venner, bekendte), der bevidner eller hører om sådanne hændelser, er villige til at handle til gavn for den, der bliver udsat for uønskede hændelser.

Det er baggrunden for, at Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet på vegne af Alliancen mod seksuel chikane har bedt VIVE om at gennemføre en bredt anlagt undersøgelse, der belyser befolkningens erfaringer med sexistisk adfærd i en bred vifte af sociale kontekster, og hvordan omgivelserne reagerer, når de ser eller hører om sådanne hændelser.

1.2 Eksisterende viden

Den politiske og forskningsmæssige interesse for seksuel chikane på arbejdspladserne er ikke ny. Litteraturgennemgange af engelsksprogede studier om emnet viser, at der har været en omfattende forskning i seksuel chikane siden 1970'erne, og at denne er vokset gennem de senere år (Fitzgerald & Cortina, 2018; Karami et al., 2021; Sojo, Wood & Genat, 2016). De forskningsbaserede undersøgelser har beskæftiget sig med en vifte af forskellige problemstillinger som fx udbredelse og hyppighed; juridiske problemstillinger; teorier, der kan forklare seksuel chikane; forløbere for sexchikane på individ- og organisationsniveau; mestringsstrategier og konsekvenser ved at opleve seksuel chikane (fx fysiske, psykiske, sociale og arbejdsrelaterede konsekvenser). Nogle studier har opsamlet viden om definitioner af seksuel chikane; seksuel chikane i specifikke omgivelser (fx i den akademiske verden eller på internettet) eller blandt særlige befolkningsgrupper (fx blandt unge, farvede kvinder, sygeplejersker). Andre, som har haft blikket rettet mod interventioner, der kan mindske seksuel chikane, har peget på, at der mangler solide evidensbaserede metoder til at forebygge seksuel chikane på arbejdspladserne og uddannelsesstederne. Derfor er der behov for, at forskningen fremover udvikler og tester interventioner for at tilvejebringe svar på, hvilke forebyggelsestiltag der virker (Bodenstam & Lundqvist, 2020; Madsen & Nielsen, 2023).

Også i Danmark har der gennem de seneste 30 år med mellemrum eller løbende været udført undersøgelser om seksuel chikane på arbejdspladsen (fx Arcel, 1992; Ipsen & Malmgren, 2000). For eksempel viste et tidligt og meget grundigt studie om kønskrænkende adfærd i forsvaret, at 90 pct. af de militært ansatte kvinder havde oplevet uønsket seksuel opmærksomhed, at 18 pct. havde været udsat for

seksuel tvang, herunder at 3 pct. havde været forsøgt voldtaget (Øhrstrøm, Eriksen & Knudsen, 2003).

Som nævnt har der i de senere år været gennemført en række undersøgelser, som har belyst omfanget og arten af seksuel chikane blandt lønmodtagere i forskellige brancher, blandt elever og studerende og blandt medlemmer i udvalgte organisationer og inden for politik (fx Analyse & Tal, 2018; Borchorst & Agustin, 2017; Forsvarsministeriet, 2019, 2023; Hansen et al., 2022; Kvinfor, 2021; Larsson et al., 2022, 2023; Pejtersen & Holt, 2021; Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2021). De forskellige danske kortlægninger (såvel nyere som ældre) har gennemgående anvendt forskellige spørgeteknikker for at indkredse problemets omfang – fra direkte og mere overordnede spørgsmål om erfaringer med seksuel chikane til mere konkrete spørgsmål om erfaringer med bestemte typer adfærd. Af bl.a. denne grund er det svært at sammenligne undersøgelsesresultaterne direkte med hinanden, men de undersøgelser, der spørger til serier af konkret adfærd, finder gennemgående højere forekomster end dem, der har spurgt ind til emnet ved hjælp af et eller få overordnede spørgsmål. De anvendte måleinstrumenter ser således ud til at influere på resultaterne om forekomsterne.

De danske kortlægninger efterlader dog et samstemmende indtryk af, at kvindelige arbejdstagere og studerende, særligt de yngre, hyppigere er udsat for seksuel chikane end mænd. Flere undersøgelser finder også, at denne adfærd ikke udelukkende udøves af overordnede over for underordnede, men ofte af sideordnede (fx kollegaer eller medstuderende) eller af eksterne personer uden for arbejdspladsen (fx kunder eller klienter). Der er endvidere store branchemæssige variationer i forekomsten af seksuel chikane, som bl.a. hænger sammen med, om medarbejderne er frontpersonale med kontakt til ikke-ansatte personer. For eksempel rapporterer ansatte i restaurationsbranchen langt hyppigere om, at de har været udsat for uønskede hændelser end personer, der er ansat i den offentlige administration (Larsson et al., 2023). Som internationale studier (fx Sojo, Wood & Genat, 2016) har undersøgelser fra Danmark og Sverige vist, at seksuel chikane på arbejdspladsen kan være forbundet med negative helbredsmæssige og mentale virkninger for den udsatte person, fx i form af øget risiko for PTSD-lignende eller depressive symptomer, alkoholrelateret syge- eller dødelighed, eller selvmordsadfærd (Blindow et al., 2023; Friborg et al., 2017; Hansen et al., 2022; Hansson et al., 2020).

Mens der således efterhånden findes en del danske kortlægninger om seksuel chikane, som foregår inden for et institutionelt eller organisatorisk regi, er der mindre viden om uønskede hændelser i andre sfærer, fx i nattelivet, ved private sammenkomster eller på nettet. Heinskou et al. (2017) udførte dog en bredt anlagt undersøgelse, der sigtede mod at afdække mørketallet for seksuelle krænkelse i Danmark. Den berører området om oplevede uønskede hændelser i forskellige sfærer, men fokuserer fortrinsvis på erfaringer med grovere seksuelle overgreb, som ligger på kanten til eller inden for den kriminelle grænse, fx voldtægt eller seksuelle overgreb i barndommen. I SDU's tilbagevendende omfangsundersøgelser om befolkningens

erfaringer med vold og overgreb har man i de seneste undersøgelsesrunder stillet spørgsmål til oplevet uønsket opmærksomhed. Resultaterne indikerer, at 16-64-årige kvinder og mænds erfaringer med uønsket seksuel opmærksomhed (belyst ved uønskede seksuelle invitationer eller kommentarer) hyppigere foregår uden for arbejdspladsen end i forbindelse med arbejdet (Algren & Laursen, 2022), og at adfærden hyppigt bliver udøvet af en fremmed (Deen et al., 2018). En tredje undersøgelse, som blev gennemført i 2012 blandt kvinder i alle EU-lande, herunder også Danmark, viste, at danske kvinder hyppigere rapporterede om erfaringer med seksuel chikane i forhold til EU-gennemsnittet af kvinder (FRA, 2014). Uddybende analyser fra undersøgelsen har vist, at seksuel chikane mod kvinder forekommer i forskellige typer omgivelser (herunder på internettet), og involverer en række forskellige udøvere. Den fandt videre, at yngre kvinder i disproportional grad er udsat for cyber-chikane (Latcheva, 2017). Desuden står flere analysebureauer (Epinion, 2017; TSN Gallup, 2016; YouGov, 2016) bag rekvirerede målinger om yngre danskeres erfaringer med, at nogen har taget på dem imod deres vilje i nattelivet. Overordnet viser disse målinger, som er blevet citeret i danske medier, at erfaringer med uønsket seksuel adfærd er ganske udbredte, især blandt kvinder.

1.3 Undersøgelsens formål

I forhold til de fleste hidtil gennemførte danske kortlægninger har denne undersøgelse et bredere formål. Den fokuserer ikke kun på seksuel chikane på arbejdspladser og uddannelsessteder, men også på udbredelsen af de forulempelser, man kan opleve andre steder i hverdagen pga. sit køn, dvs. erfaringer med kønskrænkende adfærd, uønsket seksuel opmærksomhed og seksuel tvang. Undersøgelsen belyser, hvem der i særlig grad bliver forulempet, hvilke former de uønskede hændelser typisk antager, hvor de foregår, og hvilken relation der typisk er mellem den udsatte og udøveren. Derudover kaster undersøgelsen lys på faktorer, der har sammenhæng med, at omgivelserne er villige til at hjælpe eller støtte personer, som udsættes for uønskede hændelser. Det sker ved at afdække, hvordan personer, der faktisk har bevidnet eller hørt om uønskede hændelser, har ageret.

Undersøgelsen fokuserer således både på individers egne erfaringer med at have oplevet uønskede hændelser og på, hvordan omgivelserne reagerer og handler, når nogen udsættes for hændelser. Undersøgelsen består af følgende delanalyser:

1. En delanalyse, der kortlægger personers erfaringer med at være eksponeret for uønskede hændelser i form af kønskrænkede adfærd, uønsket seksuel opmærksomhed og seksuel tvang.
2. En delanalyse, der afdækker erfaringer med at bevidne og handle i forhold til de ovennævnte uønskede hændelser.
3. En delanalyse, der afdækker, om individers holdninger til køn, sexisme og seksuel chikane hænger sammen med deres villighed til at handle, når de

ser eller hører om personer, der er udsat for uønsket seksuel opmærksomhed.

4. En delanalyse, der undersøger, hvilke faktorer der er sammenhængende med sandsynligheden for at handle til fordel for personer, der oplever uønskede hændelser.

1.4 Anvendt metode

Undersøgelsen er baseret på en survey, der blev gennemført i forsommeren 2023 blandt et tilfældigt udsnit af danskere i alderen 16-50 år. Informationerne om erfaringer med uønskede hændelser hviler på spørgebatteriet *Spørgeskema om uønsket seksuel opmærksomhed og chikane (SUSO)*, som også er anvendt i andre, nyere danske kortlægninger. Skemaet består af 21 spørgsmål, som dækker tre områder: uønsket seksuel opmærksomhed, kønskrænkende adfærd og seksuel tvang. Dataindsamlingen, der blev tilrettelagt som en webbaseret survey med telefonopfølgning, blev gennemført af DST Survey. Blandt stikprøvens 12.029 udtrukne personer modtog vi fulde eller næsten fulde besvarelser fra 2.946 personer, som udgør undersøgelsens analyseudvalg. Det svarer til en besvarelsesprocent på 24,5. Analyserne i rapporten er baseret på vægtede data, således at analyseudvalget i størst mulig udstrækning har de samme sociodemografiske karakteristika som populationen i aldersgruppen.

I spørgeskemaets sidste del var der afsat plads til, at respondenterne frit kunne skrive om deres egne erfaringer eller på anden vis give feedback på undersøgelsen. Hver 10. respondent anvendte denne mulighed. I rapporten har vi suppleret de statistiske analyser med nogle af disse kommentarer, som bidrager til at kvalificere, hvad der ligger bag besvarelserne i spørgeskemaet.

1.5 Anvendt begrebsbrug i rapporten

Seksuel chikane er et bredt paraplybegreb, der refererer til forskellige former for upassende adfærd med seksuelle eller kønskrænkende undertoner, især på arbejdspladsen.

I lovgivningen er seksuel chikane bl.a. reguleret i ligestillingsloven. Her betragtes seksuel chikane som forskelsbehandling pga. køn og er derfor forbudt. I lovens § 1, stk. 6, bliver seksuel chikane defineret som enhver form for uønsket verbal, ikke-verbal eller fysisk adfærd med seksuelle undertoner, der har til formål eller virkning at krænke en persons værdighed, navnlig ved at skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima. I ligestillingsloven er pligtsubjektet for bestemmelsen enhver arbejdsgiver (Laursen, 2022).

I forskningslitteraturen dækker området for seksuel chikane på arbejdspladsen ofte over tre kategorier af adfærd (fx Cortina & Areguin, 2021; Fitzgerald & Cortina, 2018):

Kønskrænkende adfærd sigter ikke mod at opnå et seksuelt forhold, men kan forstås som ekskluderende verbal og ikke-verbal adfærd, som kommunikerer stødende, nedgørende eller fjendtlige holdninger til eller om personer eller grupper, der har grund i disses køn eller seksuelle orientering.

Uønsket seksuel opmærksomhed omfatter forskellige udtryk for seksuel interesse, der bliver opfattet som uvelkomne, ikke-gengældte, ubehagelige og til tider skræmmende af den, der bliver udsat for det.

Seksuel tvang henviser til såvel eksplicite som implicite forsøg på at gøre en persons ansættelsesbetingelser afhængige af seksuelle tjenester. Det kan omfatte løfter om belønninger i bytte for seksuelle tjenester (fx at gøre et jobtilbud betinget af et seksuelt forhold), trusler om sanktioner (fx degradering, opsigelse), hvis ikke et seksuelt krav bliver opfyldt, ufrivillige befamlinger eller seksuelle overgreb (fx forsøg på eller faktisk voldtægt).

Ved at anvende SUSO-spørgeskemaet i en sproglig let tilpasset form følger vores undersøgelse den konceptuelle ramme, som er udstukket i forskningslitteraturen. Den ramme baserer sig på en offerbaseret undersøgelsestilgang til fænomenet seksuel chikane, idet den spørger til personers erfaringer med at være udsat for hændelser, som de selv har fundet uønskede, ubehagelige, stødende eller nedgørende.

Under arbejdet med denne rapport har vi drøftet, om 'seksuel chikane' er et velvalgt og dækkende overbegreb for det brede område, som undersøgelsen belyser.

For det første er 'seksuel chikane' et institutionaliseret begreb, der oftest bliver associeret med krænkelser, som finder sted på en arbejdsplads. Denne undersøgelse belyser ikke kun upassende adfærd på arbejdspladser, men hændelser, som foregår i forskelligartede sociale kontekster. Vi antager, at den samme adfærd, fx uønskede seksuelle kommentarer om ens krop, kan erfares forskelligt, afhængigt af, hvor den foregår, og hvem der udøver den. På en arbejdsplads, hvor man indgår i veldefinerede professionelle roller og positioner, vil de fleste formentlig finde det temmelig grænseoverskridende at høre den slags kommentarer udtalt af en overordnet, mens overbærenheden kan være større over for en tilfældig fulderik, der siger det samme på en bar en sen fredag aften. I den første situation befinder man sig i en organisatorisk og hierarkisk magtrelation; i den anden er der ingen relation, og man har i de fleste tilfælde friheden til at flytte sig fra stedet.

For det andet bliver seksuel chikane på arbejdspladsen oftest forbundet med magtudøvelse (Borchorst & Agustin, 2017:15), hvilket også var et centralt omdrejnings-

punkt i debatten under #MeeToo-bølgerne. Vi vil ikke udelukke, at et ulige magtforhold også kan være et element i den grænseoverskridende adfærd, der foregår i de andre kontekster, som undersøgelsen fokuserer på, men vi kan heller ikke slutte, at det forholder sig sådan i enhver situation. Upassende eller grænseoverskridende adfærd kan også være forårsaget af andre 'motiver', fx af forkvaklede forsøg på at flirte, af manglende respekt og situationsfornemmelse, eller af dårlig opførsel. I denne undersøgelse kan vi ikke belyse motiverne bag adfærden.

For det tredje har arbejdet med undersøgelsen skærpet vores blik for, at området fremtræder umodent: Det fænomen, vi undersøger, er flydende uden at have fundet en endelig form. På den ene side afspejler samfundsdebatten, at normerne for passende hhv. upassende adfærd har flyttet sig gennem de senere år – i hvert fald i nogle sammenhænge. På den anden side mangler vi endnu at diskutere og nå til enighed om, hvordan fænomenet bedst lader sig afgrænse og definere. Denne 'bevægelighed' afspejler sig også i de indhentede data. Respondenternes besvarelser om upassende adfærd dækker over en bred vifte af erfaringer, fra enkeltstående hændelser af mindre grov karakter til gentagne eller meget grove hændelser. Kun et mindretal af de hændelser, som undersøgelsen spørger til, kan (afhængigt af omstændighederne) sanktioneres efter straffeloven (fx voldtægt, blufærdighedskrænkelser). Flertallet af hændelsestyperne er ikke underlagt nogen retlig regulering (med mindre de omhandler arbejdsmiljøet), men som med al anden adfærd kan der alligevel godt herske almindelig konsensus om, at bestemte handlinger overskrider normerne for passende opførsel eller god tone. I forhold til andre slags handlinger kan der måske være mere tvivl, eller der kan være divergerende synspunkter.

For at kunne favne den variationsbredde er vi tilbageholdende med at anvende overbegrebet 'seksuel chikane'. I takt med den almindelige sprogudvikling vil området for undersøgelsen mest dækkende kunne betegnes som erfaringer med sexistisk adfærd. 'Sexisme' kom officielt ind i det danske sprog i 1970 og refererede dengang til anskuelse om, at et bestemt køn er bedre end et andet, med diskrimination og manglende ligestilling til følge. Den almindelige sprogudvikling gennem 2010'erne har imidlertid medført, at begrebet i dag også bliver brugt bredere, nemlig som et udtryk for nedvurderende og respektløs opførsel over for personer af et bestemt køn, fx i form af upassende bemærkninger, befamlinger eller opfordringer til sex. Denne betydning blev tilføjet i en opdateret version af Den Danske Ordbog i 2020.¹ Denne udvidede betydning af sexisme (som i nogle sammenhænge også betegnes som hverdagssexisme²) dækker over de tre adfærds kategorier, som undersøgelsen spørger til. I rapporten har vi valgt at anvende 'uønskede hændelser' som en gennemgående samlebetegnelse for respondenternes erfaringer.

¹ Opslag om 'sexisme' og 'sexchikane' på Lex.dk; opslag om 'sexisme', 'sexchikane' og 'hverdagssexisme' i Den Danske Ordbog, samt Dansk Sprognævn (2020).

² Se fx Kvinden & Samfundet (2014), særnummer om hverdagssexisme.

1.6 Rapportens opbygning

Rapporten er opbygget på følgende vis: Kapitel 2 fokuserer på problemets omfang ved at belyse 16-50-åriges erfaringer med uønskede hændelser inden for det seneste år. Kapitlet viser, hvordan sådanne erfaringer fordeler sig på køn og alder og tilvejebringer videre profiler af grupperinger, der er udsatte i lavere eller højere grad. Kapitel 3 fokuserer på, hvordan omgivelserne reagerer, når de ser eller hører om nogen, der har været udsat for uønskede hændelser: I hvilken udstrækning har vidner og andre personer i omgangskredsen grebet ind eller støttet på anden vis? Dette spørgsmål belyses både fra de udsattes og omgivelsernes perspektiv. Kapitel 4 afrapporterer fund om respondenternes holdninger til køn, sexisme og seksuel chikane. Det sker for at undersøge, om indstillingen til disse områder hænger sammen med villigheden til at handle til fordel for personer, der har oplevet uønskede hændelser. I kapitel 5 samler vi resultaterne fra de foregående kapitler i to analyser, der undersøger, om en række bagvedliggende faktorer har sammenhæng med omgivelsernes erfaringsbaserede handlingsparathed.

Rapportens anden del (dokumentation) beskriver undersøgelsens tilrettelæggelse, dataindsamling og den efterfølgende databearbejdning, herunder også de anvendte metoder. I denne del sammenligner vi også undersøgelsens hovedfund i forhold til andre danske undersøgelser om emnet.

2 Erfaringer med uønskede hændelser

2.1 Indledning

Kapitlet belyser, hvordan erfaringer med uønskede hændelser fordeler sig blandt undersøgelsens 16-50-årige respondenter. I de første dele fokuserer vi på de overordnede mønstre i data: Først belyses, hvilke former for uønskede hændelser kvinder og mænd hyppigst har oplevet inden for en etårsperiode, herunder også om der er et gentagelsesmønster i hændelserne. Dernæst fremvises fund om, på hvilke sociale arenaer de uønskede hændelser er foregået, og derefter følger en beskrivelse af, hvem der har stod bag den uønskede adfærd, som respondenterne har oplevet som mest alvorlig. Endelig kaster gennemgangen lys på, om hændelsen har påvirket respondenternes liv i dag.

I kapitlets anden del afrapporterer vi fundene fra en faktor- og klyngeanalyse. Formålet med analysen er at tilvejebringe en dybere forståelse af den volumen af uønskede hændelser, som respondenterne har rapporteret om. Vi undersøger, om der tegner sig nogle mere distinkte mønstre eller profiler i de indsamlede data: Er hyppigheden og karakteren af de uønskede hændelser fx forbundet med bestemte sociodemografiske karakteristika og med, om de påvirker ens liv i dag?

For at tilvejebringe størst mulig sammenlignelighed med andre nyere danske undersøgelser om forekomst af seksuel chikane anvender denne undersøgelse en let justeret version af *Spørgeskema om uønsket seksuel opmærksomhed og chikane (SUSO)*³, som Statens Institut for Folkesundhed (SDU) har udviklet i samarbejde med Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) med henblik på at måle seksuel chikane på arbejdspladserne. SUSO er bl.a. inspireret af det internationale måleinstrument *Sexual Experience Questionnaire (SEQ)* (fx Fitzgerald, Drasgow & Magley, 1999), som findes i forskellige versioner. SEQ blev oprindeligt udviklet til at belyse forekomst af seksuel chikane blandt ansatte i militæret og siden er anvendt i mange andre undersøgelser (NASEM, 2018). Det danske skema består 21 spørgsmål (se Tabel 2.1), der dækker tre kategorier af adfærd (fx Cortina & Areguin, 2021; Larsson et al. 2022):

1. Uønsket seksuel opmærksomhed (14 items) (fx uønskede tilnærmelser, berøringer, fremvisning af porno, blottelser)

³ https://www.sdu.dk/da/sif/forskning/projekter/uoensket_seksuel_opmaerksomhed_fra_ledere_og_kolleger/spoergeskema

2. Kønskrænkende adfærd (3 items) (fx sjofle eller nedsættende kommentarer om kvinder eller mænd, eller at man bliver udelukket fra aktiviteter pga. ens køn eller seksualitet)
3. Seksuel tvang (4 items) (fx at man afkræves seksuelle handlinger til gengæld for en belønning, eller at man udsættes for deciderede overgreb som voldtægt eller forsøg derpå).

Med 21 items kan spørgebatteriet ikke dække alle former for uønsket adfærd, men det dækker et ganske bredt spektrum af mulige hændelser, som strækker sig fra kønsstereotype ytringer til adfærd, der er kriminaliseret efter straffeloven (voldtægt).

2.2 Forekomster

I undersøgelsen har vi spurgt til respondenternes erfaringer med uønskede hændelser inden for de sidste 12 måneder. Denne afgrænsning skaber rimelige betingelser for, at respondenterne kan huske deres oplevelser, men indebærer samtidig, at man ikke opnår information om respondenternes tidligere erfaringer. I de feedbacks, som vi modtog fra undersøgelsesdeltagerne, pegede en del på denne problematik, fx:

Jeg synes ikke, spørgeskemaet giver et ordentligt billede af ens situation, når det kun er inden for de sidste 12 måneder. Jeg har nemlig oplevet mange af tingene før, også flere gange, men ikke lige inden for de sidste 12 måneder.

Nogle personer, som førhen har oplevet uønskede hændelser, fremhæver selv, at de aktuelt befinder sig i en livsfase eller -situation, hvor risikoen for at blive forulempet ikke længere er så stor. De er fx nu i et fast parforhold eller på barsel, har en enkeltmandsvirksomhed, eller er ikke længere helt unge. Tilbagemeldingerne efterlader således et billede af, at undersøgelsen med en mindre afgrænset tidshorisont ville have tilvejebragt en højere forekomst af oplevede uønskede hændelser. Mønsteret er genkendeligt fra andre tilsvarende undersøgelser (fx Ottosen et al., 2022).

Tabel 2.1 viser både, hvordan undersøgelsens mænd og kvinder har svaret på de enkelte items, hvordan besvarelserne fordeler sig på de tre adfærds kategorier, og hvor mange der har oplyst, at de har oplevet mindst én af de 21 hændelser i løbet af de sidste 12 måneder. Rækkefølgen af de 21 spørgsmål er den samme som i spørgebatteriet.

Overordnet viser tabellen, at godt to ud af tre (69 pct.) af respondenterne har oplevet mindst en uønsket hændelse inden for det sidste år. Den hændelse, der især bidrager til at trække den samlede forekomst op, er, at mange – såvel mænd (37 pct.) som kvinder (56 pct.) – har oplevet, "...at nogen har talt nedsættende om

kvinder eller mænd på en måde, som var uønsket eller ubehagelig for dig". Udsagnet, som hører til kategorien om kønskrænkende adfærd, adskiller sig fra de fleste øvrige spørgsmål i spørgebatteriet ved, at det hverken refererer direkte til seksualiseret adfærd og heller ikke adresserer respondenter personligt. Vi antager derfor, at udsagnet er åbent for en bred fortolkningsspændvidde, som kan strække sig fra nedgørende kønsstereotype udsagn til generaliserende udtalelser med seksualiserende undertoner. Fra respondenterne åbne besvarelser bliver fx nævnt følgende situationer:

I forhold til den krænkende hændelse, jeg oplevede, var det ikke mig selv, det involverede. Men det var til en familiesammenkomst, hvor der blev talt meget nedværdigende og racistisk omkring indvandrerkvinder. Der var ikke indvandrerkvinder tilstede, men jeg synes, det var en meget ubehagelig situation at sidde og høre på.

I mit tilfælde drejer det sig om at udtrykke sig "gammeldags" omkring piger/kvindes rolle (de kan ikke køre bil, hører til i køkkenet og den slags).

Hyppigheden af de øvrige 20 hændelser, som er oplevet mindst en gang, falder i tre omtrent lige store grupperinger:

- Mellem hver tredje og hver fjerde respondent har oplevet – fortrinsvis – uønsket seksuel opmærksomhed, fx i form af seksuelle kommentarer, beskeder, stirrende blikke eller seksualiseret fysisk kontakt (fx klap, kys, omfavnelser). Andre har oplevet at blive nedgjort pga. deres køn eller seksualitet.
- Færre – mellem hver femte og hver tiende respondent – har fortrinsvis oplevet uønsket seksuel opmærksomhed ved at blive konfronteret med sex i fx samtaler, historier eller billeder, eller ved fx at blive taget på, være objekt for seksualiserende bevægelser, modtage uønskede anmodninger om dates eller være genstand for seksuel rygtespredning.
- Endnu færre – op til hver tiende respondent har oplevet – især seksuel tvang ved fx at blive bedt om eller truet til sex, være udsat for blottelser eller (forsøg på) voldtægt. Andre er blevet udelukket fra samvær i kraft af deres køn eller seksualitet.

Hyppigheden, hvormed forskellige hændelser optræder, indikerer ikke i sig selv, hvor intimiderende de har været oplevet. Det vil formentlig bero på den konkrete kontekst. Der tegner sig dog et mønster af, at adfærd, der ligger på kanten til eller inden for den strafferetlige ramme, forekommer mindst hyppigt. I forhold til de tre adfærds kategorier, som spørgebatteriet er baseret på, har færrest (i alt 20 pct.) oplevet mindst én hændelse inden for kategorien om seksuel tvang. Erfaringer med kønskrænkende adfærd og uønsket seksuel opmærksomhed er langt mere udbredte og forekommer i næsten samme udstrækning (hos henholdsvis 51 og 59

pct.). Tilsvarende er fundet i en nyere undersøgelse om uønsket seksuel opmærksomhed og chikane på danske arbejdspladser (Larsson et al., 2023).

2.2.1 Forskelle mellem mænd og kvinder

Tabel 2.1 viser videre, at der gennemgående er betydelige og statistisk signifikante forskelle på mænds og kvinders erfaringer, idet kvinder noget eller meget hyppigere end mænd har oplevet uønskede hændelser. Relativt er kønsforskellene størst i forhold til følgende hændelser:

- Kvinder har mere end tre gange så hyppigt som mænd oplevet sig nedgjort pga. sit køn eller seksualitet, eller har oplevet stirrende/flirtende blikke med seksuelle undertoner
- Kvinder har fem gange så hyppigt som mænd været udsat for (forsøg på) voldtægt
- Kvinder har syv gange så hyppigt som mænd oplevet, at nogen har piftet/fløjtet efter dem på en uønsket måde.

I forhold til andre uønskede hændelser er de relative kønsforskelle mindre, men statistisk signifikante. Det gælder især i forhold til erfaringer med:

- At nogen har talt nedsættende om mænd eller kvinder (mænd: 37 pct.; kvinder: 51 pct.)
- At nogen har fremvist pornografiske billeder eller materiale med seksuelt indhold (mænd: 12 pct.; kvinder: 18 pct.)
- At nogen har spredt seksuelle rygter om respondenter (mænd: 9 pct.; kvinder: 12 pct.).

Tabel 2.1 Mænd og kvinder, der oplyser, at de har oplevet uønskede hændelser mindst en gang inden for de sidste 12 måneder. Procent.

Hvor mange gange har du i løbet af de sidste 12 måneder været udsat for:			Mænd	Kvinder	I alt	Sig.
Items						
USO	1	Uønskede seksuelle kommentarer om din krop, tøj eller livsstil	18	47	32	***
USO	2	Uønskede seksuelle kommentarer i en større gruppe eller forsamling	15	34	24	***
USO	3	Uønskede beskeder med seksuelt indhold (fx breve, sms'er, e-mails eller beskeder på sociale medier)	15	39	27	***
USO	4	Stirrende eller flirtende blikke med seksuelle undertoner, som var uønskede eller ubehagelige for dig	12	41	26	***
USO	5	Uønsket fysisk kontakt med seksuelle undertoner (fx klap, kys eller omfavelse)	15	32	23	***

Hvor mange gange har du i løbet af de sidste 12 måneder været udsat for:			Mænd	Kvinder	I alt	Sig.
USO	6	Uønskede bevægelser med seksuelle undertoner rettet mod dig	9	24	16	***
USO	7	Uønskede anmodninger om dates, selvom du allerede har sagt nej	7	21	14	***
USO	8	At nogen har vist dig pornografiske billeder eller andre materialer med seksuelt indhold, som var uønskede eller ubehagelige for dig	12	18	15	***
USO	9	At nogen har fløjtet eller piftet efter dig på en måde, som var uønsket eller ubehageligt for dig	4	29	16	***
USO	10	At nogen har blottet sig for dig (fx taget sit tøj af) på en måde, som var uønsket eller ubehagelig for dig	4	8	6	**
USO	11	At nogen har inddraget dig i samtaler om sex mod din vilje	12	21	17	***
USO	12	At nogen har spredt seksuelle rygter om dig	9	12	10	*
USO	13	At nogen har fortalt historier med seksuelt indhold, som var uønskede eller ubehagelige for dig	12	23	17	***
Kønskr.	14	At nogen har talt nedsættende om kvinder eller mænd på en måde, som var uønsket eller ubehagelig for dig	37	56	46	***
USO	15	Seksuelt betonedede aktiviteter (fx lege eller strippere) ved festlige arrangementer, som var uønskede eller ubehagelige for dig	6	11	9	***
Kønskr.	16	At nogen har nedgjort dig pga. dit køn eller seksualitet	13	40	26	***
Kønskr.	17	At nogen har udelukket dig fra socialt samvær eller sociale netværk pga. dit køn eller seksualitet	6	10	8	***
Tvang	18	At nogen har bedt om seksuelle tjenester til gengæld for, at du fik en belønning (fx lønforhøjelse, fordele eller gaver)	3	8	6	***
Tvang	19	At nogen har truet med straf eller ubehagelige konsekvenser, hvis du afviste krav om seksuelle tjenester	2	4	3	**
Tvang	20	At nogen har taget på dig mod din vilje (fx gramset på dig eller holdt dig fast)	11	23	17	***
Tvang	21	Forsøg på voldtægt eller faktisk voldtægt	1	5	3	***

Kategorier:

USO	Uønsket seksuel opmærksomhed	47	72	59	***
Kønskr.	Kønskrænkende adfærd	41	61	51	***
Tvang	Seksuelt tvang	12	27	20	***
I alt	Samlet forekomst, mindst én hændelse:	60	78	69	***

Anm.: N = 2.946. USO = uønsket seksuel opmærksomhed. Kønskr. = kønskrænkelser

Note: Kolonnen sig. angiver, hvorvidt forskellen mellem mænd og kvinder er statistisk signifikant i en Chi²-test. Signifikansniveau: *** p<0.001, ** p<0.01, * p<0.05, ns = ikke signifikant.

Kilde: VIVE

2.2.2 Forskelle mellem unge og ældre

Tabel 2.2 viser, hvordan erfaringer med uønskede hændelser fordeler sig efter alder på de tre adfærds-kategorier (uønsket seksuel opmærksomhed, kønskrænkende adfærd og seksuel tvang), og hvor mange der har oplyst, at de har oplevet

mindst én af de 21 hændelser i løbet af de sidste 12 måneder. I Bilagstabel 1.1 findes aldersfordelingen på alle 21 hændelser.

Overordnet viser tabellen, at det især er de unge, der har erfaringer med uønskede seksuelle hændelser inden for det sidste år. Blandt de 16-17-årige har 84 pct. erfaringer med uønskede hændelser, mens det for de 18-24-årige, 25-34-årige og 35-50-årige er hhv. 82, 72 og 59 pct. Denne fordeling ser vi også for de tre adfærds-kategorier: Unge har hyppigere erfaringer med uønskede seksuelle hændelser end ældre. Når vi ser på de enkelte spørgsmål i Bilagstabel 1.1 har 44 pct. af de 16-17-årige fx modtaget uønskede seksuelle beskeder, og hver tredje har oplevet, at nogen har taget på dem mod deres vilje.

I Tabel 2.2 er respondenterne delt op efter både alder og køn. Opdelingen viser med stor tydelighed, at dem, der oplever flest uønskede hændelser, er unge kvinder. Blandt de 16-17-årige kvinder har næsten alle (94 pct.) oplevet mindst én uønsket hændelse inden for de sidste 12 måneder, mens det samme gør sig gældende for 74 pct. af de 16-17-årige mænd. Det er ligeledes bemærkelsesværdigt, at over halvdelen (53 pct.) af de 16-17-årige kvinder har oplevet hændelser, som har karakter af seksuel tvang; blandt de jævnaldrende mænd er den tilsvarende andel 29 pct.⁴

Tabel 2.2 Personer i forskellige aldersgrupper, der har oplevet forskellige kategorier af uønskede hændelser inden for de sidste 12 måneder. Procent.

	Hvor mange gange har du i løbet af de sidste 12 måneder været udsat for:	Køn	16-17 år	18-24 år	25-34 år	35-50 år	Sig.
USO	Uønsket seksuel opmærksomhed	Begge	79	74	62	48	***
		Mænd	70	59	46	40	***
		Kvinder	88	89	79	57	***
Kønskr.	Kønskrænkende adfærd	Begge	62	64	57	42	***
		Mænd	39	52	46	36	***
		Kvinder	85	76	68	48	***
Tvang	Seksuel tvang	Begge	41	31	22	11	***
		Mænd	29	23	10	7	***
		Kvinder	53	39	34	15	***
I alt	Samlet forekomst, mindst en hændelse (samlet)	Begge	84	82	72	59	***
		Mænd	74	71	61	53	***
		Kvinder	94	92	83	66	***

Anm.: N = 2.946. USO = uønsket seksuel opmærksomhed. Kønskr. = kønskrænkelser

Note: Kolonnen sig. angiver, hvorvidt forskellen mellem aldersgrupper er statistisk signifikant i en Chi²-test. Signifikansniveau: *** p<0.001, ** p<0.01, * p<0.05, ns=ikke signifikant

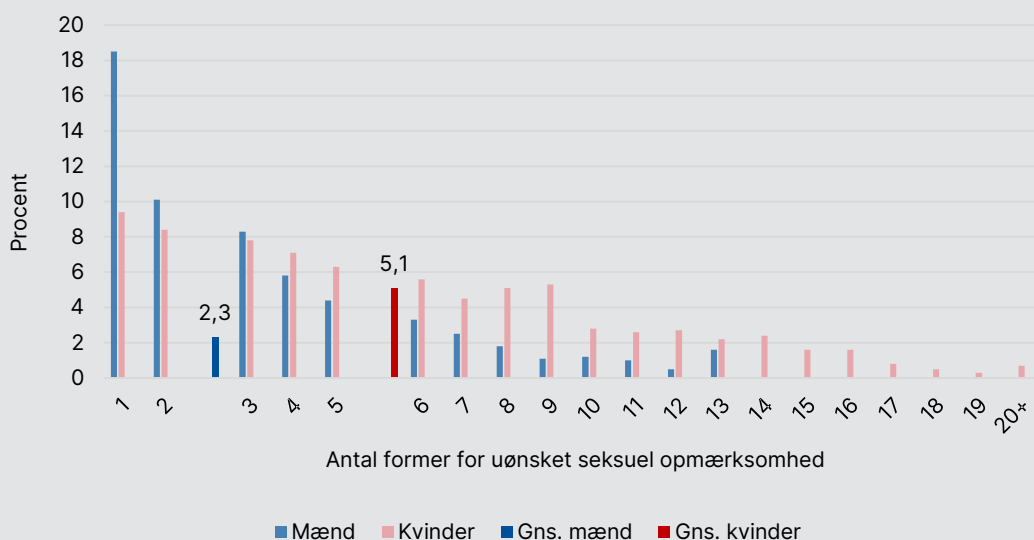
Kilde: VIVE

⁴ De efterfølgende analyser kan ikke opgøres på både køn og alder, da datagrundlaget for analyser i så fald bliver for småt. Blandt de 16-17-årige er datagrundlaget i rapporten 73 mænd og 100 kvinder.

2.2.3 Antal hændelsestyper den enkelte oplever fordelt på køn

40 pct. af de mandlige respondenter og 22 pct. af de kvindelige respondenter oplyser, at de slet ikke har oplevet nogen af de 21 former for ønskede hændelser inden for det seneste år. Blandt respondenter, der har erfaret en eller flere hændelser, har vi optalt, hvor mange forskellige typer hændelser den enkelte har været udsat for, hvilket illustreres i Figur 2.1. Den viser, at mænd i gennemsnit har oplevet 2,3 forskellige hændelsestyper, mens kvinderne i gennemsnit rapporterer om mere end dobbelt så mange forskellige hændelser (5,2). Ingen mandlige respondenter har oplevet mere end 13 forskellige hændelser, mens en lille procentdel af de kvindelige respondenter har oplevet op til 20 og 21 af de 21 mulige typer af hændelser, som undersøgelsen har spurgt til.

Figur 2.1 Andele mænd og kvinder, der har erfaringer med de forskellige antal uønskede hændelser inden for det seneste år. Procent og gennemsnit.

Anm.: N = 2.946

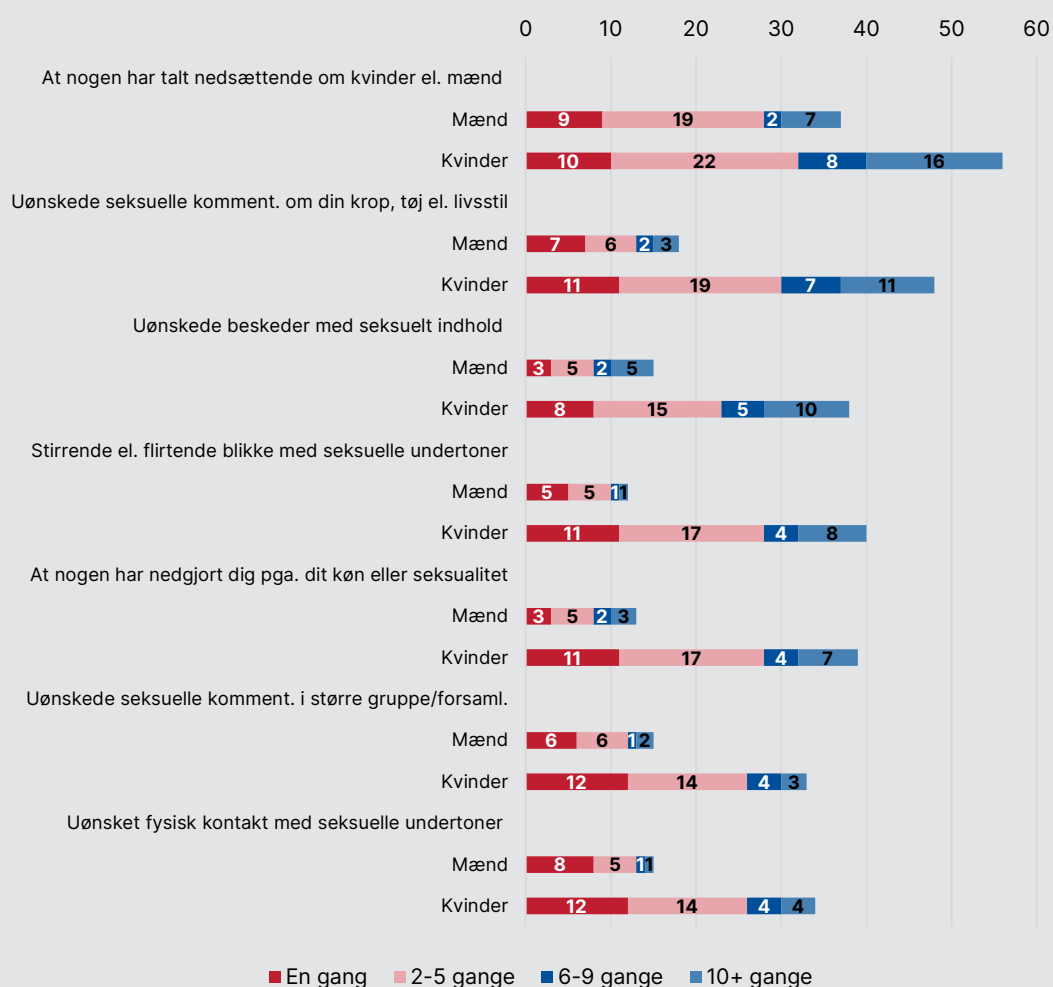
Kilde: VIVE

2.2.4 Gentagne erfaringer fordelt på køn

Kvinder oplever ikke alene flere typer af uønskede hændelser end mænd, men har gennemgående også erfaret disse hændelser med større hyppighed. For hver de 21 hændelsestyper bad vi respondenterne svare på, hvor ofte de havde oplevet den

inden for det seneste år. Med afsæt i de syv hyppigst forekommende hændelsestyper illustrerer Figur 2.2, hvor ofte mænd hhv. kvinder har oplevet disse hændelser. Figuren viser fx, at andelen af mænd og kvinder, som har oplevet kønsnedsættende omtale en enkelt eller få (2-5) gange, er omtrent den samme, men andelen, der har oplevet dette 6 eller flere gange, er væsentlig højere blandt kvinder end blandt mænd.

Figur 2.2 Hyppighed, hvormed mænd og kvinder har oplevet udvalgte former for uønskede hændelser inden for det sidste år. Procent.

Anm.: N=2.946

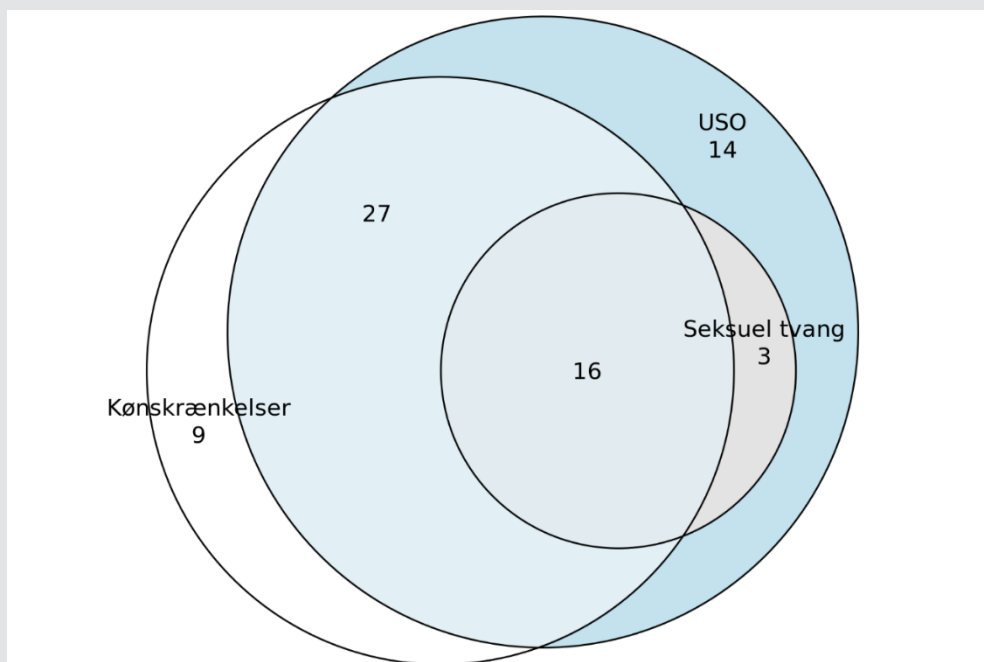
Note: Forskellene mellem mænd og kvinder er statistisk signifikant på $p < 0.001$ -niveau (***). Testet med χ^2 -test.

Kilde: VIVE

2.2.5 Overlap mellem kønskrænkelser, uønsket seksuel opmærksomhed og seksuel tvang

Som omtalt ovenfor er spørgebatteriet designet, så det skal indfange tre forskellige kategorier af adfærd: uønsket seksuel opmærksomhed, kønskrænkende adfærd og seksuel tvang. For at belyse om der er en samvariation mellem dimensionerne, har vi i Figur 2.3 illustreret overlappene mellem personer, der har været udsat for kønskrænkelser, uønsket seksuel opmærksomhed og seksuel tvang mindst en gang inden for det seneste år. Figuren illustrerer, at erfaringer med de forskellige dimensioner sjældent står alene. Et flertal af dem, der har oplevet kønskrænkende adfærd, har også oplevet uønsket seksuel opmærksomhed og vice versa. I undersøgelsen har alle, der har oplevet mindst én form for seksuel tvang, også erfaringer med enten uønsket seksuel opmærksomhed, eller de har både oplevet uønsket seksuel opmærksomhed og kønskrænkende adfærd.

Figur 2.3 Sammenfald mellem forekomst af forskellige dimensioner af uønskede hændelser. Opgjort for personer, der har oplevet mindst én uønsket hændelse gennem det sidste år. Procent.

Anm.: N = 2.090

Note: USO = uønsket seksuel opmærksomhed

Kilde: VIVE. Diagrammet er genereret vha. <https://eulerr.co/>

2.3 Konteksten for hændelserne

Respondenter, der har svaret, at de selv har oplevet en eller flere former for uønskede hændelser, blev spurgt om, i hvilken kontekst (social arena) den eller de hændelser var foregået. For så vidt muligt at afdække hele det sociale univers opererer undersøgelsen med syv forskellige arenaer:

1. I forbindelse med arbejdet eller praktikophold
2. I forbindelse med uddannelsen
3. I forbindelse med organiserede fritidsaktiviteter
4. På et offentligt eller halvoffentligt sted i fritiden (fx bar, butik, under transport eller hos lægen)
5. På et privat sted i fritiden (fx hjemme eller til andre private sammenkomster)
6. På nettet eller de sociale medier
7. Andre steder.

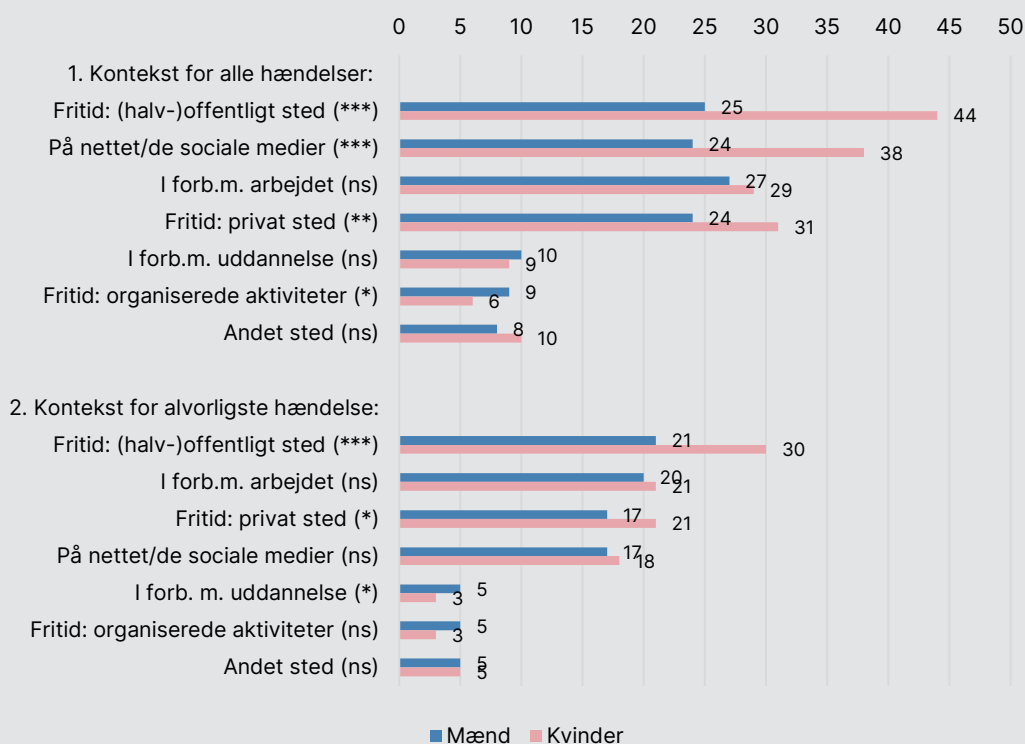
Da respondenterne kan have oplevet uønskede hændelser i flere forskellige sammenhænge, fik de i første omgang mulighed for at afgive flere svar. Dernæst bad vi respondenterne tænke på den hændelse, de oplevede som mest alvorlig, og spurgte til, hvor den var foregået. Svarfordelingerne på de to spørgsmål blev rangeret efter hyppighed og er vist i Figur 2.4.

Resultaterne viser, at uønskede hændelser forekommer i alle de sammenhænge, vi spørger ind til, men der er forskel på, hvor ofte respondenterne angiver de forskellige sammenhænge. Hvad enten der er tale om alle oplevede hændelser eller kun til den mest alvorlige, falder besvarelsenerne overordnet i to hovedgrupperinger. Afhængigt af respondenternes køn og spørgsmålets bredde har 17-44 pct. oplyst, at hændelsen/hændelserne oftest er sket på (halv-)offentlige steder i fritiden, på nettet/de sociale medier, i forbindelse med arbejdet eller et privat sted i fritiden. På et noget lavere niveau svarer 3-10 pct. af respondenterne, at den eller de uønskede hændelser er foregået i forbindelse med deres uddannelse, deres organiserede fritidsaktiviteter eller et andet sted.

Når vi ser på konteksterne for alle uønskede hændelser, svarer kvinder langt oftere end mænd, at de er blevet forulempet på et offentligt eller halvoffentligt sted (44 hhv. 25 pct.), på nettet eller de sociale medier (38 hhv. 24 pct.) eller på et privat sted i fritiden (31 hhv. 24 pct.). Der er til gengæld ingen væsentlige kønsforskelle i forhold til at have oplevet uønskede hændelser i forbindelse med arbejdet (29 hhv. 27 pct.), uddannelse (9 hhv. 10 pct.) eller i det organiserede fritidsliv (6 hhv. 9 pct.). Når man derefter ser på besvarelsenerne for, hvor den mest alvorligt oplevede hændelse er foregået, svinder kønsforskellene yderligere ind: Mænd og kvinder har i omtrent samme omfang oplevet, at den alvorligste hændelse oftest er foregået i

forbindelse med arbejdet, på nettet eller i private rammer (17-21 pct.). Kvinder rapporterer dog oftere end mænd om, at de har oplevet deres mest alvorlige hændelse i det halv- eller heloffentlige rum (30 hhv. 21 pct.).

Figur 2.4 Kontekster for mænd og kvinders erfaringer med uønskede hændelser, opgjort efter alle oplevede hændelser hhv. den hændelse, de oplevede som mest alvorlig. Procent.

Anm.: N = 2.090, heraf mænd = 743, kvinder = 1.357

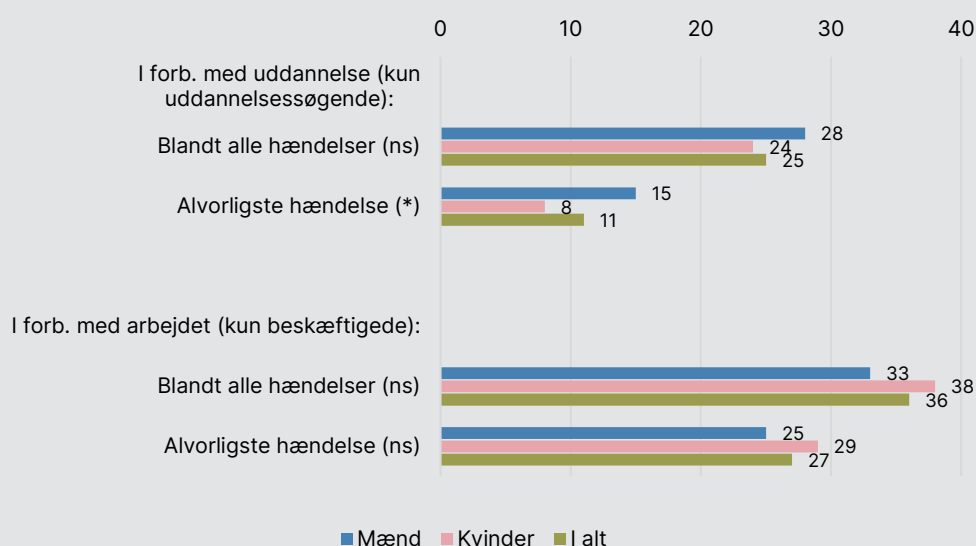
Note: *** angiver, at forskellen mellem mænd og kvinder er statistisk signifikant på $p < 0.000$ -niveau, ** $p < 0.01$, * $p < 0.05$, ns=ikke signifikant. Testet med Chi²-test.

Kilde: VIVE

Opgørelsen i Figur 2.4 er baseret på alle indkomne besvarelser og tager ikke højde for respondenternes livsfase og -situation. Erfaringen med at blive forulempet i en bestemt kontekst vil fx betinget af, om man faktisk går til en organiseret fritidsaktivitet, eller om man færdes i nattelivets (halv-)offentlige rum. Med et aldersspænd på 16-50 år vil nogle af respondenterne være under uddannelse, mens andre er i beskæftigelse. Undersøgelsen kan ikke tage højde for alle disse individuelle forskelle, men på baggrund af baggrundsinformationer om respondenterne, kan vi belyse, om uddannelsessøgende og beskæftigede har oplevet uønskede hændelser i forbindelse med deres uddannelse hhv. arbejde. Resultaterne, der er vist i Figur 2.5,

indikerer, at vi med en sådan afgrænsning finder en noget højere forekomst af erfaringer med uønskede hændelser på disse to arenaer. Blandt de 630 uddannelsessøgende, som deltog i undersøgelsen, har 25 pct. oplyst, at de har oplevet mindst en uønsket hændelse i forbindelse med deres uddannelse, og halvdelen (11 pct.) af dem har svaret, at det var den alvorligst oplevede hændelse, som foregik der.

Figur 2.5 Uddannelsessøgende hhv. beskæftigedes erfaringer med uønskede hændelser på uddannelsen hhv. på arbejdet. Opdelt efter køn. Procent.

Anm.: Blandt uddannelsessøgende: N=630; Blandt beskæftigede: N=1.433

Note: *** angiver, at forskellen mellem mænd og kvinder er statistisk signifikant på $p < 0.000$ -niveau, ** $p < 0.01$, * $p < 0.05$, ns=ikke signifikant. Testet med Chi²-test.

Kilde: VIVE

I Tabel 2.3 går vi videre ved at se på, om kønssammensætningen på uddannelsen eller arbejdspladsen⁵ har indflydelse på erfaringer med uønskede hændelser disse steder. Det gælder for begge køn, at hvis det modsatte køn udgør mindst halvdelen på ens uddannelse hhv. arbejde, så har man hyppigere haft erfaringer med uønskede hændelser. Sammenhængen er dog kun signifikant for kvinder i arbejde. Blandt kvinder, der arbejder på en arbejdsplads med flest kvinder, eller hvor der er cirka lige mange kvinder og mænd, har hhv. 31 og 42 pct. oplevet uønskede hændelser i forbindelse med arbejdet, mens 51 pct. af de kvinder, som arbejder på en mandsdomineret arbejdsplads, har oplevet uønskede hændelser.

⁵ I undersøgelsen blev respondenter spurgt til kønssammensætningen på deres arbejdsplads hhv. uddannelsessted samt i deres private omgangskreds.

Tabel 2.3 Andel der har erfaringer med uønskede hændelser på uddannelsen hhv. på arbejdet fordelt på køn og kønssammensætningen på uddannelsen hhv. arbejdet. Procent.

	Der er flest mænd	Der er cirka lige mange kvinder og mænd	Der er flest kvinder
I forbindelse med uddannelse (kun uddannelsessøgende):			
Mænd (ns)	22	35	26
Kvinder (ns, p = 0,09)	36	21	22
I forbindelse med arbejdet (kun beskæftigede):			
Mænd (ns)	31	32	40
Kvinder (***)	51	42	31

Anm.: Blandt uddannelsessøgende: N=614; Blandt beskæftigede: N=1.399

Note: Stjerner angiver, om procentdelene for uønskede hændelser er forskellige alt efter kønssammensætningen på uddannelsen hhv. arbejdet. *** p<0.001, ** p<0.01, * p<0.05, ns=ikke signifikant. Testet med chi-2-test.

Kilde: VIVE

2.4 Relation til udøvere af uønskede hændelser

Afdækning af relationen mellem udøveren og den, der har oplevet uønskede hændelser, tager udgangspunkt i besvarelserne om den mest alvorligt oplevede hændelse. Først har vi spurgt, om adfærden udgik fra en eller flere personer, og dernæst om den eller disse var mænd eller kvinder. Besvarelserne fremgår af Figur 2.6.

Over halvdelen af respondenterne har oplyst, at den mest alvorlige hændelse blev udøvet af én person (mandlige respondenter: 53 pct.; kvindelige: 61 pct.), mens hver fjerde har oplyst, at flere personer medvirkede. En ganske høj andel, 20 pct. mænd og 14 pct. kvinder, har svaret, at de ikke ved, hvem personen bag den uønskede hændelse er. På baggrund af de åbne kommentarer, som vi har modtaget fra respondenterne, antager vi, at der bl.a. kan være tale om hændelser, som er foregået på nettet eller de sociale medier, fx:

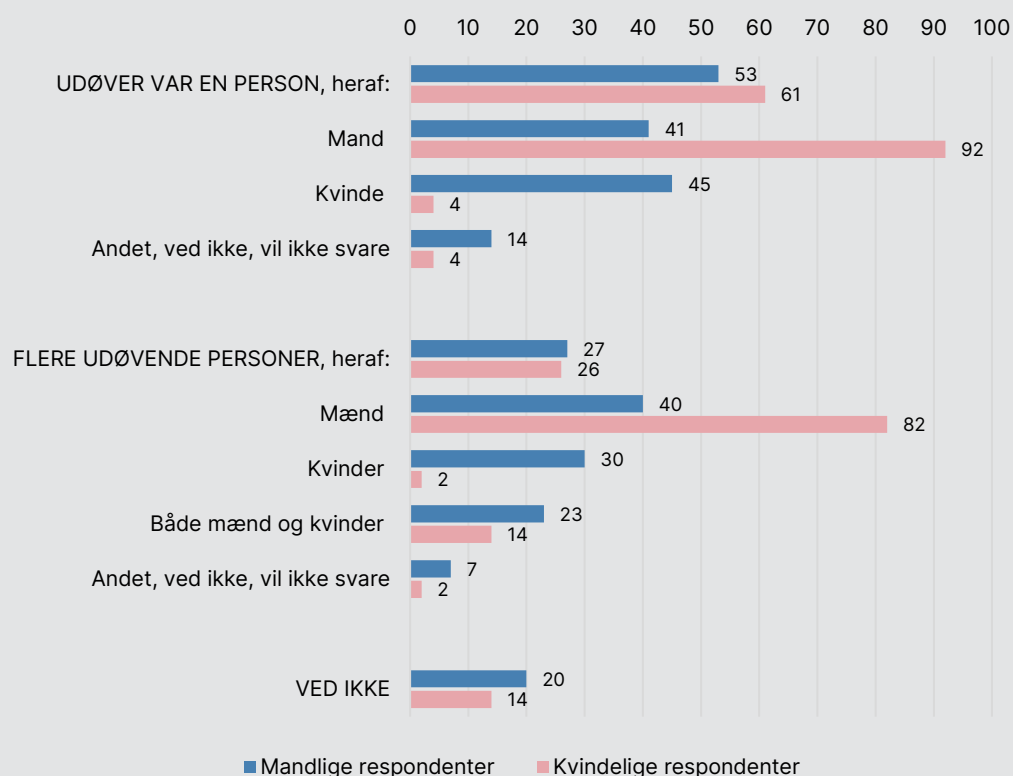
Eneste hændelse har været de spammails med tilbud fra udenlandske kvinder, der af og til kommer.

De hændelser, jeg hentyder til i spørgeskemaet, er blot "kvinder" - som sikkert er fake profiler på Instagram - så spørger de, om man vil betale for at se mere af dem.

I forhold til køn oplyser de mandlige respondenter, at det i omtrent samme omfang har været en eller flere mænd hhv. kvinder (30-45 pct.), der stod bag den mest alvorlige hændelse, de har oplevet. Kvindelige respondenter, derimod, oplyser, at

udøveren i stort set alle tilfælde er en mand (92 pct.) eller flere mænd (82 pct.). Mens mænd altså erfarer at blive forulempet af begge køn, erfarer kvinder, at adfærden i det væsentlige kun udgår fra mænd.

Figur 2.6 Udøvere, der stod bag den alvorligst oplevede hændelse: Antal og køn. Procent.

Anm.: N = 2.090

Note: Forskellen mellem mænd og kvinder, der har oplevet, at hændelsen blev udøvet af én hhv. flere personer, er statistisk signifikant på ** $p < 0.00$ -niveau. Testet med χ^2 -test.

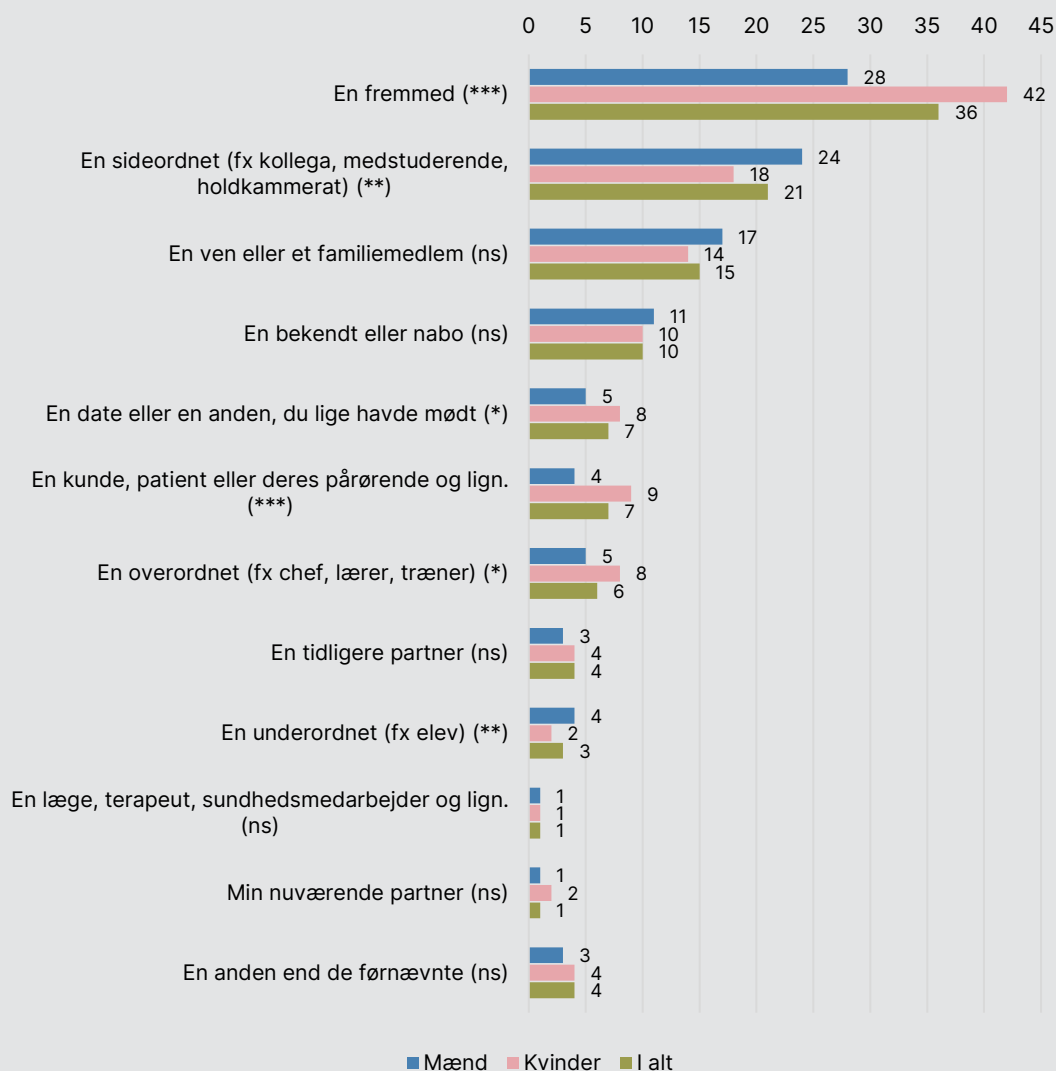
Kilde: VIVE

Med afsæt i den alvorligst oplevede hændelse har vi kortlagt, hvilken relation respondenterne har til den eller dem, der stod bag den uønskede adfærd. Svarmulighederne er konstrueret, så det afdækkes, om udøveren varetager en overordnet, sideordnet eller underordnet position, samt om den pågældende er en intern (fx kollega, medstuderende, familiemedlem) eller en ekstern person (fx kunde, klient, fremmed) i forhold til respondenterne.

Besvarelsene viser (jf. Figur 2.7), at såvel mænd (28 pct.) som kvinder (42 pct.) hyppigst har erfaret, at det var en fremmed, der stod bag den hændelse, de oplevede som mest alvorlig. Sådanne hændelser kan fx være foregået i det offentlige eller halvoffentlige rum eller på nettet. Næst hyppigst har udøveren været en sideordnet, som fx kan være en kollega, som respondenterne kender fra sin arbejdsplads, en medstuderende fra uddannelsesstedet eller en kammerat fra den fritidsaktivitet, han/hun dyrker. Det har 24 pct. af de mandlige og 18 pct. af de kvindelige respondenter oplyst. På tredjepladsen nævnes en person fra de nære private cirkler, en ven eller et familiemedlem (i alt 15 pct.), mens bekendte eller naboer, der typisk tilhører den fjernere sociale cirkel i privatlivet, optræder på fjerdepladsen (i alt 10 pct.). Andre typer relationer optræder sjældnere i besvarelsene. I forhold til #MeeToo-bølgerne, der fortrinsvis drejede sig om overordnede magtmisbrug over for (kvindelige) medarbejdere, er det fx påfaldende, at det i denne bredt anlagte undersøgelse kun er 6 pct. af respondenterne, der nævner, at udøveren var en overordnet; kvinder dog hyppigere end mænd (8 hhv. 5 pct.). Det skal ligeledes bemærkes, at kvinder hyppigere end mænd (9 hhv. 4 pct.) rapporterer, at den alvorligste uønskede hændelse er udøvet af kunder, patienter og lignende, dvs. finder sted i en arbejdsmæssig sammenhæng.

For at illustrere karakteren af og spændvidden i de uønskede hændelser, som respondenterne har oplevet i forskellige relationer, har vi i Boks 2.1 indsat nogle eksempler, hvor respondenterne selv har skrevet uddybende om deres personlige erfaringer.

Figur 2.7 Mænd og kvinders relation til den/dem, der stod bag den mest alvorlige hændelse, de har oplevet inden for det seneste år. Procent.

Anm.: N = 2.090

Note: *** angiver, at forskellen mellem mænd og kvinder er statistisk signifikant på $p < 0.000$ -niveau, ** $p < 0.01$, * $p < 0.05$, ns=ikke signifikant. Testet med Chi²-test.

Kilde: VIVE

Boks 2.1 Eksempler på uønskede hændelser, som respondenterne har oplevet i forskellige typer af relationer

- **Fremmede på nettet:** "Mange gange kommer der fremmede mennesker, som tilføjer én på Snap eller skriver til én direkte i Messenger, og så modtager man små videosekvenser af yngre piger – jeg vil tro, de er 14-17 år – der laver alt muligt ved sig selv. Det er så ulækkert og klamt, at man får lyst til at kaste op. Man får også et link, man kan trykke på for "at se mere". Det er så sygt".
- **Fremmede i det offentlige rum:** "Det sker mest, når man kører i busser om aftenen, og buschaufførerne er bare ligeglade".
- **Fremmede i det offentlige rum:** "Jeg vil blot angive, at den uønskede seksuelle adfærd, som jeg har været udsat for det seneste år, har været i forbindelse med byen, på enten bar, klubber eller til fester, hvor folk har været fulde, og jeg også selv har drukket. Det er ikke, fordi at det er en undskyldning, men jeg oplever desværre ofte som ung kvinde i festsituationer enten at få nogle kommentarer, blive kigget på eller råbt efter. Sikkert ment som et kompliment, men hvor det for mig enten bliver ubehageligt eller for meget. Det er dog ikke lige så slemt, som jeg føler, at nogle af spørgsmålene lægger op til, hvorfor jeg somme tider havde svært ved at identificere mig selv inden for svarene".
- **En sideordnet på arbejdspladsen:** "En kvinde spredte rygter om, at jeg og min kollega havde sex, også på arbejdspladsen. Dette grundet jalousi fra hendes side. Og det endte med, at min mandlige kollega og jeg måtte sige vores job op. Hun chikanerede os også via beskeder og opkald".
- **Holdkammerater i fitnesscentret:** "Det var blikke i fitness, jeg havde oplevet".
- **Familiemedlem:** "Det var min far, der kom med nogle udtalelser om mænd og kvinders rollefordeling i forhold til at tage sig af børn. Han havde et, lad os kalde det gammeldags, syn på kønsfordeling og det at tage sig af et barn".
- **En bekendt i det halvvoffentlige rum:** "En kollega af en god veninde gramsede flere gange på min numse til et koncertarrangement, uden jeg fik sagt fra".

- **Bekendte i det private rum:** "Der blev bestilt en stripper til en privat fest. Jeg gik hjem, før stripperen kom. Det var, fordi jeg ikke syntes, det var anstændigt at se på stripper, når man er i et forhold".
- **Kunder på arbejdspladsen:** "Jeg har i min tid som bartender for 4 år siden oplevet alvorlige seksuelle krænkelse. Jeg er blevet tilbudt penge/gavekort for at have sex med kunder. Jeg er blevet befamlet, hvor jeg er blevet holdt fast af kunder. Jeg har måttet ty til slag og råb for at få uønskede seksuel opmærksomhed/berøringer stoppet, da et nej ikke var nok. Alt dette er sket, hvor jeg har været ædru, og hvor mændene har været alkoholpåvirkede. Samtlige kvindelige ansatte på baren oplevede lignende. Chefen på baren var opmærksom på problemet, men anbefalede blot, at vi tog nogle "løse bukser på". Jeg var i alderen 19-21, da dette foregik".
- **En overordnet på arbejdspladsen:** "Jeg har mest oplevet krænkelse inden for den seneste tid i form af, at jeg er gravid. Det har ikke passet min leder, hvorfor hun har valgt at fyre mig. Det kan godt være, det ikke er krænkelende adfærd af seksuel karakter, men jeg vil stadig mene, det er krænkelende adfærd grundet mit køn, alder og den faktor, at jeg er gravid".

Ud fra en forventning om, at en del personer kan opleve uønskede hændelser i forbindelse med festlige arrangementer i både offentlige og private rum eller i forbindelse med deres arbejde eller uddannelse, har vi kortlagt, om udøveren eller respondenterne selv var påvirket af alkohol eller stoffer, da den mest alvorligt oplevede hændelse fandt sted. Halvdelen (54 pct.) vurderer ikke, at den udøvende part var påvirket eller svarer, at de ikke ved det (18 pct.), mens 28 pct. mener, at denne var alkohol- eller stofpåvirket. For deres eget vedkommende benægter 77 pct. at have været påvirket, mens 9 pct. har svaret "ved ikke", eller at de ikke kan huske det. 18 pct. oplyser, at de var påvirket af alkohol eller stoffer.

Figur 2.8 (næste side) viser andelen af mænd og kvinder, som har svaret, at der var alkohol eller stoffer involveret i den mest alvorligt oplevede hændelse. Mænd og kvinder vurderer i samme omfang, at udøveren var påvirket (28-29 pct.), mens mænd lidt hyppigere (20 pct.) end kvinder (16 pct.) oplyser, at de selv var påvirkede af alkohol eller stoffer.

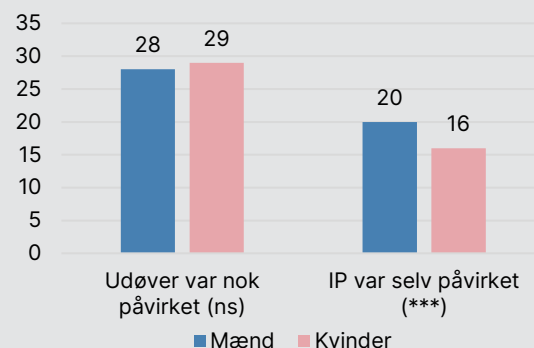
Figur 2.9 illustrerer samme problemstilling, men denne gang har vi opdelt respondenterne efter alder. Denne opgørelse viser, at de yngste aldersgrupper (16-24 år) noget hyppigere end de ældre vurderer, at udøveren var påvirket (38 pct.), og også lidt hyppigere, at de selv var påvirket.

Selvom en del har svaret "ved ikke" om udøverens tilstand og "husker ikke" om egen tilstand, indikerer besvarelsesmønstret, at den uønskede adfærd langt fra altid foregår i festligt lag.

2.5 Oplevede eftervirkninger

Som omtalt i kapitel 1 har andre undersøgelser vist, at erfaringer med seksuel chikane på arbejdspladsen kan være forbundet negative helbredsmæssige virkninger (fx Sojo, Wood & Genat, 2016). For at tilvejebringe et indtryk af tyngden ved den mest alvorligt oplevede hændelse har vi i denne undersøgelse spurgt respondenterne, om den påvirker hans eller hendes liv i dag. Herved søger vi at tilvejebringe en indikation på, om den adfærd, som respondenterne har rapporteret om, også subjektivt opleves som alvorlig. Vi antager, at såvel krænkelser art og gentagelsesmønster, relationen til udøveren samt den sociale arena kan influere på den subjektive oplevelse.

Figur 2.8 Andele mænd og kvinder, der oplyser, at udøveren eller de selv var påvirket ved den mest alvorligt oplevede hændelse. Procent.

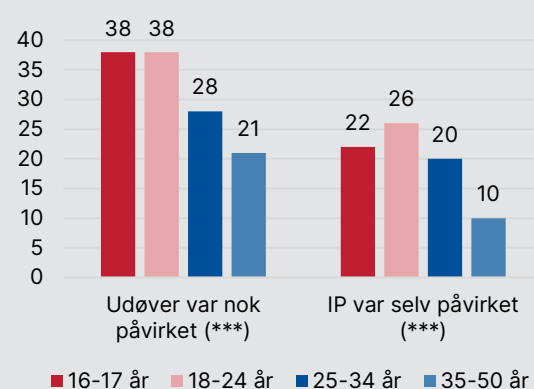

Anm.: N = 2.090

Note: *** p<0.000; ns= ikke signifikant. Testet med Chi²-test.

Kilde: VIVE

Figur 2.9 Respondenter opdelt efter alder, der oplyser, at udøveren eller de selv var påvirket ved den mest alvorligt oplevede hændelse. Procent.

Anm.: N = 2.090

Note: *** p<0.000. Testet med Chi²-test

Kilde: VIVE

Besvarelsene fremgår af Figur 2.10, som viser, at det er et fåtal af mænd og kvinder, der oplever, at hændelsen i høj eller meget høj grad påvirker deres aktuelle liv. Samlet set vurderer 13 pct. af respondenterne, at den alvorligst oplevede hændelse i nogen, høj eller meget høj grad påvirker deres liv i dag. Blandt kvinder er denne andel 19 pct., og blandt mænd er den 6 pct. Et stor flertal af mænd har svaret, at hændelsen i mindre grad eller slet ikke influerer på deres liv i dag (i alt 88 pct.), mens den tilsvarende andel blandt kvinder er lavere, 76 pct. Da kvinder samtidig hyppigere end mænd vurderer, at den 'i nogen grad' påvirker dem i dag, efterlader besvarelsene et samlet billede af, at mænd er mindre påvirkede af hændelsen end kvinder.

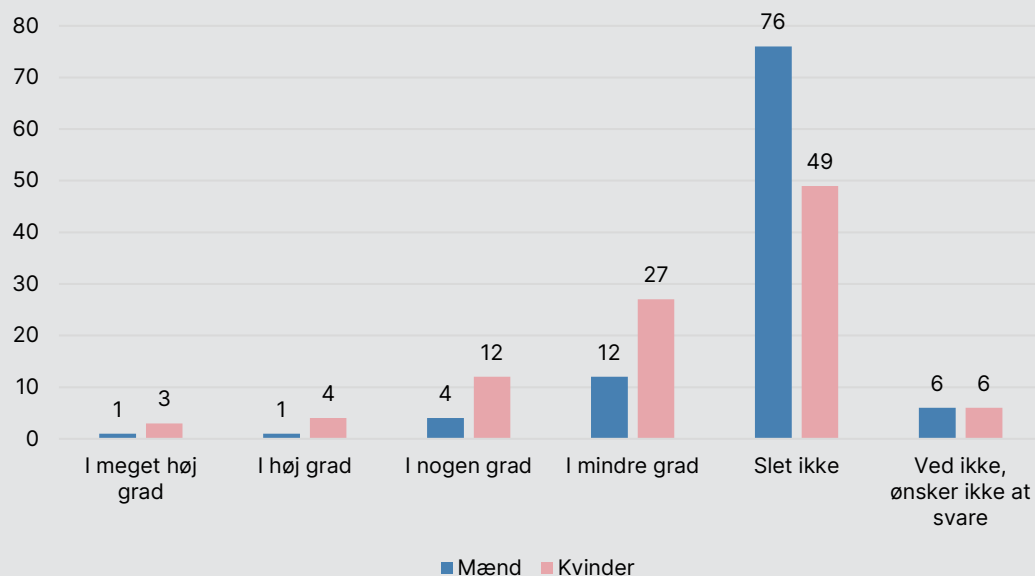
Nogle af respondenterne har skrevet uddybende kommentarer om, hvilke konsekvenser de vurderer, at den uønskede hændelse har haft for dem. Her lyder det bl.a.:

Blev nedgjort pga. køn af to (kvindelige) medarbejdere ved [forvaltning]. Det var meget nedværdigende og har haft store konsekvenser for mine børn og mig.

Jeg har meget få og meget små oplevelser med uønsket seksuel adfærd, og det er ikke noget, som påvirker mig synderligt meget. Jeg har dog gået til selvforsvar i en årrække for at gardere mod det værst tænkelige.

De episoder, jeg har været udsat for, har ikke påvirket mig psykisk. Jeg synes, de følger, der gjorde det, var klamme og latterlige.

Figur 2.10 Mænd og kvinder fordelt efter, i hvilken grad den alvorligst oplevede hændelse påvirker deres liv i dag. Procent.

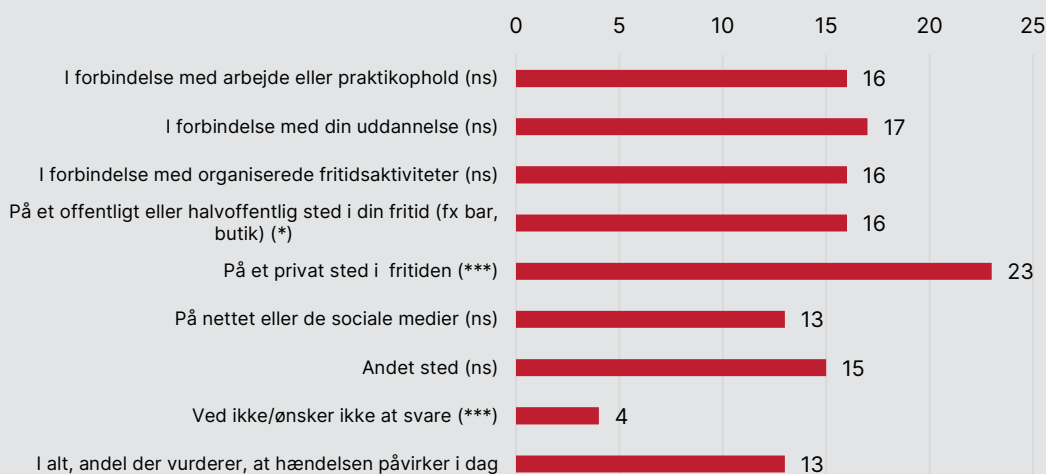
Anm.: N = 2.090

Note: Forskellen mellem mænd og kvinder er signifikant på *** $p < 0.001$ -niveau, testet med en χ^2 -test.

Kilde: VIVE

Figur 2.11 belyser, om der er sammenhæng mellem den kontekst, hvori den alvorligst oplevede hændelse er foregået, og om respondenterne oplever, at hændelsen påvirker deres liv i dag. Tallene viser, at flest vurderer, at hændelsen påvirker deres liv i dag, hvis den er foregået på et privat sted i fritiden (23 pct.). Færrest vurderer, at hændelsen påvirker deres liv i dag, hvis den er foregået på nettet eller de sociale medier (13 pct.). I de øvrige sociale kontekster finder 15-17 pct., at hændelsen påvirker deres liv i dag.

Figur 2.11 Andele, der i nogen, høj eller meget høj grad, oplever, at den alvorligste hændelse påvirker deres liv i dag. Opgjort for de sociale kontekster, hvor hændelsen skete. Procent.

Anm.: N = 2.090

Note: Da det er muligt at opgive flere kontekster er andelen for hver kontekst testet op mod andelen for alle andre kontekster med en Chi²-test. *** p<0.000-niveau, ** p<0.01, * p<0.05, ns=ikke signifikant.

Kilde: VIVE

2.6 Grupperinger af uønskede hændelser

Som vist ovenfor har ganske mange respondenter svaret, at de har oplevet mindst en uønsket hændelse gennem det seneste år, men analysen har samtidig vist, at dette gennemsnit dækker over, at nogle respondenter har erfaringer med mange forskellige hændelsestyper, mens andre kun har oplevet en eller få af de hændelser, som vi spørger til i undersøgelsen. På samme vis er der personer, som har oplevet en given hændelse en enkelt gang, mens andre har oplevet den adskillige gange. Samtidig er erfaringer med sexistisk adfærd ikke kun et spørgsmål om frekvenser, men også om intensitet, idet nogle hændelsestyper må siges at være mere graverende (fx voldtægt) end andre (fx at blive piftet efter på gaden).

For at tilvejebringe et mere nuanceret indblik i disse variationer og dermed af den volumen af uønskede hændelser, som data rummer, belyser den følgende analyse, om der er bestemte mønstre af erfaringer i de indsamlede data. Den kan i højere grad end i det foregående bidrage til at kvalificere, om der er særlige risikogrupper af udsatte, eller om nogle uønskede hændelser knytter sig til bestemte sociale kontekster. Til dette formål har vi anvendt faktoranalyse, som er en metode til at ordne

og strukturere et stort antal observerede variable. På analysens første trin afdækkes mønstre af sammenhænge (korrelationer) i besvarelserne af de 21 spørgsmål, der indgår i spørgebatteriet for at afdække, om der er underliggende dimensioner (faktorer) i data⁶. På analysens næste trin undersøges, om respondenterne fordeler sig i bestemte klynger ud fra, hvordan de scorer på de underliggende faktorer. De respondenter, der har faktorscorer tæt på hinanden, grupperes i en klynge. På analysens tredje trin kobler vi udvalgte baggrundsinformationer til analysen for at tilvejebringe et billede af, hvad der karakteriserer de fundne klynger, herunder om vi kan identificere risikogrupper, der i særlig grad er udsatte for uønskede hændelser eller særlige typer af uønskede hændelser. Fremgangsmåden og de tekniske resultater er beskrevet uddybende i rapportens del 2 om anvendte statistiske metoder.

2.6.1 Resultat af faktoranalyse

Resultatet af faktoranalysen identificerer fire underliggende dimensioner (faktorer) i besvarelserne:

- Den første dimension (faktor 1) er især karakteriseret ved 10 spørgsmål, hvor der er en høj eller moderat korrelation mellem besvarelser, som omhandler uønsket seksuel opmærksomhed af fysisk, verbal og ikke-verbal karakter. Personer, der fx har svaret, at de har været udsat for uønsket fysisk kontakt med seksuelle undertoner, har også ofte svaret ja til, at de har erfaringer med uønskede kommentarer om deres krop, tøj eller livsstil, eller at de fået uønskede blikke med seksuelle undertoner.
- Den anden dimension (faktor 2) er især karakteriseret ved syv spørgsmål, hvor der er en høj eller moderat korrelation mellem besvarelser, som omhandler seksuel tvang (fx voldtægt, trusler eller anmodninger om seksuelle tjenester), men også om anden adfærd, som kan være groft intimiderende eller bevæge sig til kanten for kriminel adfærd (fx blottelser, ufrivillig inddragelse i seksuelle aktiviteter). Personer, der fx har været udsat for voldtægt(-sforsøg), har også ofte svaret, at de er blevet truet, hvis de afviste at have sex.
- Den tredje dimension (faktor 3) er især karakteriseret ved fire spørgsmål om ikke-fysiske uønskede hændelser, der omhandler situationer, hvor man ufrivilligt eksponeres for snak (historier eller samtaler) eller materialer (porno, beskeder), som har en seksuel karakter. Personer, der fx er blevet ufrivilligt inddraget i samtaler om sex, har ofte også svaret ja til, at de (ufrivilligt) er blevet eksponeret for porno.
- Den fjerde dimension (faktor 4) er særligt karakteriseret ved spørgsmål om kønskrænkende adfærd, som indbyrdes er moderat korrelerede. Per-

⁶ Da spørgebatteriet som beskrevet er konstrueret ud fra en teori om, at seksuel chikane/sexisme konstitueres ved komponenterne kønskrænkelser, uønsket seksuel opmærksomhed og seksuel tvang, forventede vi at genfinde disse dimensioner i den empiriske analyse. Faktoranalysen kan således betragtes som et tjek på, om der er overensstemmelse mellem teori og empiri.

soner, der fx har svaret, at de har overværet, at nogen har talt nedsættende om mænd og kvinder, har ofte også svaret, at de selv har oplevet at blive nedgjort eller udelukket pga. deres køn eller seksualitet.

Overordnet viser analysen, at der – som forventet – er et væsentligt overlap mellem faktoranalysens empirisk genererede resultater og de teoretiske konstruktioner (om kønskrænkende adfærd, uønsket seksuel opmærksomhed og seksuel tvang), som ligger til grund for spørgebatteriet om uønsket seksuel opmærksomhed og chikane, også selv om snitfladerne ikke er helt identiske. Divergenserne kan dels hænge sammen med, at spørgebatteriet i dette tilfælde omhandler uønskede hændelser, som ikke kun foregår på arbejdspladsen, dels at det er stilet til et bredt befolkningsudsnit. Resultaterne af faktoranalysen er vist i bilagstabel 1.2, som giver flere detaljer om mønstrene mellem spørgsmål og faktorer.

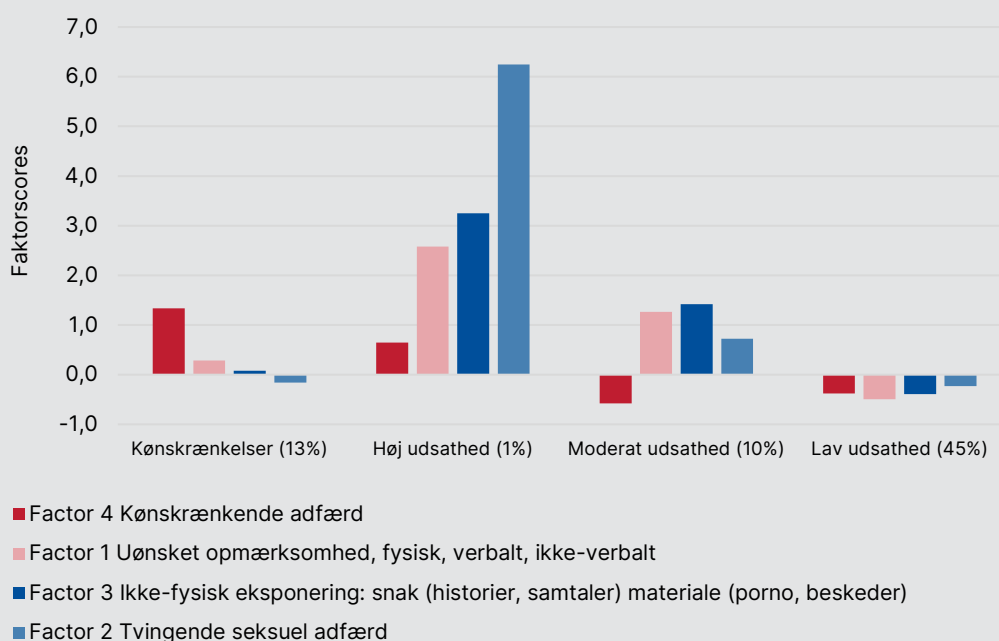
2.6.2 Resultat af klyngeanalyse: Fire grupperinger

I det næste analysetrin anvender vi klyngeanalyse for at få viden om, hvordan respondenter, der ligner hinanden, grupperer og fordeler sig i forhold til de fire dimensioner, som faktoranalysen frembragte. Analysen inddeler de respondenter, som har oplevet uønskede hændelser, i fire grupperinger (eller klynger). Figur 2.12 viser, hvordan besvarelsesmønstret herefter fordeler sig:

- Den første gruppering, som udgør 13 pct. af alle respondenter, har scoret relativt højt på dimensionen (faktoren) om oplevet kønskrænkende adfærd, men har lave faktorscores på dimensionerne om oplevet uønsket seksuel opmærksomhed, ikke-fysiske eksponeringer og tvingende seksuel adfærd. Vi navngiver på den baggrund grupperingen som 'kønskrænkelser'.
- Den anden gruppering, som kun består af 1 pct. af respondenterne, navngiver vi 'høj udsathed', fordi disse respondenter har scoret lidt, noget eller meget højere på de fire dimensioner (faktorer), som indgår i analysen. Relativt set rummer besvarelsesmønstret en høj koncentration af erfaringer med seksuel tvang.
- Den tredje gruppering, som udgør 10 pct. af alle undersøgelsesdeltagere, har både moderat høje scores på faktorerne om uønsket seksuel opmærksomhed, ikke-fysisk eksponering og tvingende seksuel adfærd, men scorer lavt på dimensionen om kønskrænkende adfærd. Denne gruppering har vi navngivet som 'moderat udsathed'.
- Den fjerde gruppering, som udgør 45 pct. af alle respondenter, navngiver vi 'lav udsathed', fordi klyngen har lave scores på alle fire dimensioner af de uønskede hændelser.
- Uden for de klynger, der indgår i faktoranalysen, har vi etableret en femte gruppering, som består af respondenter, som slet ikke har erfaringer med

uønskede hændelser. Denne gruppering, som udgør 31 pct. af respondenterne, navngiver vi 'ingen uønskede hændelser'.

Figur 2.12 Grupperinger, der har oplevet uønskede hændelser, baseret på klyngeanalyse. Gennemsnitlig faktorscore for hver af de fire faktorer for respondenterne i hver gruppering.

Anm.: Den gennemsnitlige faktorscore, opdelt på de fire klynger, er et mål for, hvor meget den latente faktor gør sig gældende for respondenterne i klyngen.

Kilde: VIVE

2.6.3 Karakteristika ved grupperingerne

I det følgende tegner vi et billede af de fem grupperinger på baggrund udvalgte variable. Det drejer sig for det første om sociodemografiske karakteristika, for det andet om karakteristika ved de hændelser, som respondenterne har oplevet, og for det tredje hvordan respondenterne i de respektive grupperinger har oplevet, at den mest alvorlige hændelse har påvirket ham eller hende. Desuden inddrages andre udvalgte karakteristika ved respondenterne i grupperne. Beskrivelserne fokuserer især på de karakteristika, der adskiller den enkelte gruppering fra de øvrige. Den deskriptive analyse, som ligger til grund for beskrivelserne, er dokumenteret i bilagstabel 1.3.

Gruppering 1: Kønskrænkelser (13 pct.)

Blandt personer, der i overvejende grad har oplevet kønskrænkede adfærd, er 7 ud af 10 kvinder, og der er en klar overvægt af unge og yngre personer under 35 år (77 pct.). I forhold til gennemsnittet i hele analyseudvalget er flere personer under uddannelse, men i forhold til gruppe 2 (de højt udsatte) og gruppe 3 (de moderat udsatte) er en højere andel på arbejdsmarkedet. Den alvorligst oplevede hændelse er ofte sket på (halv)offentlige steder eller på jobbet. Udøveren er oftest en eller flere mænd, som enten er fremmede, eller en sideordnet. Hver femte respondent (19 pct.) har tilkendegivet, at den alvorligst oplevede hændelse påvirker hans/hendes liv i dag, jf. Figur 2.13.

Gruppering 2: Høj udsathed (1 pct.)

Grupperingen af højt udsatte består kun af under 30 personer i analyseudvalget, hvilket begrænser vores muligheder for at vise de præcise svarfordelinger. Ifølge de administrative registeroplysninger består gruppen af lige mange mænd og kvinder, men de survey-baserede besvarelser om kønsidentitet og seksuel orientering indikerer, at der i denne gruppering er en relativt høj andel af køns- og seksuelle minoriteter: 20 pct. har svaret, at de ikke er cis-kønnede, mens 42 pct. har oplyst, at de ikke er heteroseksuelle. Blandt alle sammenlignede grupper finder vi her den yngste alderssammensætning: De allerfleste (82 pct.) er under 35 år, og halvdelen i grupperingen er under 24. Som konsekvens er relativt få i beskæftigelse, mens relativt mange er uddannelsessøgende. Hver femte respondent er hverken i uddannelse eller beskæftigelse.

Uanset om man ser på summen af alle uønskede hændelser eller alene på den mest alvorligt oplevede hændelse, rapporterer de højt udsatte respondenter markant hyppigere end andre om uønskede hændelser på alle de sociale arenaer, som undersøgelsen spørger til. Hændelserne er dog oftest oplevet i fritiden på (halv-)offentlige og private steder, men i forhold til de øvrige grupperinger også relativt ofte på uddannelsesstedet, hvor en stor del fra grupperingen jo færdes.

Respondenterne i grupperingen har hyppigere end andre oplyst, at den alvorligste hændelse blev udøvet af flere personer (56 pct.), og at denne kreds ikke udelukkende bestod af mænd. Oftest har der været tale om sideordnede (fx medstuderende) (41 pct.), fremmede, venner eller bekendte. Hver tredje angiver desuden, at en ekspartner stod bag hændelsen.

Over halvdelen i gruppen (57 pct.) har oplyst, at de i nogen eller i (meget) høj grad er påvirket af den alvorligste hændelse, de har oplevet.

I forhold til udvalgte andre karakteristika har hver tredje respondent angivet at have et handicap, og besvarelserne viser videre, at der er en overrepræsentation af personer, som har været anbragt uden for hjemmet i barndommen. Alt i alt tyder fundene dermed på, at vi i gruppen af højt udsatte personer finder en forhøjet sum af

belastninger ud over dem, som måtte være affødt af de uønskede seksuelle hændelser. De synes med andre ord at være udsatte i mere end én forstand.

Gruppering 3: Moderat udsathed (10 pct.)

I grupperingen af moderat udsatte er 3 ud af 4 kvinder, og der er en klar overvægt af unge og yngre personer under 35 år (72 pct.). Personerne er hyppigere end gennemsnittet under uddannelse eller både i uddannelse og beskæftigelse. Uanset om man ser på den samlede sum af uønskede hændelser eller kun på den alvorligste hændelse, som gruppen har rapporteret om, er disse oftest foregået i fritiden, enten på et (halv)-offentligt eller et privat sted. Desuden rapporterer relativt høje andele om, at de har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på nettet/de sociale medier eller på deres uddannelsessted. Ved den alvorligst oplevede hændelse var udøveren oftest en eller flere mænd (78 pct.), som – relativt set – ofte var en fremmed, en sideordnet eller én, de lige havde mødt. Relativt mange i gruppen har oplyst, at udøveren nok var påvirket af alkohol eller stoffer (42 pct.). Svarmønstret indikerer dermed, at en del af de uønskede hændelser kan være foregået i forbindelse med sociale arrangementer eller i festmiljøer.

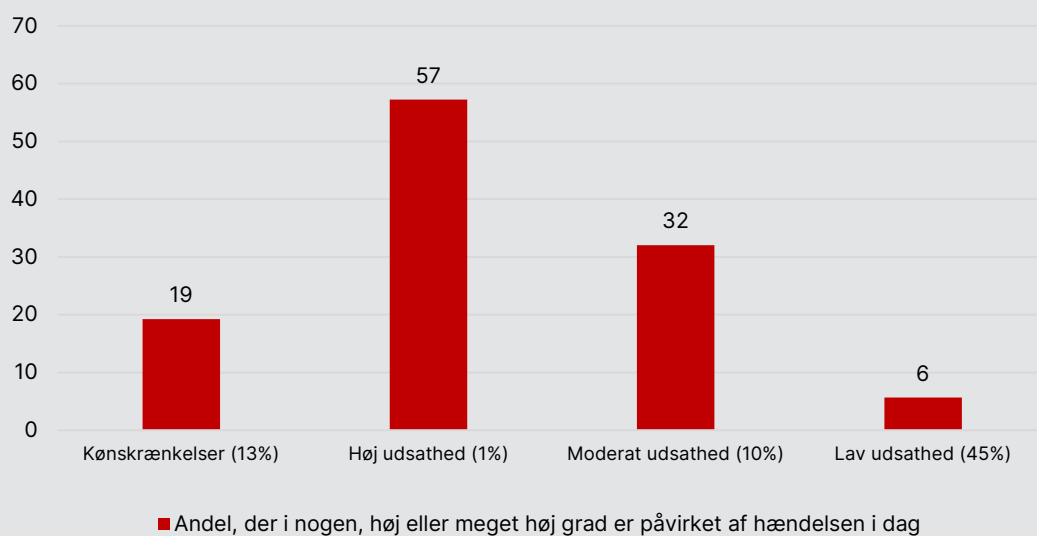
I forhold til andre karakteristika reflekterer besvarelsene, at gruppen oftere end gennemsnittet er præget af andre belastninger: Vi iagttager således en øget forekomst af personer med handicap og personer, der som børn har været anbragt uden for hjemmet.

Hver tredje person i gruppen (32 pct.) har oplyst, at den alvorligst oplevede uønskede hændelse i et eller andet omfang har påvirket dem i dag.

Gruppering 5: Lav udsathed (31 pct.)

Blandt grupperingen, som slet ikke har oplevet nogen uønskede hændelser, er 2 ud af 3 personer mænd, og den ældste aldersklasse (35-50 år) er overrepræsenteret (58 pct.). 2 ud af 3 (65 pct.) i gruppen er i beskæftigelse, mens få er under uddannelse.

Figur 2.13 Andel blandt de fire grupperinger, der oplyser, at den alvorligst uønskede hændelse påvirker dem i dag. Procent.

Anm.: N = 2.090

Note: Forskellene mellem grupperne er statistisk signifikante på $p < 0.000$ -niveau (***). Testet med Chi²-test.

Kilde: VIVE

2.6.4 Opsummering af faktor- og klyngeanalysen

I ovenstående analyse har vi identificeret tre grupperinger, som har været udsat for kønsskrænkelser eller uønskede seksuelle hændelser med høj eller moderat volumen. Tilsammen udgør de tre grupperinger 24 pct. af undersøgelsens deltagere. De berørte personer er fortrinsvis kvinder (i alt 71 pct.), de tilhører fortrinsvis de yngre aldersklasser under 35 år (75 pct.) og fordeler sig nogenlunde ligeligt mellem aldersklasserne 15-24 år og 25-35-år. Blandt den lille gruppering af højt udsatte har undersøgelsen identificeret en høj andel af køns- og seksuelle minoriteter, som oplever grænseoverskridelser i mange sfærer. De uønskede hændelser har i varierende grad påvirket personerne i de tre grupperinger. Respondenterne i de to øvrige grupper (i alt 76 pct.), der gennemgående er ældre, har oplevet få eller ingen uønskede hændelser inden for det seneste år.

I de tre grupperinger, som har været udsat for kønsskrænkelser eller uønskede hændelser med høj eller moderat volumen, er rækkefølgen på de sociale arenaer, hvori man oftest har oplevet de uønskede hændelser, omtrent den samme: Det er sket i fritiden på (halv-) offentlige eller private steder, og ofte har udøveren været en

mandlig fremmed eller en sideordnet (fx kollega, medstuderende). Samtidig reflekterer mønstrene i data, at de oplevede uønskede hændelser varierer med personernes livsfase og position. I gruppering 1 ('kønskrænkelser') med relativt høje andele af beskæftigede yngre voksne, har en del fx oplevet de uønskede hændelser i forbindelse med deres arbejde, mens personer i gruppe 2 ('høj udsathed'), der består af en del unge uddannelsessøgende, relativt oftere har mødt den grænseoverskridende adfærd på deres uddannelsessted. Det indikerer, at man kan møde uønskede hændelser der, hvor man nu engang færdes.

I de to profiler, som fremstår som mest udsatte (de højt hhv. moderat udsatte), iagttages en højere forekomst af personer med handicap og personer, der har være anbragt uden hjemmet som børn. Det indikerer, at disse personer også er eller har været udsatte på andre områder.

2.7 Sammenfatning

På grundlag af et spørgebatteri med 21 items om uønsket seksuel opmærksomhed og chikane, der er suppleret med spørgsmål om, hvor den uønskede adfærd foregik, og hvem der stod bag, viser de kønsopdelte analyser overordnet:

Ca. to tredjedele af respondenterne har oplyst, at de har oplevet mindst en uønsket hændelse inden for det sidste år. Den ganske høje forekomst skyldes især, at mange mænd (37 pct.) og kvinder (56 pct.) har oplevet episoder, hvor andre har talt nedsættende om mænd og kvinder (i alt 46 pct.). Andre hyppige erfaringer er at få uønskede seksuelle kommentarer om ens krop, tøj eller livsstil (i alt 32 pct.) eller at modtage uønskede beskeder med seksuelt indhold (i alt 27 pct.). Seksuel tvang i form af løfter om belønning for seksuelle tjenester (8 pct.), trusler om negative sanktioner ved afvisning af seksuelle tjenester (3 pct.) eller voldtægt(sforsøg) (3 pct.) forekommer omvendt ret sjældent. Som helhed er kønskranke adfærd (51 pct.) næsten lige så udbredt som uønsket seksuel opmærksomhed (59 pct.), mens færre har oplevet har seksuel tvang (20 pct.).

Kvinder har hyppigere end mænd erfaringer med uønskede hændelser. Det manifesterer sig bl.a. ved, at kvinder hen over en etårsperiode oplever mere end dobbelt så mange typer uønskede hændelser (5,1) i forhold til mænd (2,3) og ved, at kvinder hyppigere har oplevet den samme hændelsestype flere gange.

De yngre aldersgrupper har betydeligt hyppigere end de ældre erfaringer med uønskede hændelser. Særligt de 16-17-årige er udsatte. Blandt de 16-17-årige kvinder har 53 pct. erfaringer med hændelser, som har karakter af seksuel tvang, inden for de sidste 12 måneder.

Overordnet set har flest respondenter oplevet, at de uønskede hændelser er foregået på (halv-)offentlige steder i fritiden, på nettet/de sociale medier, i forbindelse med deres arbejde eller et privat sted i deres fritid.

Udøveren af den mest alvorlige hændelse, som kvinder har oplevet, er i helt overvejende grad en eller flere mænd, mens mænd oplever, at udøveren i omtrent samme udstrækning både er mænd og kvinder. Oftest har udøveren af den mest alvorligt uønskede hændelse været en fremmed, dvs. én, som respondenterne ikke kender, en sideordnet (fx kollega, medstuderende) eller én fra de nære private cirkler. Personer, der varetager en overordnet position, nævnes relativt sjældent. Tre fjerdedele af de adspurgte mænd og halvdelen af kvinderne vurderer, at hændelsen slet ikke har påvirket deres liv i dag.

For at tilvejebringe en dybere forståelse af, hvordan erfaringer med uønskede hændelser fordeler sig blandt respondenterne, har vi udført en faktor- og klyngeanalyse, der tager højde for tyngden af den sexistiske adfærd, de har oplevet. Det giver et mere nuanceret og flerdimensionalt billede af svarmønstrene i data. Når vi sammenkobler svarmønstrene om uønskede hændelser med andre informationer i data, tegner følgende mønstre sig: Analysen finder tre grupperinger som har oplevet 1) kønskrænkelser (13 pct.), som er 2) højt udsatte (1 pct.) eller som er 3) moderat udsatte (10 pct.). Tilsammen udgør de tre grupperinger, som overvejende er kvinder og under 35 år, 24 pct. af hele analyseudvalget, og de er i varierende grad påvirket af de uønskede hændelser i dag. I den lille gruppering af højt udsatte har undersøgelsen identificeret en høj andel af køns- og seksuelle minoriteter, som oplever grænseoverskridelser i mange sfærer.

De øvrige 76 pct. i analyseudvalget er lavt udsatte eller har slet ikke oplevet nogen uønskede hændelser.

3 Omgivelsernes reaktioner på uønskede hændelser

3.1 Indledning

Undersøgelsen bidrager til den danske vidensopbygning om erfaringer med sexistisk adfærd ved at kaste lys på tilskueradfærd, dvs. uformelle og formelle aktørers rolle, når nogen bliver udsat for uønskede hændelser. Dette kapitel afrapporterer resultater om omgivelsernes parathed til at bistå de udsatte fra to synsvinkler. Den første del af kapitlet fokuserer på de udsattes perspektiv: I hvilken udstrækning har personer, der selv har været udsat for uønskede hændelser, erfaret, at andre greb ind eller bistod dem? Den anden del af kapitlet belyser samme spørgsmål, men denne gang set fra omgivelsernes perspektiv: I hvilken udstrækning har personer, der er tilskuere, bistået nogen, der har været udsat for uønskede hændelser inden for det seneste år?

Der findes en vis viden om tilskueres ('bystanderes') rolle, når krænkelser eller overgreb finder sted, men denne forskning har især interesseret sig for mobning blandt børn og unge eller for seksuelle overgreb blandt unge voksne, fx blandt studerende på colleges og campus (fx Dessel, Goodman & Woodford, 2017). I forbindelse med en tidligere undersøgelse om befolkningens kendskab til partnervold fandt vi fx ikke mange anvendelige studier om bystander-adfærd, når voksne bliver udsat for fysisk partnervold (Ottosen et al., 2022). Såvel vores egne litteratursøgninger som andres litteraturgennemgange (Cortina & Areguin, 2021; McDonald, Charlesworth & Graham, 2016) tyder tilsvarende på, at bystander-adfærd i forbindelse med seksuel chikane (på arbejdspladsen) er relativt underbelyst. Fraværet af studier kan bero på, at seksuel chikane er et fænomen, der ofte foregår i det skjulte (dvs. uden for vidners påhør), eller at den udsatte part undlader at rapportere om sine erfaringer til andre, men det kan også skyldes, at undersøgelsesfeltet er ikke er naturligt integreret med forskning, hvor omgivelsernes rolle i forebyggelse af overgreb og krænkelser har været et centralt formål.

Handlingsparathed i forhold til bevidnede overgreb bliver oftest kortlagt ved en af to fremgangsmåder: I den ene fremgangsmåde undersøges folks hypotetiske handlingsparathed ved, at undersøgelsesdeltageren skal forholde sig til nogle på forhånd udarbejdede vignetter, som beskriver forskellige overgrebssituationer. I den anden fremgangsmåde spørger man til undersøgelsesdeltagerens egne konkrete erfaringer. Vi har tidligere afprøvet begge fremgangsmåder og vurderer, at sidstnævnte giver det mest retvisende billede af virkeligheden og derfor også vil være mest anvendelig i forhold til et fremtidigt forebyggende arbejde med at modgå sexistisk adfærd/seksuel chikane.

I undersøgelsen er de respondenter, der selv har oplevet uønskede hændelser, derfor blevet spurgt, om der var nogen vidner til den/de hændelser, de har oplevet inden for det seneste år, og om disse personer greb ind for at hjælpe respondenterne. Der er videre spurgt til, om nogen har støttet de berørte respondenter, og om bistanden var hjælpsom. Desuden er alle respondenter, uanset om de selv er blevet forulempet eller ikke, blevet spurgt, om de kender til andre personer, der har været udsat for uønskede hændelser i løbet af det seneste år. I så fald er relationen til den udsatte og dennes køn belyst. Det indkredses herefter, om respondenterne har grebet ind for at hjælpe den udsatte enten under eller efter, at hændelsen fandt sted, og om respondenterne selv vurderer, at hendes/hans bistand hjalp den berørte person.

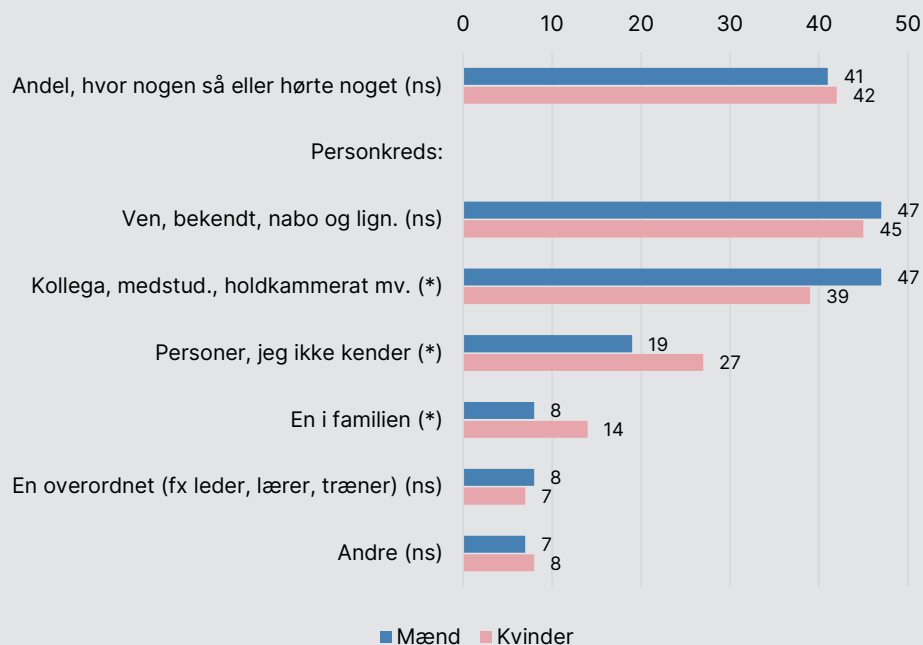
3.2 De udsattes perspektiv: Vidner og støtte fra omgivelserne

3.2.1 Vidner til uønskede hændelser

Blandt de respondenter, som selv har oplevet mindst en uønsket hændelse inden for det sidste år, har 42 pct. (N = 927) oplyst, at der var nogen, der hørte eller så, hvad der skete ud over respondenterne selv og udøveren. 41 pct. angiver, at der ikke var vidner til stede, mens 17 pct. har oplyst, at de ikke kan huske det. Mænd og kvinder har i samme grad oplevet, at der var vidner til stede.

I de tilfælde, hvor den uønskede hændelse blev bevidnet, har vi spurgt til, hvem den eller de pågældende var. Respondenterne har hyppigst svaret, at det var én fra deres private omgangskreds (fx en ven eller bekendt) (i alt 47 pct.), en sideordnet fra fx deres arbejde eller uddannelse (i alt 42 pct.), eller en fremmed (i alt 24 pct.) jf. Figur 3.1. Der er ingen systematiske forskelle mellem kønnene i forhold til, hvem der har bevidnet den eller de uønskede hændelser.

Figur 3.1 Mænd og kvinder, der har oplevet uønskede hændelser, som rapporterer, at nogen bevidnede (hørte eller så), hvad der skete. Procent.

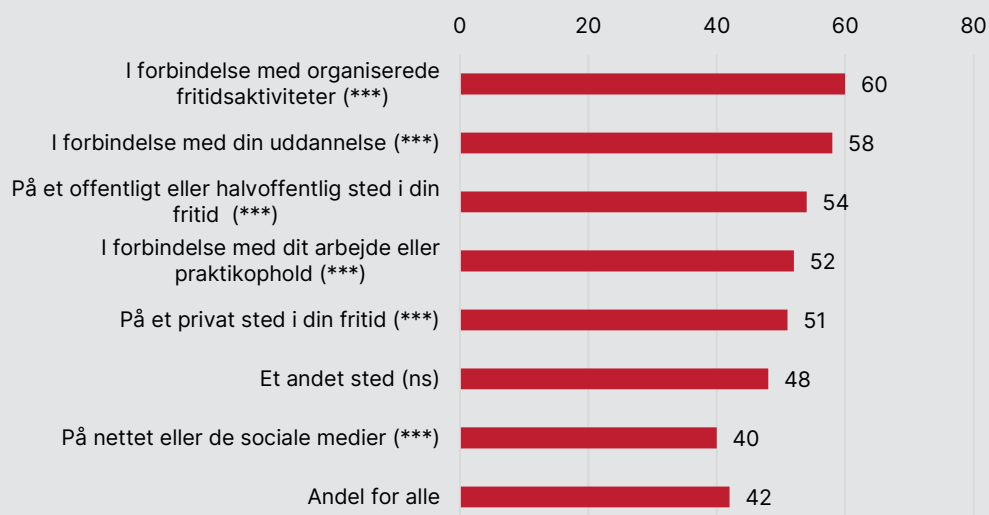
Anm.: Vidner til hændelsen: N = 2.029; relation til vidner: N = 927

Note: *** angiver, at forskellen mellem mænd og kvinder er statistisk signifikant på $p < 0.001$ -niveau, ** $p < 0.01$, * $p < 0.05$, ns=ikke signifikant. Testet med Chi²-test.

Kilde: VIVE

Når vi ser på, i hvilke kontekster der er vidner til stede, tegner der sig et mønster, jf. Figur 2.13. I forbindelse med uddannelse og organiserede fritidsaktiviteter er der i hhv. 58 og 60 pct. af tilfældene vidner, som hører eller ser, hvad der sker, mens der på private steder og på nettet/sociala medier er vidner i hhv. 51 og 40 pct. af tilfældene.

Figur 3.2 Andele, som rapporterer, at nogen bevidnede (hørte eller så) den uønskede hændelse/hændelserne, fordelt på, i hvilke kontekster de oplevede hændelserne. Procent.

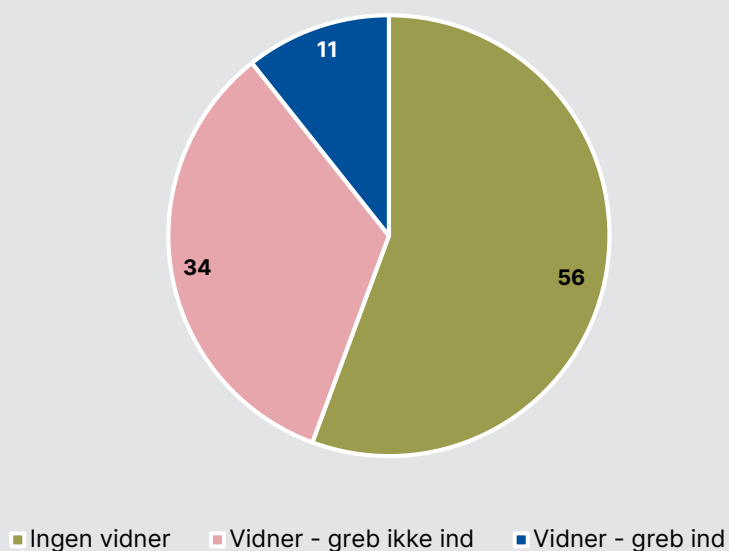
Anm.: N = 2.090

Note: Fordelingen for, om nogen bevidnede hændelsen inden for en kontekst, er testet op mod besvarelsene for alle, der ikke har valgt denne kontekst, med en Chi²-test. *** p<0.000-niveau, ** p<0.01, * p<0.05, ns=ikke signifikant.

Kilde: VIVE

Vi har spurgt, om de vidner, der havde hørt eller set den uønskede hændelse, gjorde noget for at gribe ind eller stoppe det, der skete. I hvert fjerde tilfælde, hvor nogen havde overværet hændelsen, havde vidnet/vidner grebet ind i følge de udsatte. Denne samlede andel dækker dog over betydelige kønsforskelle, idet kvinder dobbelt så hyppigt (30 pct.) som mænd (14 pct.) har oplevet, at tilstedeværende vidner greb ind for at stoppe den uønskede hændelse. Figur 3.3 tilvejebringer med udgangspunkt i de udsattes erfaringer en samlet fordeling over andelen af hændelser uden vidner (56 pct.), andelen af hændelser med vidner, der ikke greb ind (34 pct.), og andelen af hændelser med vidner, der greb ind (11 pct.).

Figur 3.3 Udsatte for uønskede hændelser, der oplyser, 1) at hændelsen ikke blev bevidnet, 2) at den blev bevidnet, uden nogen greb ind, eller 3) at tilstedeværende vidner greb ind. Procent.

Anm.: N = 2.029

Note: I opgørelsen bag figuren indgår 'husker ikke'-besvarelser i 'ingen vidner'.

Kilde: VIVE

3.2.2 Anden bistand fra omgivelserne

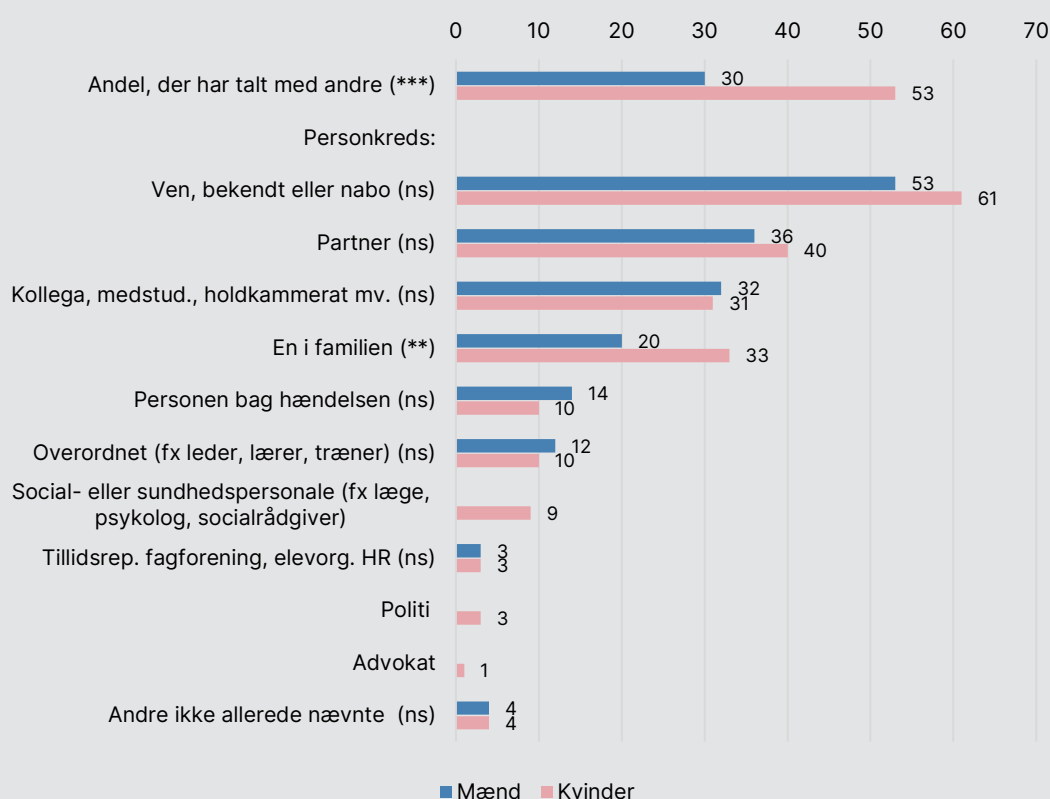
Uafhængigt af, om nogen i omgivelserne har bevidnet og evt. greb ind over for den eller de uønskede hændelser, som respondenterne har oplevet, kan der også være andre i omgangskredsen, som har fået kendskab til hændelserne.

I undersøgelsen har vi derfor spurgt respondenterne, om de har talt med andre om de erfarede uønskede hændelser. På dette punkt er der også signifikante forskelle mellem mænd og kvinder, idet 30 pct. af mændene mod 53 pct. af kvinderne har talt med andre om hændelserne. Besvarelserne indikerer således, at ganske mange kvinder og noget færre mænd bruger deres netværk til at få talt om eller bearbejdet deres erfaringer, og at der derfor i en del tilfælde vil være nogen i den udsattes netværk, som har kendskab til, hvad han/hun er eller har oplevet.

Vi spurgte respondenterne, hvem de havde talt med, jf. Figur 3.4. Besvarelserne afspejler i overensstemmelse med andre undersøgelser om bystander-adfærd (fx McCart, Smith & Sawyer 2010; Ottosen et al., 2022; Syslaska & Edwards, 2014), at

udsatte for krænkelse eller overgreb foretrækker at søge støtte blandt uformelle aktører i deres nære netværk. 61 pct. af kvinderne og 53 pct. af mændene har talt med venner eller bekendte om den uønskede hændelse, mens andre har talt med deres partner (hhv. 40 og 36 pct.) eller med familiemedlemmer (hhv. 33 og 20 pct.). Sideordnede fra jobbet eller uddannelsen figurerer også som hyppige samtalepartnere (hhv. 31 og 32 pct.). Kun 14 pct. af mændene og 10 pct. af kvinderne har talt med den person, der stod bag hændelsen.

Figur 3.4 Procentdele mænd og kvinder, der har talt med andre personer eller myndigheder om den uønskede hændelse. Procent.

Anm.: Talt med andre: N = 2.029; Personkredsen: N = 963

Note: *** angiver, at forskellen mellem mænd og kvinder er statistisk signifikant på $p < 0.000$ -niveau, ** $p < 0.01$, * $p < 0.05$, ns=ikke signifikant. Testet med Chi²-test.

Kilde: VIVE

Vi har, som det fremgår af figuren, også spurgt, om de udsatte respondenter har været i kontakt med mere formelle aktører, fx en overordnet der, hvor hændelsen foregik, tillidsrepræsentanter eller fagforening mv., social- eller sundhedspersonale (fx psykologer, læger mv.) eller advokater og politi. Besvarelsene viser, at de udsatte respondenter sjældent har taget kontakt med disse mere formelle aktører.

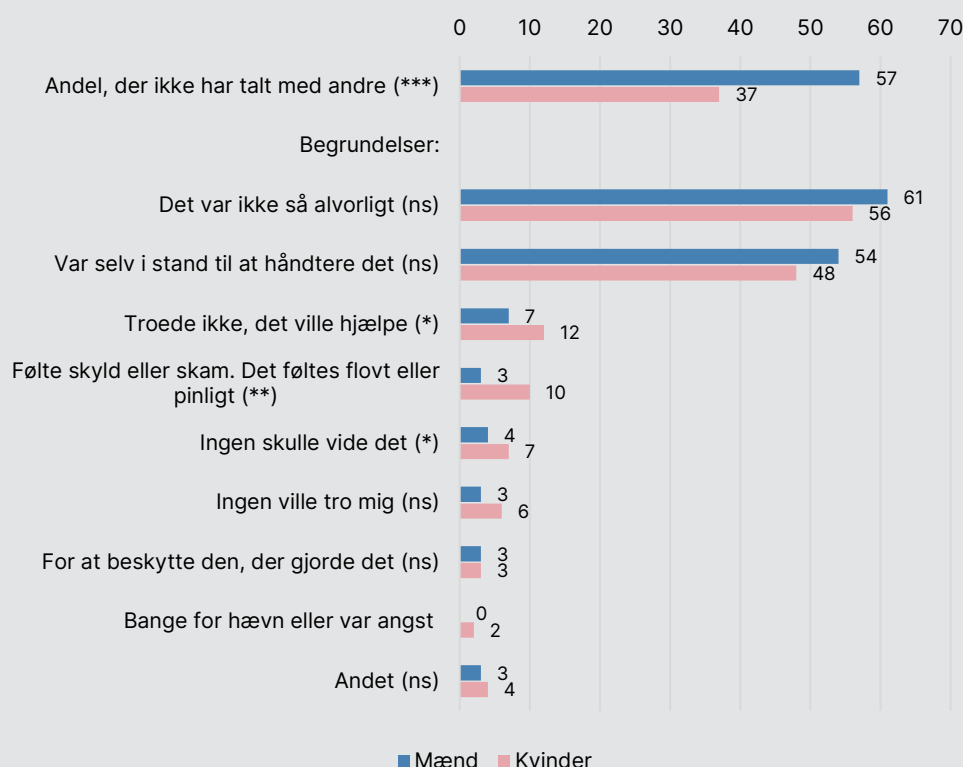
Hver tredje kvinde (37 pct.) og over halvdelen af mændene (57 pct.), har ikke talt med andre om den eller de hændelser, de har været udsat for. Mænd undlader således noget hyppigere end kvinder at dele deres erfaringer med andre. Vi spurgte disse mænd og kvinder, hvad grunden var til, at de ikke havde fortalt det til nogen og gav dem flere svarmuligheder, jf. Figur 3.5.

De hyppigste grunde til, at respondenterne har undladt at delagtiggøre andre i deres oplevelser er, at de ikke har oplevet hændelsen/hændelserne som så alvorlig, eller de selv var i stand til at håndtere problemet. Der er ingen signifikante forskelle mellem mænd og kvinder i forhold til disse begrundelser. En af respondenterne har fx skrevet denne kommentar til undersøgelsen:

Jeg var kun udsat for én hændelse, og det var virkelig ikke ret slemt, så derfor har jeg ikke gjort noget ved det, og det ser forkert ud i mine besvarelser, da det for eksempel kan ligne, at folk ikke ville hjælpe mig. Det var bare lidt grænseoverskridende og ubehageligt, men jeg er kommet helt fint gennem det.

Færre – op til 12 pct. – begrundede den manglende involvering af andre med andre motiver, og her ses nogle signifikante kønsforskelle. Kvinder begrundede hyppigere tavsheden med, at de ikke troede, at det ville hjælpe, at de følte skyld/skam, fordi det var flovt eller pinligt, eller at de ikke vil have, at andre skulle have noget at vide.

Figur 3.5 Grunde til, at mænd og kvinder ikke har talt med andre om den uønskede hændelse. Procent.

Anm.: Talt med andre: N = 2.029; Begrundelser: N = 908

Note: *** angiver, at forskellen mellem mænd og kvinder er statistisk signifikant på $p < 0.000$ -niveau, ** $p < 0.01$, * $p < 0.05$, ns=ikke signifikant. Testet med χ^2 -test.

Kilde: VIVE

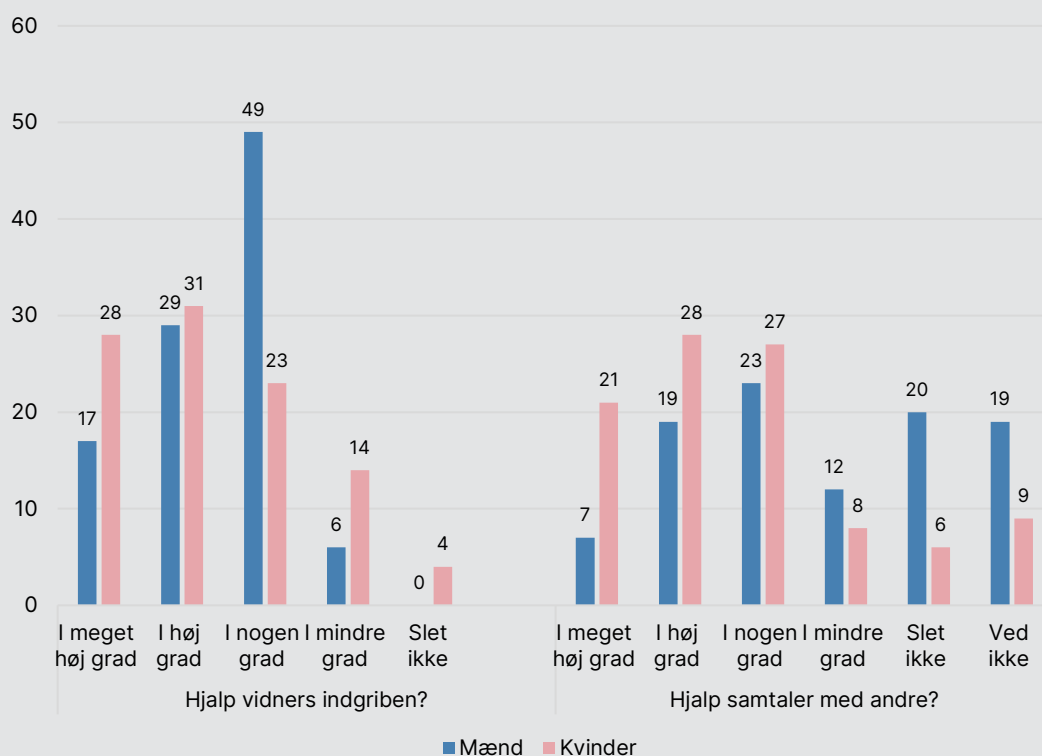
3.2.3 Hjalp bstanden fra omgivelserne?

Vi har belyst, om den bistand, som respondenterne modtog fra omgivelserne, faktisk var en hjælp for den, der blev forulempet. Som det er fremgået af det foregående, har undersøgelsen haft fokus på to former for bistand: 1) Vidners direkte indgriben, når en uønsket hændelse overværes, og 2) samtale med uformelle eller formelle aktører.

Ved begge former for bistand bad vi respondenterne vurdere, om de som helhed oplevede, at bstanden var en hjælp. Besvarelsene viser, at der er signifikante forskelle mellem mænd og kvinder, jf. Figur 3.6. Langt de fleste mænd har svaret, at det i nogen eller (meget) høj grad var en hjælp, at vidner greb ind for at stoppe,

det der skete, mens de til gengæld er mere forbeholdne i vurderingen af, om samtaler med andre var en hjælpsom støtte for dem. Kvindernes besvarelser reflekterer overordnet, at både den direkte indgriben og samtaler med andre var til hjælp for dem i en eller anden grad.

Figur 3.6 Mænd og kvinders vurdering af, om den bistand, de fik fra omgivelserne, var en hjælp. Procent.

Anm.: Vidners indgriben: N = 228, forskellene mellem mænd og kvinder er signifikante på ** p<0,01-niveau. Samtaler med andre: N = 962; forskellene mellem mænd og kvinder er signifikante på *** p<0,001-niveau. Testet med Chi²-test.

Kilde: VIVE

3.2.4 Bistand til forskellige grupperinger af udsatte

I forrige afsnit identificerede vi fire grupperinger, der havde varierende erfaringer med uønskede hændelser. Her belyser vi disse grupperingers erfaringer med, om der var vidner tilstede, som greb ind, eller om de fik støtte på anden vis. jf. Tabel 3.1.

Den første gruppering, som har erfaret *kønscrænkelser* (13 pct.), har ofte oplevet den uønskede adfærd fra fremmede eller en sideordnet på halvoffentlige steder i

fritiden eller i forbindelse med deres arbejde. Ud fra undersøgelsens besvarelsesmønster ved vi, at den ekskluderende adfærd oftest er af verbal karakter. Analysen afspejler, at adfærden ofte sker i andres påhør (62 pct.), men kun 22 pct. af respondenter har oplyst, at vidner greb ind. En stor del af respondenterne har dog talt med andre om, hvad der hændte.

Den anden gruppering af *højt udsatte* (1 pct.) oplever oftest uønskede hændelser i fritiden – relativt set ofte på private steder og relativt ofte af nogen, som man kender fra privatlivet (venner, bekendte eller en ekspartner). I det foregående har vi vist, at denne gruppering er eksponeret for en høj volumen af seksuel tvang, som ofte vil foregå på tomandshånd. Det kan være baggrunden for, at færre (42 pct.) end i de øvrige grupperinger har erfaret, at hændelsen blev bevidnet af andre, og at meget få (tal kan ikke vises) har oplevet, at eventuelle vidner greb ind. Halvdelen har talt med andre om deres oplevelser.

For den tredje gruppering, de *moderat udsatte* (10 pct.), der især har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed, er hændelserne ofte sket i fritiden og udøvet af fremmede, en sideordnet eller et nyt bekendtskab. Svarmønstrene peger i retning af, at en del af hændelserne foregår ved sociale eller festlige arrangementer, hvor andre er tilstede. Et lille flertal (58 pct.) oplyser således, at der var vidner til stede. Hver tredje (31 pct.) oplevede, at nogen greb ind, og en del af personerne (58 pct.) har fortalt om hændelsen til andre.

Den relativt store gruppering af *lavt udsatte* (45 pct.) har oplevet uønskede hændelser på forskellige sociale arenaer (herunder på nettet), som især er udgået fra fremmede eller en sideordnet. Under halvdelen af personerne i grupperingen (45 pct.) har rapporteret, at der var vidner til hændelsen. I hvert femte af de tilfælde, hvor en hændelse blev overværet af andre, greb nogen ind. Relativ få personer i gruppen (34 pct.) har talt med andre om det oplevede. Det kan muligvis hænge sammen med, at personerne ikke selv har oplevet det som så alvorligt.

Vi kan således iagttage en vis variation mellem de fire grupperinger: Der er forskelle på, om de uønskede hændelser blev bevidnet af andre og på, om de berørte har søgt støttende samtaler hos andre. Trods visse variationer er der imidlertid ikke statistisk signifikante forskelle mellem grupperingerne i forhold til, om eventuelle vidner greb ind. Undersøgelsen viser, at de allerfleste i alle fire grupperinger – især blandt de højt udsatte (tal kan ikke vises) – oplevede, at indgriben fra vidner var en hjælp. Flertallet i de fire grupper har også værdsat støttende samtaler med andre – de lavt udsatte dog i mindre grad end personerne i de tre øvrige grupperinger.

Tabel 3.1 Procentdele blandt fire grupperinger af udsatte, der har erfaret, at uønskede hændelser blev bevidnet, eller som modtog anden bistand fra omgivelserne

	Køns- kræn- kelser (13 pct.)	Høj ud- sathed (1 pct.)	Moderat ud- sathed (10 pct.)	Lav udsat- hed (45 pct.)	I alt (gen- nem- snit)	Sig .
Vidner						
Andel, hvor der var vidner til stede	62	42	58	45	51	***
Andel, der oplevede, at nogen greb ind	22		31	21	23	ns
Andel, der i nogen el. (meget) høj grad oplevede, at indgriben var en hjælp	83		81	85		**
Anden støtte						
Andel, der har talt med andre	62	52	60	34	43	***
Andel, der i nogen el. (meget) høj grad oplevede, at samtaler var en hjælp	76	72	73	62	68	*

Anm.: N = 2.090

Note: *** angiver, at forskellen mellem grupperne er statistisk signifikant på $p < 0.001$ -niveau, ** $p < 0.01$, * $p < 0.05$, ns=ikke signifikant. Testet med Chi²-test.

Kilde: VIVE

3.3 Omgivelsernes perspektiv

3.3.1 Kendskab til uønskede hændelser

I det følgende fokuserer vi på de respondenter, som har oplyst, at de kender nogen, som har været udsat for episoder med uønsket seksuel opmærksomhed inden for det sidste års tid. Vi beskriver først, hvordan disse respondenter er relateret til den/dem, der har oplevet sådanne episoder, herunder også hvordan de blev opmærksomme på hændelserne. Som ovenfor belyser vi herefter, om de greb ind ved bevidnede hændelser, eller om de på anden vis har ydet bistand til fordel for den/dem, der blev forulempet. Til slut fremvises resultater om, hvorvidt disse respondenter selv vurderer, at deres indsats hjalp.

3.3.2 Relation til den eller de udsatte

Blandt alle undersøgelsens respondenter har 31 pct. – flere kvinder (36 pct.) end mænd (25 pct.) – oplyst, at de kender nogen, der har været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed inden for det seneste år. Halvdelen (53 pct.) kender ikke nogen, mens 17 pct. har svaret "ved ikke".

Undersøgelsen viser overordnet, at der er sammenhæng mellem, om man selv har været udsat for uønskede hændelser, og om man kender andre, der har oplevet noget tilsvarende. Tabel 3.2, som illustrerer denne sammenhæng, viser fx, at 9 pct. af de kvindelige respondenter, som ikke selv har oplevet uønskede hændelser (inden for det seneste år), kender nogen, der har været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed, mens 44 pct. af dem, der selv har oplevet uønskede hændelser, også kender andre udsatte. En tilsvarende, men knap så stærk sammenhæng ses blandt mænd. Sammenhængen må antages at være livsfasebetinget, dvs. at hænge sammen med, med hvem og hvor man færdes på forskellige stadier i livet.

Tabel 3.2 Procentdele, der kender nogen, som har været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed i det seneste år, opgjort efter om de selv har oplevet uønskede hændelser. Særsilt for mænd og kvinder.

	Mænd		Kvinder		I alt	
Egne erfaringer:	Procentdel	N =	Procentdel	N =	Procentdel	N =
Har ikke selv oplevet uønskede hændelser	11	487	9	346	10	833
Har selv oplevet mindst én uønsket hændelse	34	731	44	1.356	40	2.087
I alt	25	1.218	36	1.702	31	2.920
Signifikantstest	***		***		***	

Anm.: Forskellene mellem dem, der har svaret ja hhv. nej til, om de selv har været udsat for uønskede hændelser inden for det seneste år, er alle steder statistisk signifikante på $p < 0.001$ -niveau, testet med en χ^2 -test.

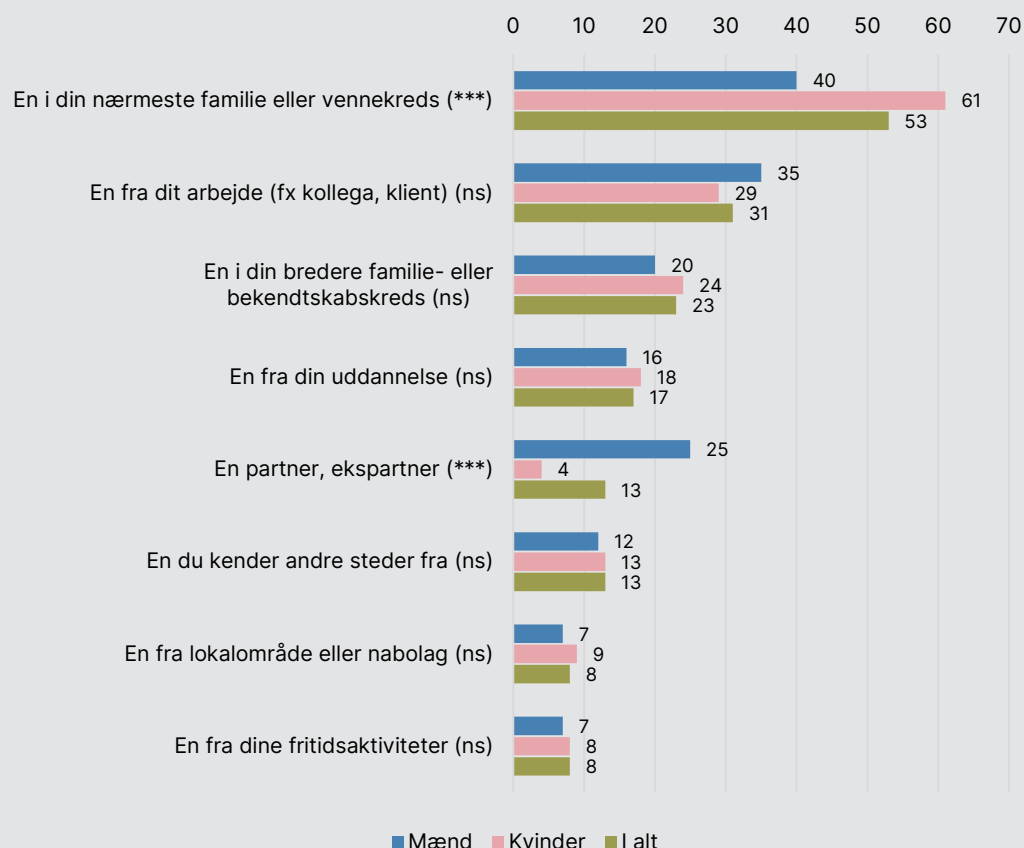
Kilde: VIVE

Flest respondenter – omkring halvdelen – har oplyst, at den person, de kender, tilhører deres nære familie- eller vennekreds, fx en søskende, forælder, datter/søn, eller nær ven/veninde (jf. Figur 3.7). Kvinder kender signifikant hyppigere end mænd et nært familiemedlem eller en ven, der har oplevet uønskede hændelser (61 hhv. 40 pct.).

Efter den nære familie- eller vennekreds følger nogen, som respondenterne kender fra deres arbejde (31 pct.) eller fra den bredere familie- eller bekendtskabskreds (23 pct.). Her er der ingen signifikante forskelle mellem de mandlige og kvindelige respondenter.

Andre kender udsatte personer fra uddannelsen (17 pct.), fra lokalområdet/nabolaget eller fritidsaktiviteterne (8 pct.), eller andetsteds fra (13 pct.). Endelig har en mindre andel af respondenterne oplyst, at de kender en person, som har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed, fordi denne er deres nuværende eller tidligere partner (13 pct.). Mænd kender signifikant hyppigere (25 pct.) end kvinder (4 pct.) en (eks)-partner, der har oplevet sådanne hændelser.

Figur 3.7 Mænd og kvinder med kendskab til uønsket seksuel opmærksomhed opgjort efter deres relation til den/de udsatte, de kender. Procent.

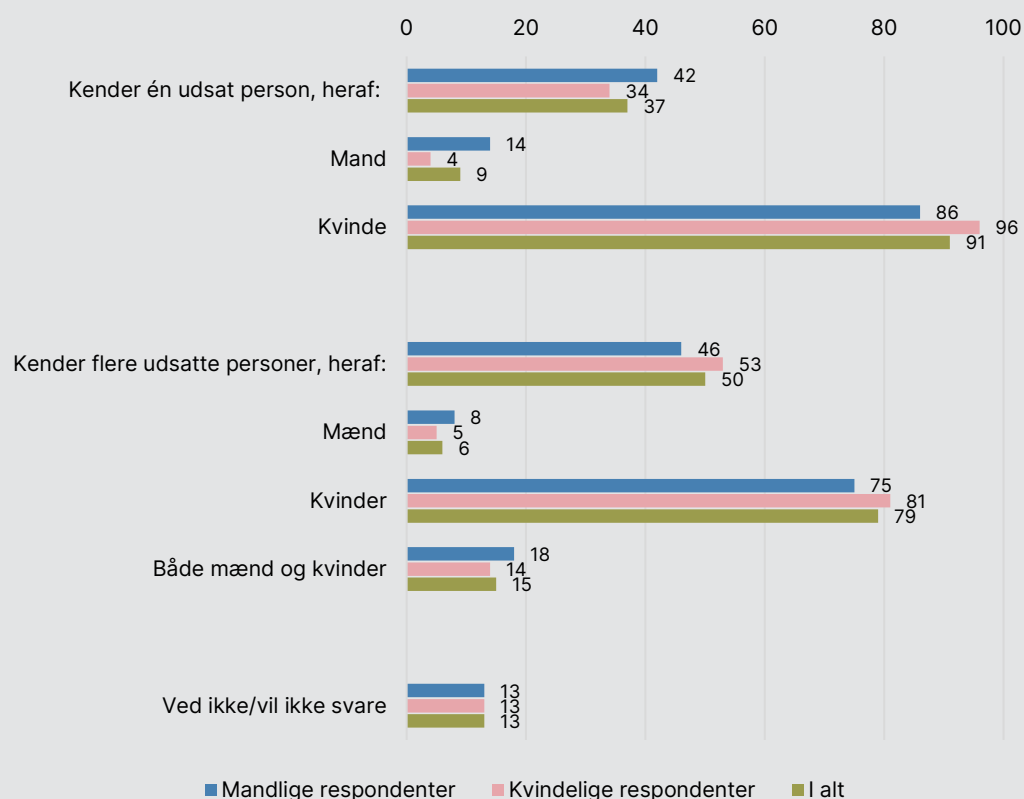
Anm.: N = 954

Note: *** angiver, at forskellen mellem mænd og kvinder er statistisk signifikant på $p < 0.001$ -niveau, ** $p < 0.001$, * $p < 0.05$, ns=ikke signifikant. Testet med χ^2 -test.

Kilde: VIVE

Vi spurgte videre til antallet og kønnet på de udsatte personer, som respondenterne kender, jf. Figur 3.8. Hver tredje (37 pct.) har svaret, at de kun kender én person, mens 50 pct. har oplyst, at de kender flere. 13 pct. har svaret "ved ikke". Der er ikke væsentlige forskelle mellem mandlige og kvindelige respondenter. Uanset antallet af personer svarer et helt overvejende flertal af både mandlige og kvindelige respondenter, at den eller de personer, de kender, er en eller flere kvinder.

Figur 3.8 Mænd og kvinder med kendskab til udsatte personer opgjort efter disses antal og køn. Procent.

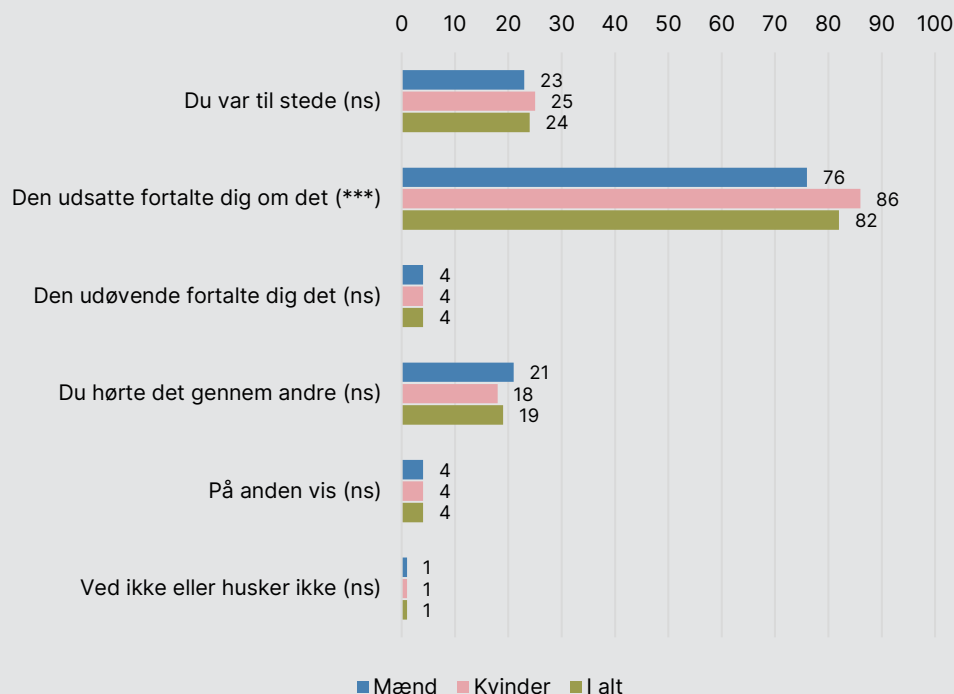
Anm.: N = 926

Kilde: VIVE

3.3.3 Hvorfra stammer kendskabet til den uønskede hændelse?

Vi har videre spurgt til, hvordan de mandlige og kvindelige respondenter blev opmærksomme på den uønskede seksuelle opmærksomhed, jf. Figur 3.9. Omkring hver fjerde (i alt 24 pct.) har svaret, at de har bevidnet hændelsen; mænd og kvinder i omtrent samme omfang. Hændelserne kom imidlertid hyppigst til respondenternes kendskab, fordi den udsatte person fortalte dem om det (i alt 82 pct.). Kvinder bliver signifikant hyppigere (86 pct.) end mænd (76 pct.) gjort opmærksom på den eller de uønskede hændelser på den måde. Omvendt er det sjældent, at udøveren selv beretter noget (i alt 4 pct.). Endelig har hver femte respondent (i alt 19 pct.) oplyst, at de har hørt om en hændelse fra andre.

Figur 3.9 Mænd og kvinder med kendskab til uønsket seksuel opmærksomhed opgjort efter, hvordan de blev opmærksomme på den. Procent.

Anm.: N = 924

Note: *** angiver, at forskellen mellem mænd og kvinder er statistisk signifikant på $p < 0.001$ -niveau, ** $p < 0.01$, * $p < 0.05$, ns=ikke signifikant. Testet med Chi²-test.

Kilde: VIVE

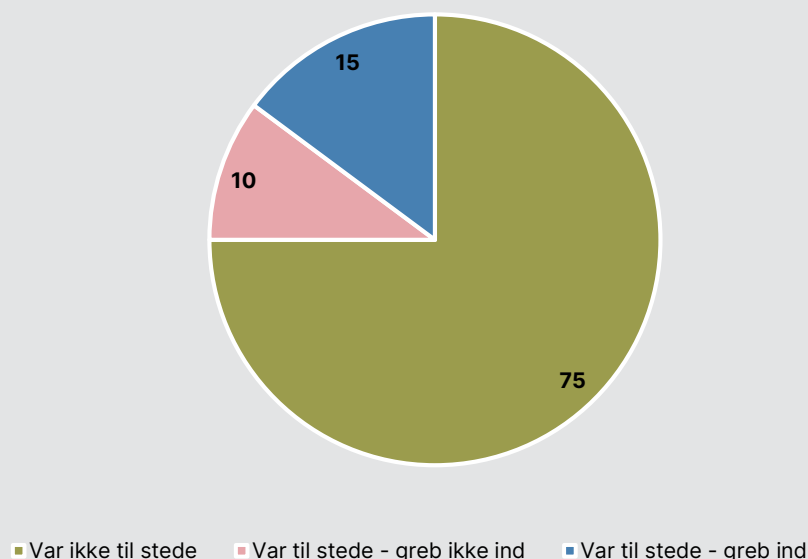
3.3.4 Personer, der har bevidnet uønsket seksuel opmærksomhed

Som nævnt har ca. hver fjerde respondent med kendskab til uønsket seksuel opmærksomhed oplyst, at de har overværet hændelsen.

Med afsæt i respondenternes erfaringer giver Figur 3.10 et samlet overblik over andelen af respondenter, der kender til nogen, som har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed uden selv at være til stede (75 pct.); andelen af respondenter, der har bevidnet en hændelse uden at gribe ind (10 pct.) og andelen af vidner, der griber ind (15 pct.), Adspurgt har ca. 6 ud af 10 af de respondenter, der har overværet en eller flere situationer, oplyst, at de greb ind eller gjorde noget for at stoppe den uønskede hændelse.

Knap to tredjedele (61 pct.) af de intervenerende kvindelige respondenter har svaret, at de vurderer, at deres indgriben i høj eller meget høj grad var til hjælp for den person, der blev udsat for den uønskede seksuelle opmærksomhed. Talgrundlaget er for spinkelt til, at en tilsvarende opgørelse kan laves for mænd.

Figur 3.10 Mænd og kvinder med kendskab til uønsket seksuel opmærksomhed, som har bevidnet hændelsen/hændelserne hhv. grebet ind. Procent.

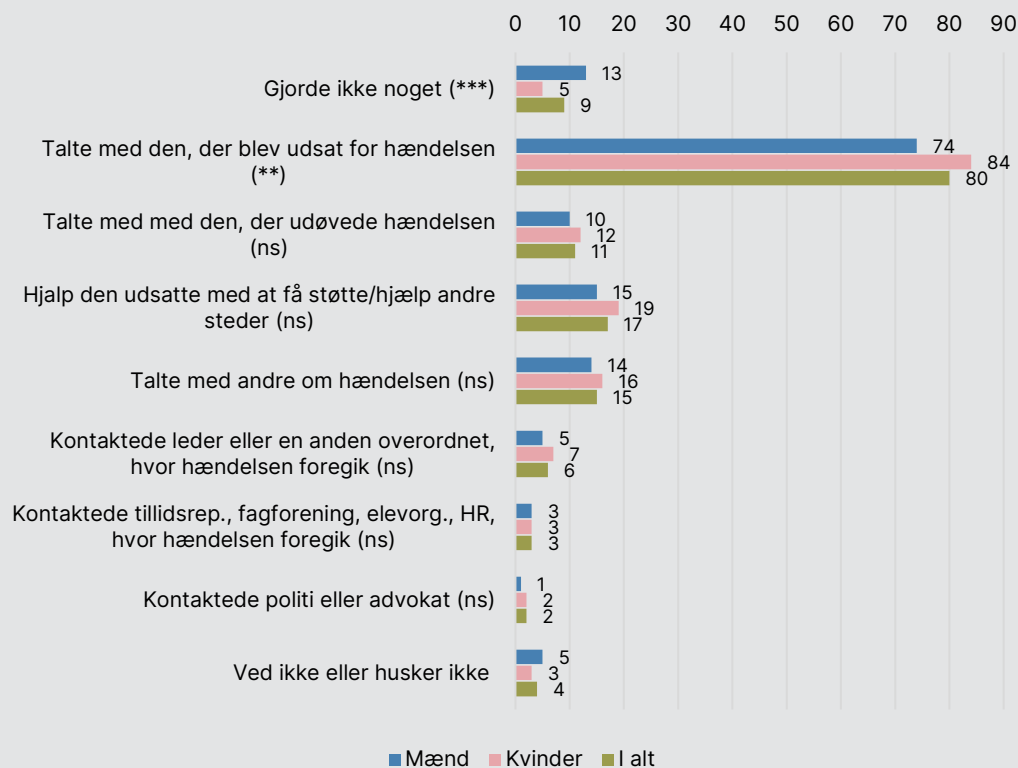
Anm.: N = 924

Kilde: VIVE

3.3.5 Andre former for støtte

Som vist ovenfor har de fleste respondenter fået kendskab til andres hændelser med uønsket seksuel opmærksomhed, fordi den udsatte selv har fortalt om det. Undersøgelsen kan ikke kortlægge, om dette fandt sted, mens den/de udsatte umiddelbart stod med problemet, eller om det først blev fortalt til respondenterne på et senere tidspunkt, men vi har spurgt til, om respondenterne gjorde noget for at støtte eller bistå den eller de personer, de kender, jf. Figur 3.11. Hovedparten af respondenterne har svaret, at det gjorde de. Flest (i alt 80 pct.) – og hyppigere kvinder (84 pct.) end mænd (74 pct.) – har oplyst, at de har talt med den udsatte om hændelsen, mens få (i alt 11 pct.) har talt med den, der stod bag episoden. 17 pct. har hjulpet den udsatte person til at få støtte andre steder. Ganske få har kontaktet formelle aktører, fx en overordnet eller en tillidsrepræsentant mv. der, hvor hændelsen foregik, og næsten ingen har taget kontakt til politiet eller en advokat.

Figur 3.11 Mænd og kvinder med kendskab til uønsket seksuel opmærksomhed opgjort efter, hvilke former for støtte de gav til den udsatte. Procent.

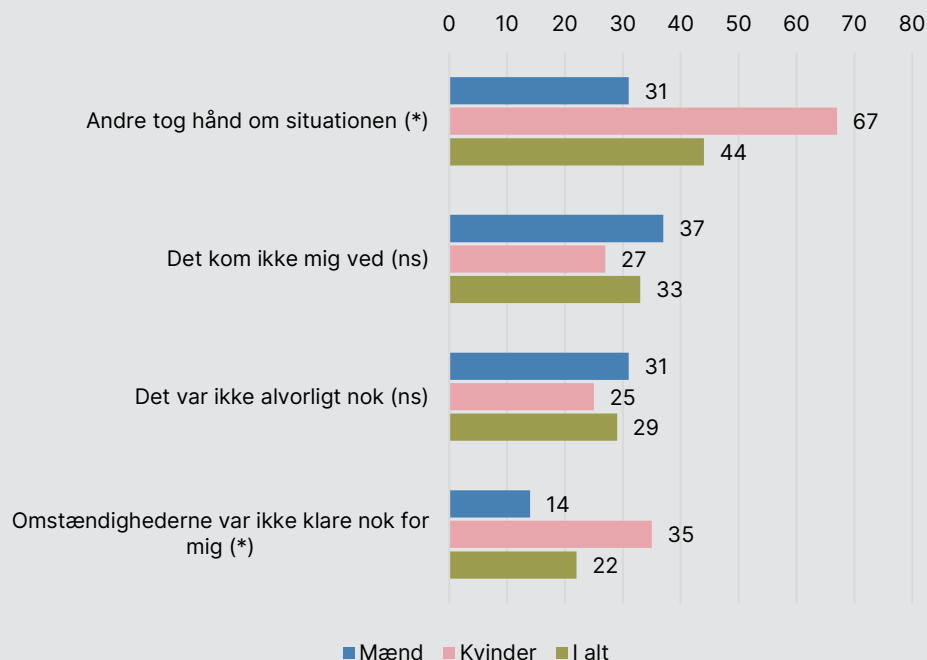
Anm.: N = 950

Note: *** angiver, at forskellen mellem mænd og kvinder er statistisk signifikant på $p < 0.001$ -niveau, ** $p < 0.01$, * $p < 0.05$, ns=ikke signifikant. Testet med χ^2 -test.

Kilde: VIVE

Knap hver tiende respondent har oplyst, at de ikke gjorde noget for at støtte den udsatte person, de kender. Mænd har signifikant hyppigere (13 pct.) end kvinder (5 pct.) svaret, at de ikke foretog sig noget. Vi spurgte dem om grunden dertil. Den hyppigste begrundelse – især blandt kvinder – er, at der var andre, som tog hånd om situationen (i alt 44 pct.); at de ikke mente, at det kom dem ved (i alt 33 pct.), eller at situationen ikke var alvorlig nok (i alt 29 pct.), jf. Figur 3.12.

Figur 3.12 Mænd og kvinder med kendskab til uønsket seksuel opmærksomhed. Begrundelser for ikke at støtte den udsatte. Procent

Anm.: N = 70

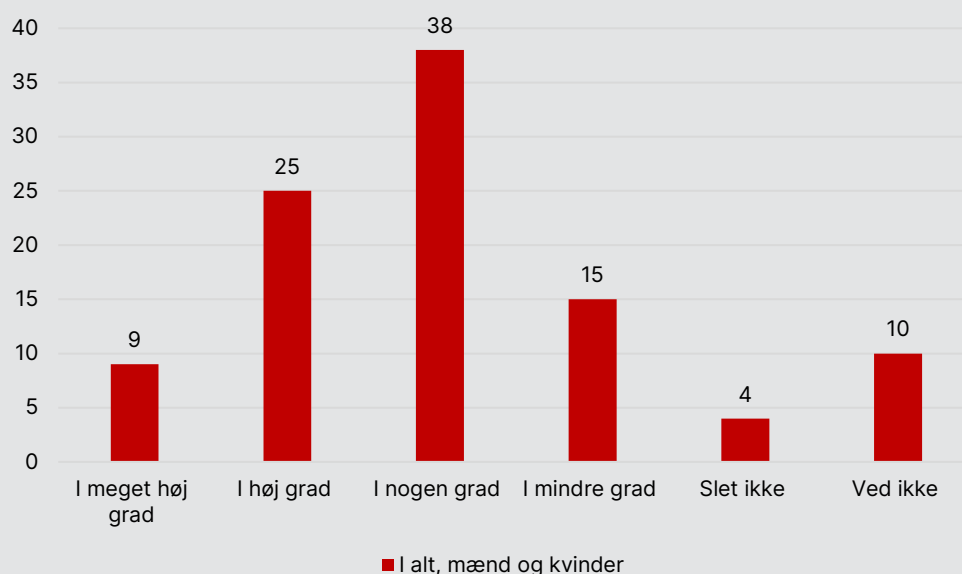
Note: * $p < 0,05$, ns=ikke signifikant. Testet med Chi²-test.

Kilde: VIVE

3.3.6 Hjalp støtten?

Vi har spurgt respondenterne med kendskab til uønsket seksuel opmærksomhed, om den bistand, de gav ved fx at tale med den udsatte part, faktisk var en hjælp for den udsatte. Besvarelserne er opgjort i Figur 3.13. Flertallet af respondenterne vurderer, at deres bistand i (meget) høj eller nogen grad hjalp den udsatte. Besvarelserne flugter overordnet med, hvordan udsatte kvinder selv vurderer den samtalebistand, de har modtaget fra omgivelserne (jf. figur 3.5).

Figur 3.13 Personer med kendskab til uønsket seksuel opmærksomhed. Vurdering af, om deres støtte hjalp den udsatte. Procent.

Anm.: N = 842

Note: Der er ingen signifikante forskelle mellem mandlige og kvindelige respondenter.

Kilde: VIVE

3.4 Sammenfatning

Kapitlet har belyst, i hvilken udstrækning udsatte for uønskede hændelser modtager bistand og støtte fra deres omgivelser. Problemstillingen belyses fra to perspektiver: gennem erfaringerne blandt dem, der selv er blevet forulempet, og gennem erfaringerne hos dem, der kender nogen, som har været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed.

Blandt respondenter, der selv har oplevet uønskede hændelser, oplyser knap halvdelen, at der var vidner til den eller de seneste hændelser. Det var hyppigst en ven, bekendt eller nabo eller en sideordnet (fx kollega, medstuderende eller holdkammerat). Ved hvert fjerde bevidnede hændelse greb nogen ind for at stoppe det, der skete, men indgriben skete hyppigere, hvis det var en kvinde end en mand, der blev forulempet.

Halvdelen af de udsatte kvinder og knap hver tredje mand har talt med andre om den uønskede hændelse. De foretrækker at søge støtte hos uformelle aktører i deres eget netværk, typisk blandt venner og bekendte, hos deres partner eller blandt

familiemedlemmer. Kun et fåtal har taget kontakt til mere formelle aktører, fx en overordnet, sundhedspersonale, tillidsrepræsentant mv.

Et flertal af de udsatte mandlige respondenter har svaret, at især den bistand, de fik ved vidners indgriben, var hjælpsom for dem, mens besvarelsene fra de udsatte kvindelige respondenter afspejler, at såvel en direkte indgriben som samtaler med andre var til hjælp.

Hver tredje udsatte kvinde og over halvdelen af mændene har ikke delagtiggjort andre i den eller de uønskede hændelser, de har oplevet. De begrundet det typisk med, at de ikke oplevede hændelsen som så alvorlig, eller de selv var i stand til at håndtere problemet.

De fire grupperinger af udsatte, som vi identificerede i forrige kapitel, har i varierende grad oplevet, at der var vidner til den alvorligste uønskede hændelse. For de to grupperinger, der fortrinsvis har oplevet kønskrænkelser hhv. er moderat udsatte, skete hændelsen ofte, mens der var andre til stede, og personerne i disse grupper har også hyppigt talt med andre om det, der skete. Personerne i de to grupperinger, som er højt hhv. lavt udsatte, har sjældnere oplevet, at andre overværede hændelsen, og de har også været mindre tilbøjelige til at søge støtte hos andre, især de lavt udsatte. Der er imidlertid ingen væsentlige forskelle mellem grupperingerne i forhold til, om eventuelle vidner greb ind. På tværs af grupperne mener de allerfleste, at vidners indgriben var en hjælp, ligesom et flertal oplever, at støttende samtaler med andre var gavnlige.

30 pct. af respondenterne kender nogen, der har været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed inden for det seneste år. Oftest er der tale om en eller flere kvinder, og om nogen, som de kender fra deres nære familie- eller vennekreds. Respondenterne er oftest blevet opmærksomme på den eller uønskede hændelser, fordi den udsatte person selv har fortalt om det. Færre (24 pct.) har overværet en uønsket hændelse, men når det er sket, har 6 ud af 10 forsøgt at gribe ind for at stoppe det, det skete. To tredjedele af de intervenerende vidner og en fjerdedel af dem, der ydede støtte på anden vis, vurderer, at deres bistand i en eller anden udstrækning hjalp personen, der var udsat for den uønskede hændelse.

I en undersøgelse om danskeres kendskab til partnervold (Ottosen et al., 2022) bemærkede vi på samme vis som her, hvordan udsatte personer hhv. pårørende til udsatte har erfaret, at omgivelserne reagerer, når der opstår ubehagelige hændelser. Selvom partnervold og uønsket seksuel opmærksomhed er to forskellige fænomener, minder resultaterne om den rapporterede bystander-adfærd i de to undersøgelser overordnet om hinanden: Fordelingen af vidner og andre støttepersoner er omtrent den samme, og det er kredsen af støttende personer også. Tendensen er dog samtidig, at udsatte for sexistisk adfærd lidt sjældnere modtager hjælp hos deres omgivelser end dem, der er udsat for partnervold. Det kan hænge sammen med, at de uønskede hændelser ikke altid har været oplevet som så alvorlige.

4 Holdninger til køn, sexismen og seksuel chikane

4.1 Indledning

I en tidligere undersøgelse fandt vi, at individers holdninger til køn, sexismen og partnervold havde en vis sammenhæng med, om de var villige til at handle til fordel for partnervoldsudsatte (Ottosen et al., 2022). På den baggrund belyser vi tilsvarende her, om respondenteres indstilling til køn, sexismen og seksuel chikane hænger sammen med deres villighed til at gribe ind over for uønsket seksuel opmærksomhed. Der indgår derfor et kort batteri af holdningsspørgsmål i undersøgelsen. Spørgsmålene blev stillet som de første i undersøgelsen, dvs. inden respondenterne skulle svare på, om de selv havde erfaret sexistisk adfærd, om de kendte andre, der havde oplevet uønsket seksuel opmærksomhed, og hvordan de i givet fald havde reageret på det.

For at holdningsspørgsmål kan fungere analytisk, forudsætter det, at der er en spredning i besvarelserne. Fra den tidligere undersøgelse om partnervold (Ottosen et al., 2022) inddrog vi velafprøvede holdningsspørgsmål om køn, sexismen og partnervold fra internationale undersøgelser, men erfarede, at flere spørgsmål ikke fungerede hensigtsmæssigt i den danske kontekst, bl.a. fordi de fleste respondenter bakker op om fx kønsligestilling. De holdningsspørgsmål, der indgår i den aktuelle undersøgelse, er delvis nogle, som vi har positive erfaringer med fra den tidligere undersøgelse, delvis nogle, som vi har tilpasset efter inspiration fra en amerikansk hhv. europæisk undersøgelse om seksuel chikane, som udviste tilfredsstillende spredninger i besvarelserne (Lonsway, Cortina & Magley, 2008; European Commission, 2017).

I denne undersøgelse indgår udvalgte udsagn, der bidrager til at afdække respondenteres holdninger til køn (2 items), sexismen (2 items) og seksuel chikane (4 items). Det overordnede formål er at undersøge, om sådanne komponenter hænger sammen med folks handlingsparathed. I dette kapitel afreporterer vi de umiddelbare resultater, som er baseret på deskriptiv statistik, mens vi i kapitel 5 præsenterer resultater, som er udarbejdet på grundlag af multivariate analyser.

Analysen er gennemført i to trin. På det første analysetrin, som omfatter alle respondenter i analyseudvalget, undersøger vi, hvordan de udvalgte holdningsspørgsmål varierer med køn og alder. Det andet analysetrin tager afsæt i det udsnit af respondenterne, som kender nogen, der har været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed inden for det seneste år. I dette udsnit er respondenterne blevet op-

delt efter, om de har været handlingsparate eller ikke. Handlingsparathed er defineret på følgende vis: Den enkelte respondent er klassificeret som handlingsparat, hvis han/hun har grebet ind for at stoppe en bevidnet episode med uønsket seksuel adfærd, *eller* hvis han/hun har støttet den udsatte på anden vis ved enten at tale med den udsatte eller udøveren, ved at kontakte formelle aktører (fx en leder, tillidsrepræsentant) eller ved at hjælpe den udsatte til at få støtte eller hjælp andre steder. Respondenter, der forholdt sig passive ved en overværet hændelse, er klassificeret som ikke-handlingsparate. Det samme er de, der blev fortalt om en uønsket hændelse, men undlod at gøre noget eller blot nøjedes med at tale med andre (fx venner, familiemedlemmer). I analysen viser vi, hvordan andelen af handlingsparate respondenter varierer med udfaldene i de enkelte holdningsspørgsmål. For nogle udfald er der for få besvarelser til, at vi kan vise resultaterne.

4.2 Holdninger til køn

Der indgår to udsagn i undersøgelsen om stereotype holdninger til køn. Spørgsmålene er inspireret af den danske værdiundersøgelse hhv. en Eurobarometerundersøgelse om holdninger til kønsligestilling (Frederiksen, 2019; European Commission, 2017). Spørgeformuleringerne er tilpasset til den aktuelle undersøgelseskontekst.

I spørgsmål 1 er respondenterne spurgt, om mænd eller kvinder er bedst kvalificerede til at lede en arbejdsplads, og i spørgsmål 2, om kvinder er mere tilbøjelige end mænd til at træffe beslutninger baseret på deres følelser. Besvarelserne kan bidrage til at belyse, hvor mange der tilslutter sig et traditionelt kønsrollemønster, hvor mænd har beslutningskraften, hhv. hvor mange der tilslutter sig en stereotyp opfattelse af grundlaget for kvindelige beslutninger.

Overordnet set viser besvarelserne, jf. Tabel 4.1, at fire ud fem respondenter tilslutter sig et ligestillingsperspektiv ved at svare, at mænd og kvinder er lige kvalificerede som ledere. Mænd er dog signifikant hyppigere (17 pct.) end kvinder (8 pct.) tilbøjelige til at foretrække mandlig leder. Splittelsen er større i forhold til udsagnet om, at kvinder træffer beslutninger på grundlag af deres følelser: Det har godt hver tredje respondent erklæret sig enig i, mens knap hver tredje hverken er enig eller uenig, og ca. hver tredje er uenig. Kvindelige respondenter er lidt hyppigere end mandlige respondenter uenige i udsagnet. I forhold til alder er der kun beskedne forskelle mellem den yngre og den ældre del af respondenterne.

Personer, der foretrækker, at mænd står i spidsen på arbejdspladsen, er mindre villige til at handle, når de har mødt uønsket seksuel opmærksomhed end dem, der tilslutter sig et ligestillingsperspektiv. I forhold til det andet udsagn (at kvinder træffer følelsesmæssigt baserede beslutninger) er der ingen signifikante forskelle i andelen af handlingsparate personer.

Tabel 4.1 Udvalgte holdninger til køn. Opgjort på køn og alder samt andelen af handlingsparate for hvert udfald. Procent.

	Mænd	Kvinder	Sig.	16-34 år	35-50 år	Sig.	I alt	Pct. hand- lingsparate
1. Hvem mener, du er bedst kvalificeret til at lede en arbejdsplads: mænd eller kvinder?								
N = 2.946			***			ns		***
Altid mænd	2	1		2	1		2	-
Oftest mænd og nogle gange kvinder	15	7		11	10		11	77
Mænd og kvinder er lige kvalificerede	76	84		79	82		80	90
Oftest kvinder og nogle gange mænd/eller altid kvinder	2	4		3	2		3	-
Ved ikke eller ønsker ikke at svare	5	4		5	4		5	-
2. Kvinder er mere tilbøjelige end mænd til at tage beslutninger, der er baseret på deres følelser								
N = 2.946			**			*		ns
Meget enig	8	6		7	7		7	84
Overvejende enig	31	32		32	31		32	88
Hverken enig eller uenig	30	28		27	32		29	86
Overvejende uenig	9	13		11	10		11	92
Meget uenig	13	16		16	12		15	95
Ved ikke	7	5		6	7		6	-

Anm.: Analyse om køn og N = 2.946; analyse om handlingsparathed: N = 922

Note: *** p<0.001, ** p<0.01, * p<0.05, ns = ikke-signifikant. Testet med Chi²-test.

Kilde: VIVE

4.3 Holdninger til sexismen

Der indgår to udsagn i undersøgelsen om holdninger til sexismen. Spørgsmålene er inspireret af en national australsk undersøgelse om holdninger til vold mod kvinder og kønsligestilling (Webster et al., 2018). Vi har tilpasset spørgeformuleringerne ved at gøre dem kønsneutrale. I det ene spørgsmål skal respondenterne tage stilling til, om sexistiske jokes er i orden, når man er sammen med sine kammerater (spørgsmål 3), mens det andet udsagn tematiserer, om (for) mange personer fejlagtigt opfatter uskyldige bemærkninger eller handlinger som sexistiske (spørgsmål 4). Mens tilslutning til det første udsagn *kan* reflektere manglende respekt over for det andet køn, *kan* tilslutning til det andet udsagn være udtryk for, at man undervurderer, at der kan være en kønnet ulighed i omgangsformerne.

Besvarelsene viser overordnet, jf. Tabel 4.2, at der er en betydelig spredning. Omkring halvdelen af respondenterne mener, at kammeratfællesskabernes sexistiske

jokes er harmløse, mens hver tredje mener det modsatte. De øvrige placerer sig med et 'hverken-eller' i midten. Der er en lavere tilslutning til udsagnet om, at mange personer tillægger uskyldige bemærkninger et sexistisk motiv (39 pct. er enige eller helt enige). Disse gennemsnitsfordelinger dækker imidlertid over væsentlige kønsforskelle, idet kvinder signifikant hyppigere end mænd lægger afstand til udsagnene. I forhold til alder lægger yngre personer (16-34-årige) en smule hyppigere end ældre (35-50-årige) afstand til udsagnene. Personer, der forholder sig afvisende til udsagnet om sexistiske jokes, har været mere tilbøjelige at handle, hvis de kender nogen, der har været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed end dem, der tilslutter sig udsagnet. I forhold til det andet udsagn (om uskyldige bemærkninger) er forskellene i handlingsparathed ikke statistisk signifikante.

Tabel 4.2 Udvalgte holdninger til sexisme. Opgjort på køn og alder samt andelen af handlingsparate for hvert udfald. Procent.

	Mænd	Kvinder	Sig.	16-34 år	35-50 år	Sig.	I alt	Pct. hand- lingsparate
3. Jeg synes det er harmløst, at folk laver sexistiske jokes, når de er sammen med deres kammerater								
N=2.946			***			***		*
Meget enig	24	13		19	19		19	82
Overvejende enig	32	27		26	34		29	86
Hverken enig eller uenig	17	18		18	17		18	90
Overvejende uenig	13	20		19	14		17	92
Meget uenig	10	18		15	12		14	94
Ved ikke	4	4		4	4		4	-
4. Mange opfatter fejlagtigt uskyldige bemærkninger eller handlinger som sexistiske								
N=2.946			***			*		ns
Meget enig	15	11		12	15		13	84
Overvejende enig	29	23		25	27		26	89
Hverken enig eller uenig	22	26		24	24		24	85
Overvejende uenig	17	19		20	16		18	91
Meget uenig	6	11		9	7		8	92
Ved ikke	12	10		11	11		11	-

Anm.: Analyse om køn og N = 2.946; analyse om handlingsparathed: N = 922

Note: *** p<0.001, ** p<0.01, * p<0.05, ns= ikke-signifikant. Testet med Chi²-test.

Kilde: VIVE

4.4 Holdninger til seksuel chikane

Undersøgelsen har inkluderet fire holdningsudsagn om seksuel chikane. Flere udsagn er inspireret af udenlandske undersøgelser om emnet, men tilpasset den aktuelle undersøgelseskontekst (Lonsway, Cortina & Magley, 2008; European Commission, 2017). Spørgsmålene indfanger holdninger til, om det er smigrende for de fleste at blive genstand for seksuel opmærksomhed på jobbet (spørgsmål 5), om man normalt kan stoppe uønsket opmærksomhed ved at sige fra (spørgsmål 6), og om man selv er skyld i befamlinger eller seksuelle bemærkninger, hvis man er udfordrende påklædt (spørgsmål 7). I det sidste udsagn (spørgsmål 8) har vi bedt respondenter vurdere, om seksuel chikane er udbredt i Danmark.

Besvarelsene viser, at over halvdelen af respondenterne afviser, at seksuel opmærksomhed på jobbet er smigrende for de fleste – kvinder hyppigere end mænd, mens et flertal på 61 pct. samtidig mener, at man kan stoppe uønsket opmærksomhed ved at blot fortælle, at opførslen ikke er værdsat. Kvinder tilslutter sig ikke dette udsagn i så høj grad som mænd. Såvel mænd som kvinder – alt to tredjedele af respondenterne – lægger afstand til udsagnet om, at man selv er skyld i uønsket seksuel opmærksomhed, når man er udfordrende klædt (victimblaming), og også her er kvindernes afstandtagen mere kategorisk end blandt mændene. I forhold til det sidste spørgsmål vurderer flertallet – to tredjedele af respondenterne – at seksuel chikane er noget eller meget udbredt i Danmark, og også her tilslutter kvinder sig signifikant hyppigere end mænd i vurderingen af, at der er tale om et udbredt problem.

Alt i alt indikerer besvarelsesmønstret i Tabel 4.3, at der gennemgående er en anerkendelse af seksuel chikane som et problem, der ikke bør tolereres. Samtidig synes et lille flertal respondenterne at være af den overbevisning, at uønsket seksuel opmærksomhed kan stoppes ved, at man selv siger fra. Besvarelsene viser videre, at der er signifikante forskelle i mænds og kvinders holdninger, idet kvinder er mindre tolerante over for seksuel chikane end mænd. Et tilsvarende mønster ses i forhold til alder, hvor den yngre aldersgruppe på 16-34 år lidt hyppigere end den ældre på 35-50 år forholder sig afvisende til holdningsudsagnene og også er mere tilbøjelige til at mene, at seksuel chikane er udbredt i Danmark.

Endelig afspejler tabellen, at der gennemgående findes en sammenhæng mellem respondenternes holdninger til seksuel chikane og deres handlingsparathed. Personer, der lægger afstand til seksuel chikane, eller som mener, at problemet er udbredt, har hyppigere været villige til at handle på det. I forhold til udsagnet om, at seksuel opmærksomhed på jobbet er smigrende, er forskellene i handlingsparathed dog ikke statistisk signifikante.

Tabel 4.3 Udvalgte holdninger til seksuel chikane. Opgjort på køn og alder samt andelen af handlingsparate for hvert udfald. Procent.

	Mænd	Kvinder	Sig.	16-34 år	35-50 år	Sig.	I alt	Pct. hand- lingsparate
5. De fleste bliver smigrede, når de får seksuel opmærksomhed fra personer, de arbejder sammen med								
N = 2.946			***			*		ns
Meget enig	3	2		3	3		3	-
Overvejende enig	8	9		8	10		9	86
Hverken enig eller uenig	23	20		20	23		21	86
Overvejende uenig	26	24		27	24		25	90
Meget uenig	26	35		32	28		30	90
Ved ikke	14	9		11	12		11	-
6. Normalt kan man stoppe uønsket opmærksomhed ved bare at fortælle, at opførslen ikke er værdsat								
N = 2.946			***			***		*
Meget enig	29	21		20	32		25	82
Overvejende enig	38	33		34	38		36	88
Hverken enig eller uenig	10	12		13	9		11	91
Overvejende uenig	11	18		17	11		14	94
Meget uenig	3	10		8	4		6	93
Ved ikke	9	5		8	6		7	-
7. Personer, der er udfordrende påklædt, er selv skyld i, at andre tager på dem eller kommer med seksuelle bemærkninger								
N = 2.946			***			*		*
Meget enig	5	2		3	3		3	-
Overvejende enig	11	7		9	9		9	86
Hverken enig eller uenig	13	9		10	13		11	82
Overvejende uenig	18	12		13	18		15	87
Meget uenig	50	67		61	54		58	91
Ved ikke	3	3		3	3		3	-
8. Hvor udbredt tror du generelt, at seksuel chikane er i Danmark?								
N = 2.946			***			**		**
Meget udbredt	11	22		18	14		16	95
Noget udbredt	46	51		50	46		49	90
Ikke særligt udbredt	27	15		18	25		21	85
Slet ikke udbredt	3	2		3	3		3	-
Ved ikke	13	10		11	12		11	-

Anm.: Analyse om køn og alder: N = 2.946; analyse om handlingsparathed: N = 922

Note: *** p<0.001, ** p<0.01, * p<0.05, ns= ikke-signifikant. Testet med Chi²-test.

Kilde: VIVE

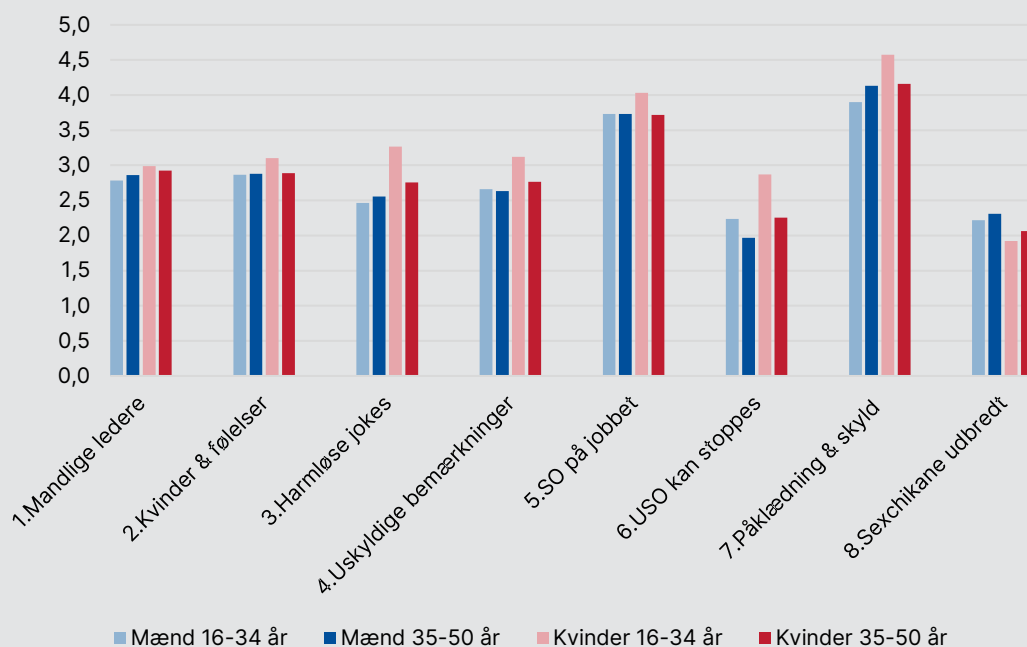
4.5 Holdninger opgjort efter både køn og alder

De ovenfor beskrevne analyser viser gennemgående, at kvinder i højere grad end mænd og at yngre i højere grad end ældre personer forholder sig afvisende til kønsstereotyper, sexismen og seksuel chikane. Disse fund kan give anledning til at antage, at yngre kvinder er mest afvisende, mens ældre mænd er mindst afvisende. En sådan antagelse viser sig imidlertid kun at være delvis korrekt.

I en supplerende interaktionsanalyse har vi opdelt respondenterne efter både køn og alder, så der dannes fire grupper af yngre (16-34 år) hhv. ældre (35-50 år) mænd og kvinder. Vi har herefter beregnet de fire gruppers gennemsnitlige score for hvert af de otte holdningsspørgsmål. Respondenter, der fx er 'meget enige' i, at sexistiske jokes er harmløse, er tildelt 1 point, mens de 'meget uenige' har fået en pointscore på 5. Vi har herefter testet, om der er signifikante forskelle mellem gruppernes besvarelser med de yngre mænd som referencegruppe.

Resultaterne af analysen er illustreret i Figur 4.1. Figuren viser, at gruppen af yngre 16-34-årige kvinder gennemgående adskiller sig fra tre øvrige grupper ved at forholde sig mest afvisende til kønsstereotyper, sexismen og seksuel chikane, mens de hyppigst tilslutter sig påstanden om, at seksuel chikane er udbredt i Danmark. Som vist i kapitel 2 er det også denne gruppering, der hovedsageligt har problemerne med sexistisk adfærd inde på livet. Analysen bekræfter imidlertid ikke entydigt en antagelse om, at de ældre 35-50-årige mænd har de mindst afvisende holdninger til kønsstereotyper, sexismen og seksuel chikane. På nogle områder har de følgeskab af de ældre kvinder; på andre områder af de yngre mænd. På tre af holdningsspørgsmålene findes den største afstand inden for den yngste aldersgruppe, idet yngre mænd hyppigst foretrækker mandlige ledere, hyppigst mener, at sexistiske jokes er harmløse, og hyppigst tilslutter sig victimblaming (udsagn om udfordrende påklædning påfører skyld), mens yngre kvinder hyppigst forholder sig afvisende til disse udsagn.

Figur 4.1 Respondenternes gennemsnitlige pointscores på de otte holdningsspørgsmål, når de både er opdelt efter køn og alder. Gennemsnit.

Anm.: N = 2.654-2.889 (opgørelsesgrundlaget varierer for de enkelte items, da 'ved ikke' er taget ud af analyserne)

Note: Værdierne på y-aksen udtrykker grupperingernes gennemsnitsscore på de enkelte holdningsspørgsmål. Forskellene mellem yngre mænd og kvinder er alle steder statistisk signifikante. Beregnet med lineære regressionsmodeller, der medtager en interaktion mellem køn og alder.

Kilde: VIVE

4.6 Sammenfatning

Kapitlet har præsenteret en række beskrivende resultater fra den del af undersøgelsen, som vedrører respondenternes holdninger til køn, sexisme og seksuel chikane.

Undersøgelsesresultaterne om holdninger til køn viser, at næsten alle – kvinder såvel som mænd – tilslutter sig et ligestillingsperspektiv ved at svare, at køn ikke spiller nogen rolle for, om man er en kvalificeret chef, mens der er større splittelse i holdningen til, om kvinder træffer beslutninger, som er baseret på deres følelser. Når man spørger til området for sexisme, er holdningerne mere delte. Kvinder lægger hyppigere end mænd afstand til udsagn, der kan tolkes som sexisme, og på samme vis er yngre personer også lidt mere afvisende end ældre.

Når det drejer sig om holdninger til seksuel chikane, viser besvarelsesmønstret overordnet, at respondenterne anerkender, at seksuel chikane er et problem, der ikke skal tolereres. Samtidig synes et lille flertal respondenterne at være af den overbevisning, at uønsket seksuel opmærksomhed kan stoppes ved, at man selv siger fra. Gennemgående er kvinder mere intolerante over for seksuel chikane end mænd, ligesom de yngre aldersgrupper på 16-34 år forholder sig lidt mere afvisende end de ældre på 35-50 år.

De umiddelbare resultater viser alt i alt, at der på flere områder er køns- og aldersbestemte forskelle i opfattelserne. På baggrund af en interaktionsanalyse finder vi, at yngre kvinder forholder sig mest afvisende til kønsstereotyperne, sexisme og seksuel chikane, mens de mindst afvisende holdninger på visse områder findes blandt de yngre mænd på 16-34 år.

De umiddelbare analyser indikerer endvidere, at personer, som forholder sig afvisende til udsagn om traditionelle kønsforståelser og sexisme, og som lægger afstand til seksuel chikane, har været mere villige end andre til at handle i en situation, hvor de har mødt uønsket seksuel opmærksomhed. Disse fund testes i det efterfølgende kapitel 5.

5 Faktorer, der er forbundet med handlingsparathed

5.1 Indledning

Dette kapitel samler op på analyserne i det foregående ved at undersøge, hvilke bagvedliggende faktorer der alt andet lige hænger sammen med, om personer får hjælp fra omgivelserne, hvis de er udsat for sexistisk adfærd. I de forrige analyser har vi fortrinsvis beskæftiget os med betydningen af respondenternes køn og i nogle analyser også med alder. I dette kapitel inddrager vi flere faktorer, herunder bl.a. yderligere baggrundsforhold (fx uddannelsesniveau) og individuelle erfaringer, karakteristika ved den uønskede hændelse, kontekstuelle faktorer og i en af analyserne også betydningen af holdninger til køn, sexisme og seksuel chikane.

Kapitlet præsenterer to analyser, der er baseret på regressionsmodeller (lineære sandsynlighedsmodeller, LPM). Den første analyse estimerer sandsynligheden for, at personer, der selv har været udsat for uønskede hændelser, modtager hjælp fra omgivelserne. Den anden analyse estimerer sandsynligheden for, at personer, som kender en udsat for uønsket seksuel opmærksomhed, også har været villige til at hjælpe denne.

De spørgsmål, der søges besvaret med analyserne, er:

- Er modtagelse af hjælp og omgivelsernes handlingsparathed forbundet med sociodemografiske baggrundsvARIABLE (køn, alder, uddannelsesniveau og social position) og udvalgte individuelle karakteristika?
- Har karakteristika ved den uønskede hændelse, herunder den sociale distance i relationerne, betydning for, om man som udsat modtager hjælp, eller om omgivelserne yder støtte til en udsat person?
- Har kontekstuelle faktorer som kønssammensætningen i den private omgangskreds eller kendskab til seksuel chikane-politikker på jobbet eller uddannelsesstedet sammenhæng med sandsynligheden for at modtage eller give hjælp?
- Har holdninger til køn, sexisme og seksuel chikane betydning for, om man er villig til at hjælpe en person, der er udsat for sexistisk adfærd?

5.2 Faktorer, der har sammenhæng med, om udsatte for uønskede hændelser modtager hjælp

Som beskrevet i afsnit 3.2, har 11 pct. af de personer, som har været udsat for mindst en uønsket hændelse i det seneste år, oplevet, at der var vidner, som greb ind for at stoppe det, som skete. Uafhængigt heraf har 43 pct. af de berørte respondenter modtaget støtte ved at tale med andre om den uønskede hændelse. Set under ét har 46 pct. af de udsatte respondenter fået hjælp på den eller anden måde, mens 54 pct. ikke fik nogen hjælp. I de følgende multivariate regressionsmodeller inddrager vi flere faktorer på én gang, når vi undersøger, hvad der karakteriserer dem, der fik hjælp i forhold til dem, der ikke fik hjælp.

Vi har trinvis udført tre regressionsanalyser: Model 1 består udelukkende af socio-demografiske og individuelle baggrundsforhold, mens model 2 desuden inkluderer karakteristika ved den hændelse, som respondenterne var udsat for (fx udøvers køn, hændelsens art, den sociale arena, relation til udøver). I model 3 medtager vi yderligere et par kontekstuelle variable for at undersøge, om kendskab til formulerede politikker på arbejdspladsen hhv. uddannelsesstedet og kønssammensætningen i den private omgangskreds øger sandsynligheden for at modtage hjælp. Resultaterne fremgår af Tabel 5.1 (simplificeret) og af Bilagstabel 1.4 (modeller med estimater).

På tværs af de tre modeller ses, at der er en højere sandsynlighed for, at kvinder får (eller selv opsøger) hjælp i forhold til mænd, mens ældre personer har en lavere sandsynlighed for at få støtte end yngre. Analyseresultatet viser videre, at personer, der både er under uddannelse og i beskæftigelse, har større sandsynlighed for at blive hjulpet i forhold til personer, der alene er i beskæftigelse (i model 1), men denne sammenhæng, der ikke intuitivt lader sig forklare, forsvinder, når der kontrolleres for supplerende faktorer i model 2.

I forhold til individuelle karakteristika viser den seksuelle orientering hos de berørte personer sig at være udslagsgivende på tværs af alle tre modeller, idet kønsminoriteter, der er bi- og homoseksuelle alt andet lige har en lavere sandsynlighed for at modtage støtte end personer, der er heteroseksuelle. Personer, der har helbredsproblemer eller handicap, som begrænser dem i hverdagen, har større sandsynlighed for at modtage hjælp (i model 1), men denne sammenhæng forsvinder i de øvrige modeller.

Karakteristika ved den uønskede hændelse er også udslagsgivende for, om udsatte personer modtager hjælp. For det første øges sandsynligheden for at få hjælp – interessant nok – når den udøvende part er en kvinde frem for en mand. For det andet har personer, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed og seksuel tvang, større sandsynlighed for at modtage støtte, mens en sådan sammenhæng ikke findes for personer, der har oplevet kønskrænkende adfærd. I analysemodellerne har

vi også inkluderet variablen om, hvordan den alvorligste oplevede hændelse har påvirket respondenternes liv i dag, idet vi aflæser denne faktor som en proxy for hændelsens alvorsgrad: Personer, der i nogen eller (meget) høj grad er påvirket af hændelsen, har alt andet lige en større sandsynlighed for at modtage hjælp fra andre i forhold til dem, for hvem den uønskede hændelse påvirkede dem i mindre grad eller slet ikke.

Når vi fokuserer på den sociale arena for den alvorligste hændelse og på relationen til udøveren, er tre faktorer alt andet lige udslagsgivende: For det første er der en højere sandsynlighed for at få hjælp, hvis hændelsen er sket i forbindelse med arbejdet. En tilsvarende sammenhæng ses ikke for nogen af de øvrige sociale arenaer, som er inkluderet i analysemodellerne. Undersøgelsesfundet kan muligvis læses som et resultat af, at der gennem de senere år er iværksat tiltag for at imødegå seksuel chikane på arbejdspladserne, mens de øvrige sociale arenaer er relativt uregulerede. I forlængelse heraf ses for det andet, at sandsynligheden for at få hjælp er større, hvis den udøvende part er en kunde, patient eller lignende, dvs. ekstern person, som udsatte personer møder i kraft af deres professionelle virke (som frontmedarbejdere). Interessant nok findes en tilsvarende sammenhæng ikke for de øvrige arbejdspladsrelaterede interne relationer, der er inkluderet i analysen, dvs. over-, side- eller underordnede. Den tredje udslagsgivende faktor viser, at udsatte personer har en større sandsynlighed for at få hjælp fra andre, hvis den udøvende part er en fremmed. En tilsvarende sammenhæng findes ikke i forhold til relationstyper mellem den udsatte og udøveren, der er tættere (fx venner, bekendte mv).

Alt i alt giver disse fund anledning til den fortolkning, at det kan være lettere eller mere omkostningsfrit for den udsattes omgangskreds at gribe ind eller give anden form for bistand, når den udsatte og udøveren har en social distant relation, dvs. når de kun kender hinanden perifert eller slet ikke kender hinanden.

Endelig skal bemærkes om de supplerende kontekstuelle faktorer, som er inkluderet i model 3 (formuleret politik om seksuel chikane på arbejdsplads eller uddannelsesstedet; kønssammensætning i den udsatte persons private omgangskreds), ikke er udslagsgivende for, om vedkommende har modtaget hjælp fra omgivelserne i forbindelse med den alvorligste uønskede hændelse. Man skal her bl.a. have in mente, at det alt andet lige kun er en mindre del af de uønskede hændelser, der foregår i forbindelse med arbejdet.

Tabel 5.1 Lineære sandsynlighedsmodeller, der estimerer sandsynligheden for at personer, der selv er udsat for uønskede hændelser, modtager hjælp fra omgivelserne. Retningen på sammenhængen og signifikansniveau.

y=1 "Nogen greb ind eller støttede" y=0 "Ingen greb ind eller støttede"	Model 1	Model 2	Model 3
<i>Køn</i> : Er kvinde (ref. mand)	(+)**	(+)**	(+)**
<i>Alder</i> 35-50 år (ref. 16-34 år)	(-)**	(-)*	(-)*
<i>Højeste uddannelse</i> (ref. grundskole eller uoplyst)			
Gymnasial/erhvervsfaglig uddannelse			
Videregående uddannelse			
<i>Beskæftigelse</i> (ref. i beskæftigelse)			
Under uddannelse			
Både under uddannelse og i beskæftigelse	(+)*		
Hverken under uddannelse eller i beskæftigelse			
<i>Seksuel orientering</i> (ref. heteroseksuel)			
Biseksuel	(-)*	(-)**	(-)*
Homoseksuel		(-)*	(-)*
Aseksuel/andet			
<i>Handicap</i> (ref. har ikke helbredsproblem/handicap)	(+)*		
<i>Belastninger i barndommen</i> : Anbragt (ref. ikke anbragt)			
<i>Køn på den, der udførte handlingen</i> (ref. mand)			
Kvinde		(+)*	(+)*
Både kvinde og mand			
<i>Hændelsens art</i>			
Antal uønskede hændelser man har oplevet			
Oplevet kønskrænkende adfærd (ref. ikke oplevet)			
Oplevet uønsket seksuel opmærksomhed (ref. ikke oplevet)		(+)**	(+)**
Oplevet seksuel tvang (ref. ikke oplevet)		(+)**	(+)**
<i>Påvirker liv i dag</i> : i nogen til meget høj grad (ref. i mindre grad eller slet ikke)		(+)**	(+)**
<i>Kontekst for alvorligste hændelse</i> :			
I forbindelse med arbejde eller praktikophold		(+)*	(+)*
I forbindelse med uddannelse			
I forbindelse med organiserede fritidsaktiviteter			
På et offentligt eller halvoffentlig sted i fritiden			
På et privat sted i fritiden			
På nettet eller de sociale medier			
Andet sted			
<i>Relationen til den der udførte handlingen</i> :			
En overordnet (fx chef, lærer, træner)			
En sideordnet (fx kollega, medstuderende, holdkammerat)			
En underordnet (fx elev)			

y=1 "Nogen greb ind eller støttede" y=0 "Ingen greb ind eller støttede"	Model 1	Model 2	Model 3
En kunde, patient eller deres pårørende og lignende		(+)**	(+)**
En læge, terapeut, sundhedsmedarbejder og lignende			
En bekendt eller nabo			
En ven eller et familiemedlem			
Den nuværende partner			
En tidligere partner			
En date eller en anden, du lige havde mødt			
En fremmed		(+)**	(+)**
En anden end de førnævnte			
<i>Politik for USO på arbejde/uddannelse (ref. har politik)</i>			
Har ikke en politik om seksuel chikane			
Har ikke arbejde/uddannelse, ved ikke, ønsker ikke at svare			
<i>Kønssammensætning i privat omgangskreds (ref. ca. lige mange)</i>			
Flest mænd			
Flest kvinder			
R2	0,087	0,210	0,211
Antal observationer	2.074	2.074	2.074

Anm.: De mørke felter betyder, at variablene ikke er medtaget i modellen. Hvis felterne er tomme, betyder det, at sammenhængen ikke er signifikant på mindst et 0,05 pct. signifikansniveau. Et (+) betyder, at den pågældende faktor signifikant øger sandsynligheden for, at man har modtaget hjælp, mens et (-) betyder, at denne faktor signifikant mindsker sandsynligheden for at have modtaget hjælp, alt andet lige. Den fulde model er vist i Bilagstabel 1.4.

Note: *** p<0,001; ** p<0,01; * p<0,05

Kilde: VIVE

5.3 Faktorer, der har sammenhæng med, om personer med kendskab til uønskede hændelser har handlet

Grundlaget for kapitlets anden analyse er respondenter i analyseudvalget, som har oplyst, at de kender nogen, der har været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed inden for det seneste år. Blandt dem har mange handlet til fordel for den/de udsatte (89 pct.), dvs. været handlingsparate ved enten at gribe ind ved en bevidnet hændelse eller ved at støtte den udsatte på anden vis. Færre har gjort mindre (fx nøjes med at snakke med andre om hændelsen) eller har slet ikke handlet (11 pct.). Analysen fokuserer på, hvilke faktorer der alt andet lige har sammenhæng med, at personer er handlingsparate.

Analysen er baseret på fire trinvist udførte regressionsmodeller. Model 1 består af sociodemografiske og individuelle baggrundskarakteristika hos respondenterne,

mens model 2 ikke kun inkluderer karakteristika ved den udsatte person, som respondenterne kender, men også om respondenterne selv har erfaringer med uønskede hændelser.

I model 3 har vi medtaget yderligere et par kontekstuelle variable for at undersøge, om kendskab til formulerede seksuel chikane-politikker på arbejdspladsen hhv. uddannelsesstedet og kønssammensætningen i den private omgangskreds alt andet lige øger sandsynligheden for give hjælp. For at belyse om der findes en sammenhæng mellem individers handlingsparathed og deres holdninger til køn, sexismen og seksuel chikane, har vi i den fjerde og sidste model inddraget de otte holdningsvariable, som blev behandlet i kapitel 4.

Resultaterne af analyserne, som er afrapporteret i simplificeret form i Tabel 5.2 og i Bilagstabel 1.5 (modeller med estimater), viser, at der umiddelbart er større sandsynlighed for at være handlingsparat, hvis man er kvinde frem for mand (model 1), men denne sammenhæng forsvinder, når man på de efterfølgende analysetrin inddrager betydningen af andre faktorer. Alder er ikke en udslagsgivende faktor i analyserne. Til gengæld ser uddannelsesniveaue ud til at spille en rolle, idet personer, der mindst har gennemført en ungdomsuddannelse, har højere sandsynlighed for at støtte i forhold til dem, der alene har en grundskoleuddannelse.

De individuelle karakteristika, der er inkluderet i modellerne, hænger ikke sammen med handlingsparatheden, men personer, der selv har været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed, har alt andet lige i højere grad støttet andre, der har befundet sig i samme situation (model 2-3). Sammenhængen forsvinder dog, når holdningsvariablene inddrages i model 4.

Analysemodellerne indikerer videre, at den sociale distance har en betydning. Sandsynligheden for at støtte en udsat person er større, hvis denne er én fra den nærmeste kreds af familie og venner, mens sandsynligheden omvendt er mindre, hvis den udsatte person er én, man kender fra 'andre steder'. Desuden betyder sammensætningen af ens egen omgangskreds noget. I forhold til dem, der privat færdes med ca. lige mange mænd og kvinder, har personer, der fortrinsvis færdes sammen med enten mænd eller kvinder, en lavere sandsynlighed for at have støttet den udsatte person, de kender. Sammenhængen er især stærk for dem, der fortrinsvis færdes blandt mænd.

I den endelige model (model 4), viser de inkluderede holdningsvariable sig gennemgående at være insignifikante i forhold til, om man har været handlingsparat eller ikke. Dog har personer, der forholder sig afvisende til det kønsstereotype udsagn om, at mænd er bedre ledere end kvinder, haft en større tilbøjelighed til at hjælpe udsatte for uønskede hændelser i forhold til dem, der tilslutter sig dette holdningsudsagn.

Tabel 5.2 Lineære sandsynlighedsmodeller, der estimerer sandsynligheden for, at man har grebet ind eller støttet en person, der var udsat for uønskede hændelser. Retningen på sammenhængen og signifikansniveau.

y=1 "Greb ind eller støttede" y=0 "Handlede ikke"	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4
<i>Køn</i> : Kvinde (ref. mand)	(+)**			
<i>Alder</i> : 35-50 år (ref. 16-34 år)				
<i>Højeste uddannelse</i> (ref. grundskole/uoplyst)				
Gymnasial/erhvervsfaglig uddannelse	(+)**	(+)**	(+)**	(+)**
Videregående uddannelse	(+)*			
<i>Beskæftigelse</i> : (ref. i beskæftigelse)				
Under uddannelse				
Både under uddannelse og i beskæftigelse				
Hverken under uddannelse eller i beskæftigelse				
<i>Seksuel orientering</i> (ref. heteroseksuel)				
Biseksuel				
Homoseksuel				
Aseksuel/andet				
<i>Handicap</i> (ref. har ikke helbredsproblem/handicap)				
<i>Anbragt i barndommen</i> (ref. ikke anbragt)				
<i>Antal uønskede hændelser, man selv har oplevet</i>		(+)*	(+)*	
<i>Køn på den, man kender</i> (ref. kvinde)				
Mand				
Både kvinde og mand				
<i>Relationen til den, der var udsat for uønskede hændelser</i>				
En partner, ekspartner (ref. ikke)				
En i din nærmeste familie eller vennekreds (ref. ikke)		(+)**	(+)**	(+)**
En i din bredere familie- eller bekendtskabskreds (ref. Ikke)				
En fra lokalområde eller nabolag (ref. ikke)				
En fra dit arbejde (fx kollega, klient) (ref. ikke)				
En fra din uddannelse (ref. ikke)				
En fra dine fritidsaktiviteter (ref. ikke)				
En du kender andre steder fra (ref. ikke)		(-)*		(-)*
<i>Ingen politik på arbejde/uddannelse</i> (ref. har politik)				
<i>Kønssammensætning i egen omgangskreds</i> (ref. ca. lige mange)				
Flest mænd			(-)**	(-)**
Flest kvinder			(-)*	(-)*
<i>Holdninger</i> :				
Køn på kvalificeret leder: [1 = altid mænd; 5 = altid kvinder]				(+)*
Kvinder følelsesbaseret: [1 = meget enig; 5 = meget uenig]				
Jokes harmløse: [1 = meget enig; 5 = meget uenig]				

y=1 "Greb ind eller støttede" y=0 "Handlede ikke"	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4
Opfatter bemærkninger sexistisk: [1 = meget enig; 5 = meget uenig]				
Smigret over opmærksomhed: [1 = meget enig; 5 = meget uenig]				
Kan stoppe opmærksomhed: [1 = meget enig; 5 = meget uenig]				
Påklædning, giver skyld: [1 = meget enig; 5 = meget uenig]				
Seksuel chikane udbredt: [1 = meget udbredt; 4 = slet ikke]				
R2	0,045	0,100	0,129	0,150
Antal observationer	918	918	918	918

Anm.: De mørke felter betyder, at variablene ikke er medtaget i modellen. Hvis felterne er tomme, betyder det, at sammenhængen ikke er signifikant på mindst et 0,05 pct. signifikansniveau. Et (+) betyder, at den pågældende faktor signifikant øger sandsynligheden for, at man har hjulpet, mens et (±) betyder, at denne faktor signifikant mindsker sandsynligheden for at man har hjulpet, alt andet lige. Den detaljerede model er vist i Bilagstabel 1.5.

Note: *** p<0,001; ** p<0,01; * p<0,05

Kilde: VIVE

5.4 Sammenfatning

I rapportens sidste kapitel har vi præsenteret resultaterne fra to indbyrdes beslægtede analyser, der samler op på nogle af de temaer, som har været berørt i de foranstående kapitler. Den ene analyse har undersøgt, hvilke faktorer der alt andet lige hænger sammen med, om personer, som selv har været udsat for uønskede hændelser, får hjælp og støtte af sine omgivelser (de udsattes perspektiv). Den anden analyse har identificeret faktorer, som alt andet lige har betydning for, om man som en del af omgivelserne har været parat til at yde støtte til fordel for personer, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed (dvs. omgivelsernes perspektiv).

I forhold til de undersøgelsesspørgsmål, der blev stillet for analyserne, har resultaterne opsummerende vist:

Både sociodemografiske baggrundsforhold og individuelle karakteristika er forbundet med, om man som udsat person modtager støtte fra andre, og om man som en del af omgivelserne har været villig til at hjælpe en udsat person. Udsatte personer, der er yngre eller kvinder, modtager i højere grad støtte, mens personer, der er seksualitetsminoriteter (ikke-heteroseksuelle) i mindre grad får hjælp. I den omgivende kreds er handlingsparathed positivt forbundet med, om man har en uddannelse ud over grundskolen, og til dels om man selv har erfaringer med at have været udsat for uønskede hændelser.

Karakteristika ved den uønskede hændelse, herunder den sociale distance, har betydning for, om man som udsat modtager hjælp, og om man som en del af omgivelserne har ydet støtte. Udsatte for uønskede hændelser har større sandsynlighed for at modtage hjælp fra andre, hvis de har været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed, seksuel tvang, og hvis hændelsen har haft en alvorsgrad, der har givet den udsatte mén. Personer, der har oplevet uønskede hændelser på arbejdspladsen, modtager i højere grad hjælp end dem, der oplever sexistisk adfærd andre steder. Det kan bero på, at arbejdspladser – i modsætning andre arenaer – har regulerende tiltag mod seksuel chikane. Udsatte personer er også mere tilbøjelige til at modtage hjælp, når den udøvende part var en socialt distant person, fx en kunde eller en fremmed. Endelig spiller udøverens køn ind, idet man har en større chance for at blive hjulpet, hvis denne var en kvinde.

Social distance har også betydning for, om man har ydet støtte til en udsat. Personer fra den omgivende kreds er mere handlingsparate i forhold til nærtstående og mindre handlingsparate i forhold til mere perifere bekendtskaber, som de kender fra andre steder.

Analyserne har belyst, om kønssammensætningen i den private omgangskreds hænger sammen med, om man modtager eller giver hjælp. Vi finder ingen sammenhænge for de udsatte personer, men iagttager, at den faktiske handlingsparathed er mindre, når omgangskredsen ikke er balanceret af begge køn.

Analyserne har videre belyst, om et eventuelt kendskab til en seksuel chikane-politik på arbejdspladsen eller uddannelsesstedet hænger sammen med, om man som udsat modtager støtte fra andre, eller om man har været handlingsparat. Sådanne sammenhænge er ikke fundet.

Endelig har analyserne undersøgt, om holdninger til køn, sexismen og seksuel chikane alt andet lige betyder, om man har været villig til at hjælpe en udsat person. Gennemgående finder vi kun en svag sammenhæng mellem holdninger og handlingsparathed.

Dokumentation

6 Metode

6.1 Design

Undersøgelsen er baseret på en survey, som er gennemført blandt et tilfældigt udsnit af danskere i alderen 16-50 år. I henhold til undersøgelsens formålsbeskrivelse skulle surveyen tilvejebringe viden om følgende områder:

- En analyse, der kortlægger befolkningens erfaringer med at være eksponeret for uønskede hændelser i form af kønskrænkede adfærd, uønsket seksuel opmærksomhed og seksuel tvang. Analysen fokuserer på, hvor mange der har oplevet uønskede hændelser inden for de sidste 12 måneder, hvordan erfaringerne fordeler sig på køn og alder, hvor hændelserne foregår, hvilken relation der er mellem den udsatte og udøveren, og om der kan iagttages risikogrupper, som i særlig grad er eksponeret for uønskede hændelser.
- En analyse, der afdækker erfaringer med at bevidne og handle i forhold til de ovennævnte uønskede hændelser.
- En analyse, der afdækker, om holdninger til køn, sexismen og seksuel chikane har sammenhæng med villigheden til at handle til fordel for personer, der er eksponeret for uønskede hændelser.
- En analyse, der undersøger, hvilke faktorer der er sammenhængende med sandsynligheden for at handle til fordel for personer, der oplever uønskede hændelser.

Erfaringer med at blive udsat for uønskede hændelser

'Seksuel chikane', som især associeres til krænkelser på arbejdspladsen, dækker over et sammensat fænomen, der i bred forstand refererer til forskellige former for adfærd, som nedgør eller ydmyger personer pga. disses køn eller seksuelle orientering. Inden for den samfundsvidenskabelige forskning om seksuel chikane på arbejdspladser opererer man ofte med en tredelt model, der inkluderer følgende kategorier af adfærd: kønskrænkende adfærd, uønsket seksuel opmærksomhed og seksuel tvang (fx Berdahl 2007; Cortina & Areguin, 2021; Fitzgerald & Cortina, 2018; NASEM, 2018). I opsummeret form kan de tre adfærds-kategorier beskrives på følgende måde:

Den første kategori, *kønskrænkende adfærd*, sigter ikke mod at opnå en seksuel relation, men kan forstås som ekskluderende verbal og ikke-verbal adfærd, som kommunikerer stødende, nedgørende eller fjendtlige holdninger til eller om personer eller grupper, der har grund i disses køn eller seksuelle orientering. Det kan fx være kønsstereotype udsagn om kvinder eller mænds manglende evner

til at varetage bestemte jobtyper, eller det kan være vulgære og nedværdigende tiltaleformer.

Uønsket seksuel opmærksomhed omfatter forskellige udtryk for seksuel interesse, der bliver opfattet som uvelkomne, ikke-gengældte, ubehagelige og til tider skræmmende af den, der bliver udsat for det. Der kan fx være tale om uønsket snak om sex, berøringer og kys uden samtykke eller et vedvarende pres for at komme på en date eller få sex.

Seksuel tvang henviser fx til såvel eksplicitte som implicitte forsøg på at gøre en persons ansættelsesbetingelser afhængige af seksuelle tjenester. Det kan omfatte løfter om professionelle belønninger i bytte for seksuelle tjenester (fx at gøre et jobtilbud betinget af et seksuelt forhold) eller trusler om professionelle sanktioner (fx degradering, opsigelse), hvis ikke et seksuelt krav bliver opfyldt. Der kan også være tale om seksuelle overgreb, fx voldtægt eller forsøg derpå.

Denne undersøgelse hviler på den ovennævnte tredelte klassificeringsmodel, selvom den ikke udelukkende beskæftiger sig med seksuel chikane på arbejdspladser.

For at skabe størst mulig sammenlignelighed til andre nyere danske undersøgelser er surveyen baseret på *Spørgeskema om uønsket seksuel opmærksomhed og chikane (SUSO)*⁷. Skemaet er udviklet af Statens Institut for Folkesundhed (SDU) i samarbejde med Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) med et formål om at afdække forekomsten af seksuel chikane på arbejdspladsen. *SUSO*, som er frit tilgængeligt, er bl.a. inspireret af *Bergen Sexual Harassment Scale* (Nielsen et al., 2019) og af det internationale måleinstrument *Sexual Experience Questionnaire (SEQ)* (fx Fitzgerald, Drasgow & Magley, 1999; Fitzgerald, Gelfand & Drasgow, 1995), der findes i forskellige versioner.

Sexual Experience Questionnaire (SEQ) blev oprindeligt udviklet til at afdække forekomsten af arbejdspladsrelateret seksuel chikane i forsvaret og er siden blevet anvendt i en lang række undersøgelser om andre typer arbejdspladser eller brancher, fx i sundhedssystemet. Skemaet – eller dele af det – er også anvendt til at belyse erfaringer med uønsket seksuel opmærksomhed og chikane i andre kontekster, fx blandt studerende i det videregående uddannelsessystem (Klein & Martin, 2021) og på universitetscampusser (Théorêt et al., 2022) eller i befolkningen på tværs af forskellige sociale kontekster og settings (FRA, 2014; Latcheva, 2017).

⁷ https://www.sdu.dk/da/sif/forskning/projekter/uoensket_seksuel_opmaerksomhed_fra_ledere_og_kollegaer/spoergeskema

Det danske skema består af 21 spørgsmål, der dækker de tre ovennævnte adfærds kategorier på følgende vis: kønskrænkende adfærd (3 items), uønsket seksuel opmærksomhed (14 items) og seksuel tvang (4 items).

Da denne undersøgelse har et bredere sigte end at afdække seksuel chikane på arbejdspladser, har det været nødvendigt foretage mindre sproglige justeringer i SUSO-skemaet. De spørgeformuleringer, som indgår i denne undersøgelse, fremgår af Tabel 6.1.

Tabel 6.1 Spørgsmål om uønsket seksuel opmærksomhed, seksuel tvang og kønskrænkelser i denne undersøgelse

Hvor mange gange har du i løbet af de sidste 12 måneder været udsat for:
Uønskede seksuelle kommentarer om din krop, tøj eller livsstil
Uønskede seksuelle kommentarer i en større gruppe eller forsamling
Uønskede beskeder med seksuelt indhold (fx breve, sms'er, e-mails eller beskeder på sociale medier)
Stirrende eller flirtende blikke med seksuelle undertoner, som var uønskede eller ubehagelige for dig
Uønsket fysisk kontakt med seksuelle undertoner (fx klap, kys eller omfavelse)
Uønskede bevægelser med seksuelle undertoner rettet mod dig
Uønskede anmodninger om dates, selvom du allerede har sagt nej
At nogen har vist dig pornografiske billeder eller andre materialer med seksuelt indhold, som var uønskede eller ubehagelige for dig
At nogen har fløjtet eller piftet efter dig på en måde, som var uønsket eller ubehagelig for dig
At nogen har blottet sig for dig (fx taget sit tøj af) på en måde, som var uønsket eller ubehagelig for dig
At nogen har inddraget dig i samtaler om sex mod din vilje
At nogen har spredt seksuelle rygter om dig
At nogen har fortalt historier med seksuelt indhold, som var uønskede eller ubehagelige for dig
At nogen har talt nedsættende om kvinder eller mænd på en måde, som var uønsket eller ubehageligt for dig
Seksuelt betonedede aktiviteter (fx lege eller strippere) ved festlige arrangementer, som var uønskede eller ubehagelige for dig
At nogen har nedgjort dig pga. dit køn eller seksualitet
At nogen har udelukket dig fra socialt samvær eller sociale netværk pga. dit køn eller seksualitet
At nogen har bedt om seksuelle tjenester til gengæld for at du fik en belønning (fx lønforhøjelse, fordele eller gaver)
At nogen har truet med straf eller ubehagelige konsekvenser, hvis du afviste krav om seksuelle tjenester
At nogen har taget på dig mod din vilje (fx gramset på dig eller holdt dig fast)
Forsøg på voldtægt eller faktisk voldtægt
Uønsket seksuel opmærksomhed
Kønskrænkende adfærd
Seksuelt tvang

Kilde: VIVE

For at kortlægge den eller de sociale arenaer for eventuelle erfaringer med uønskede hændelser blev respondenterne spurgt til, om hændelsen/hændelserne var foregået på en eller flere af følgende områder: 1) arbejdspladsen eller i forbindelse med arbejdet, 2) uddannelsesstedet eller i forbindelse med uddannelsen, 3) det organiserede fritidsliv, 4) det ikke-organiserede fritidsliv, der foregår på offentlige eller halvoftentlige steder, 5) det ikke-organiserede fritidsliv, der foregår på private steder, 6) på nettet/de sociale medier eller 7) andre steder.

Surveyen afdækker endvidere relationen mellem udsatte og udøvere af uønsket adfærd, samt om den mest alvorlige hændelse har påvirket respondents liv i dag.

Erfaringer med at bevidne og handle i forhold til uønskede hændelser

For at tilvejebringe viden om omgivelsernes reaktioner, dvs. bystander-adfærd i forbindelse med uønskede hændelser, har surveyen inddraget en række spørgsmål, som belyser, om de udsatte personer har fået hjælp og støtte af andre, samt om vidner til sådanne hændelser har reageret ved at gribe ind. Spørgsmålene er inspireret af en tidligere undersøgelse om danskernes kendskab til partnervold (Ottosen et al., 2022).

Respondenter, der selv har været udsat for uønskede hændelser, er spurgt, om der var vidner tilstede, og i så fald hvem disse personer var, samt om disse greb ind for at stoppe det, der skete. Vi spurgte også til, om respondenterne havde modtaget støtte på anden vis, og om de i så fald fandt, at bistanden var hjælpsom.

Alle respondenter, hvad enten de selv har været udsat for uønskede hændelser eller ikke, er blevet spurgt, om de har kendskab til andre personer, der har været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed inden for det seneste år. I så fald er relationen til den udsatte afdækket, og der er spurgt til, om respondenteren greb ind for at hjælpe den udsatte enten mens eller efter, at hændelsen fandt sted. I så fald er der spurgt til, om respondenteren selv vurderer, at hendes/hans bistand var hjælpsom.

Holdninger til køn, sexismen og seksuel chikane

For at tilvejebringe viden om, hvorvidt bystander-adfærd hænger sammen med holdninger til køn, sexismen og seksuel chikane, har vi inddraget et kort batteri af holdningsspørgsmål, som er inspireret af andre tilsvarende undersøgelser. Der indgår otte items; i seks af dem kunne respondenteren erklære sig enig hhv. uenig på en Likert-skala med svarmulighederne: 1) Meget enig, 2) Overvejende enig, 3) Hverken enig eller uenig, 4) Overvejende uenig, 5) Meget uenig.

Holdninger til køn: 1. *Hvem mener, du er bedst kvalificeret til at lede en arbejdsplads: mænd eller kvinder?*⁸ 2. *Kvinder er mere tilbøjelige end mænd til at tage beslutninger, der er baseret på deres følelser.*

Holdninger til sexismen: 3. *Jeg synes det er harmløst, at folk laver sexistiske jokes, når de er sammen med deres kammerater.* 4. *Mange opfatter fejlagtigt uskyldige bemærkninger eller handlinger som sexistiske.*

Holdninger til seksuel chikane: 5. *De fleste bliver smigrede, når de får seksuel opmærksomhed fra personer, de arbejder sammen med.* 6. *Normalt kan man stoppe uønsket opmærksomhed ved bare at fortælle, at opførslen ikke er værdsat.* 7. *Personer, der er udfordrende påklædt, er selv skyld i, at andre tager på dem eller kommer med seksuelle bemærkninger.*

Antagelser om omfang: 8. *Hvor udbredt tror du generelt, at seksuel chikane er i Danmark?*⁹

Holdningsspørgsmålene blev placeret først i spørgeskemaet, dvs. forud for spørgsmålene om respondenternes egne erfaringer med uønskede hændelser.

Anvendte baggrundsvariable

For at belyse, om erfaringer med uønskede hændelser og bystander-adfærd i forbindelse hermed har sammenhæng med udvalgte baggrundsforhold, indgår følgende variable i undersøgelsen:

- Køn samt spørgsmål om seksuel orientering og kønsidentitet
- Alder
- Uddannelses- og beskæftigelsesstatus
- Kønssammensætningen på respondentens arbejdsplads/uddannelsessted
- Kønssammensætningen i respondentens private omgangskreds
- Om respondentens arbejdsplads/uddannelsessted har en formuleret politik om uønsket seksuel adfærd
- Spørgsmål om begrænsende helbredsproblemer og/eller handicap
- Erfaringer med belastninger i barndommen (belyst ved anbringelse uden for hjemmet i barndommen).

⁸ Svarkategorierne er følgende: 1) Altid mænd, 2) Oftest mænd og nogle gange kvinder, 3) Mænd og kvinder er lige kvalificerede, 4) Oftest kvinder og nogle gange mænd, 5) Altid kvinder.

⁹ Svarkategorierne er følgende: 1) Meget udbredt, 2) Noget udbredt, 3) Ikke særlig udbredt, 4) Slet ikke udbredt.

Nogle af de inkluderede baggrundsvARIABLE er dannet ud fra registerdata på Danmarks Statistik, mens andre er indhentet via surveyen¹⁰.

6.2 Dataindsamling

Undersøgelsen er tilrettelagt som en webbaseret survey med telefonopfølgning blandt et tilfældigt udsnit af yngre og voksne personer i alderen 16-50 år i Danmark. Aldersafgrænsningen blev fastsat ud fra viden fra andre undersøgelser om, at yngre personer hyppigere har erfaringer med uønskede hændelser.

Dataindsamlingen blev gennemført af DST Survey (Danmarks Statistik) i maj-juni 2023 på baggrund af en nettostikprøve på 12.029 personer. Da vi erfaringsmæssigt ved, at det kan være svært at opnå besvarelser fra unge og unge voksne, blev stikprøven dannet med en oversampling af de 16-24-årige. Vi skønnede, at dette ville forbedre datagrundlaget blandt dem, der især har erfaringer med uønskede hændelser.

Personerne i stikprøven modtog en invitation til at deltage i surveyen i deres e-Boks. Efterfølgende blev der udsendt op til fire påmindelser til e-Boks til dem, der ikke havde besvaret spørgeskemaet, hvorefter der blev igangsat telefonopfølgning. Der blev udloddet præmier blandt dem, der deltog i undersøgelsen (10 præmier af 1.000 kr.).

Dataindsamlingen resulterede i 2.946 fulde eller næsten fulde besvarelser, som udgør undersøgelsens analyseudvalg. Det svarer til 24,5 pct. af stikprøven, hvilket ikke kan karakteriseres som en tilfredsstillende besvarelsesprocent.

6.3 Bortfaldsanalyse og vægtning

I alt 9.534 personer er kategoriseret som bortfald i undersøgelsen. Bortfaldet består af følgende grupper:

- Delvist gennemførte interview (N = 507): Personer, der har åbnet spørgeskemaet og besvaret mindst et spørgsmål, men ikke har gennemført undersøgelsen.
- Nægter (N = 1.195): Personer, som DST Survey kontaktede og som meddelte, at de ikke ønskede at deltage i undersøgelsen.

¹⁰ Forsinkelser i dataleverancen indebærer, at det inden for projektets tidsramme ikke var muligt at lægge data ud på Danmarks Statistiks forskermaskine, hvilket ellers ville have udvidet den potentielle liste af baggrundsvARIABLE.

- Sprog vanskeligheder (N = 90): Personer, der ikke kunne deltage pga. sprog vanskeligheder. DST Survey har normalt haft kontakt til en anden end interviewpersonen i husstanden.
- Øvrigt bortfald (N = 50): Personer, der ikke har deltaget pga. sygdom/ handicap, eller fordi de er døde. DST Survey har normalt haft kontakt til en anden end interviewpersonen i husstanden.
- Ikke kontaktet (N = 451): Personer, der ikke er kontaktet pga. adressebeskyttelse.
- Ikke svaret (N = 7.239): Personer, der ikke har reageret på DST Surveys henvendelser, og som ikke har deltaget i undersøgelsen, fx personer med forkert fundet telefonnummer.

De indkomne besvarelser er efterfølgende koblet med relevante oplysninger fra Danmarks Statistiks administrative registre via cpr-nummer, som gør det muligt at vurdere, om de personer, der deltog i undersøgelsen (analyseudvalget), adskiller sig væsentligt fra stikprøven. Som vist i Tabel 6.2 adskiller analyseudvalget sig fra den udtrukne stikprøve, idet flere kvinder end mænd valgte at deltage i undersøgelsen. Der indkom også flere besvarelser fra personer fra de ældre aldersgrupper. Ligeledes er personer med indvandrer- eller efterkommerbaggrund med kortere uddannelse, enlige personer uden børn, personer uden for erhverv og personer med de laveste indkomster underrepræsenteret i analyseudvalget. Disse skævheder ses også i andre undersøgelser. Pga. forskellene, og fordi vi foretog en oversampling af de 16-24-årige, er de indsamlede data efterfølgende vægtet på baggrund af køn, alder, regional bopæl, herkomst, højeste fuldførte uddannelse, familietype, socioøkonomisk status og indkomst. Vægten er dannet af DST Survey. Tabel 6.2 afrapporterer fordelingerne af analyseudvalget, når vi anvender vægten. Med vægten opnår vi, at analyseudvalget fordeler sig på næsten samme vis som hele populationen i forhold til de udvalgte sociodemografiske variable, der indgår i vægten.

Tabel 6.2 Bortfaldsanalyse. Fordeling af svar før og efter opregning. Procent.

	Fordeling af svar før opregning			Fordeling af svar efter opregning
	Svar, pct.	Stikprøve, pct.	Population, pct.	Svar vægtet, pct.
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Køn				
Mænd	42,0	50,1	50,6	50,6
Kvinder	58,0	49,9	49,4	49,4
Aldersgrupper				
16-34 år	58,4	63,4	55,8	55,8
35-49 år	38,2	34,2	41,1	40,6

	Fordeling af svar før opregning			Fordeling af svar efter opregning
50 år	3,5	2,4	3,1	3,5
Region				
Nordjylland	9,9	9,9	9,6	9,7
Midtjylland	22,6	23,1	23,2	23,2
Syddanmark	21,9	19,9	19,6	20,1
Hovedstaden	33,8	34,5	34,9	34,6
Sjælland	11,8	12,6	12,8	12,5
Herkomst				
Dansk oprindelse	88,5	79,1	78,5	78,5
Indvandrere	9,2	16,8	17,4	17,5
Efterkommere	2,3	4,1	4,1	4,0
Højeste fuldførte uddannelse				
1. Grundskole eller uoplyst	24,5	30,4	30,0	29,7
2. Ungdoms udd. (gym + EUD)	32,5	35,3	35,0	34,7
3. Korte videregående udd.	4,9	4,4	4,7	5,5
4. Mellemlange videreg. udd.	18,2	13,9	13,8	13,6
5. Lange videregående udd.	20,0	16,0	16,5	16,5
Familiesammensætning				
1 Enlige u. børn	23,4	29,9	29,0	28,2
2 Enlige m. børn	9,0	8,8	9,4	9,1
3 Par u. børn	17,4	15,7	14,8	15,1
4 Par m. børn	50,3	45,6	46,8	47,6
Socioøkonomisk status				
1. Selvstændig	2,3	2,6	2,8	2,4
2. Lønmodtager mellemniveau+	33,9	25,4	26,3	28,1
3. Lønmodtager grundniveau	26,1	31,4	31,7	30,3
4. Studerende	26,5	24,4	22,0	22,6
5. Uden for erhverv	11,2	16,2	17,1	16,6
Ækvivaleret disponibel indkomst				
1. Ingen indkomst	11,0	14,4	14,1	13,7
2. Op til 150	11,7	14,3	13,7	14,1
3. Fra og med 150 op til 250	20,3	24,0	23,4	23,4
4. Fra og med 250 op til 350	29,7	25,8	26,1	26,1
5. Fra og med 350 op til 500	20,6	16,1	16,8	16,8
6. Fra og med 500	6,7	5,4	5,8	5,8

Kilde: Bortfaldsanalysen er udarbejdet af DST Survey for VIVE

6.3.1 Overvejelser over bortfaldet

Ud over de ovennævnte demografiske skævheder, som også kendes fra andre survey-undersøgelser, kan andre faktorer bidrage til den lave svarprocent. Disse faktorer kan vi kun gisne om. En god antagelse er, at der generelt er en vis 'undersøgelsestræthed' i befolkningen, som skyldes, at folk modtager mange invitationer til at deltage i forskningsbaserede og kommercielle undersøgelser. Gennem de senere år har både vi og andre kolleger erfaret, at deltagelsesprocenten har været gradvist faldende i de surveys, vi sætter i gang, selv med samme fremgangsmåder.

Andre mulige forklaringer kan være, at personer afstår fra at deltage, fordi undersøgelsesemnet falder uden for deres erfaringsunivers, og de derfor ikke mener, at deres besvarelse kan bidrage til undersøgelsen. Der kan ligeledes være personer, som ikke vil medvirke, fordi de finder emnet uinteressant eller for sensitivt.

Gennem de senere år har debatten om seksuelle krænkelser fyldt i medierne. Vi har mistanke om, at det kan være en medvirkende faktor til den lave svarprocent. Blandt de respondenter, som faktisk har deltaget i undersøgelsen, har flere skrevet bemærkninger i et åbent kommentarfelt, som på forskellig vis udtrykker holdninger om, at samfundsdebatten om seksuelle krænkelser er gået over gevind. De kæder det sammen med øget krænkelssesparathed, offermentalitet, puritanisme, 'wokeness' eller politisk korrekthed, som de ser som en strømning i tiden. Andre synes ikke, at der i tilstrækkelig grad bliver skelnet mellem stort og småt, dvs. alvorlige og de mindre alvorlige hændelser, og nogle peger på, at folk selv har et personligt ansvar og bør blive bedre til at sætte grænser. Nedenfor gengives et par af kommentarerne:

Jeg mener, at hele debatten er ude af proportioner – folk har selv et ansvar for at sige nej tak til det uønskede – det kan bekymre mig, at tonen på arbejdspladser bliver for stiv og formel, hvis alle hele tiden skal bekymre sig for, om noget, der er sagt i sjov, eller at noget sagt bliver misforstået og får meget store konsekvenser.

Jeg synes måske, at emnet bliver behandlet "mere alvorligt" end jeg har oplevet det. Jeg oplever i mange sammenhænge som ung kvinde uønsket opmærksomhed eller udtalelser. Dog påvirker de ikke mit liv. Hvis folk for eksempel slår mig bagi, gør jeg selv udøveren opmærksom på det og har i mange sammenhænge ikke brug for, at folk blander sig.

Jeg er mega træt af den krænkelssesparathed, der er i vores verden nu. Det udvander desværre vores køn og de fordele, der kan være ved det. Vi bør hellere lære vores børn og unge at sige ordentligt fra.

Som nævnt er de her nævnte mulige forklaringer på bortfaldet spekulative. Men vi kan ikke udelukke, at der er et (uforklaret) bias i undersøgelsen, som fx kan være et resultat af, at personer, der er særligt engagerede i emnet, eller personer, der mener, de har relevante erfaringer, har valgt at medvirke. Herved kan der være en risiko for, at undersøgelsens fund overvurderer forekomsten af uønskede hændelser.

6.3.2 Kan man stole på resultaterne?

For at vurdere troværdigheden af vores data har vi sammenholdt de overordnede undersøgelsesresultater om forekomst af erfaringer med uønskede hændelser med, hvad andre tilsvarende undersøgelser har fundet. Til dette formål har vi inkluderet otte danske undersøgelser¹¹, som er publiceret inden for de senere år. En række forhold influerer på undersøgelsesernes fund og dermed også på mulighederne for at skabe sammenlignelighed. Blandt vigtige forhold er:

- Hvem der er *målgruppen* for undersøgelsen, herunder om den beskæftiger sig med forekomst af seksuel chikane inden for en specifik arena, eller om den bredt belyser befolkningens erfaringer med seksuelle krænkelser på tværs af forskellige kontekster.
- Hvilke *aldersgrupper* undersøgelsen omfatter, jf. at yngre personer hyppigere er udsat for seksuel chikane end ældre.
- Hvordan undersøgelsen er *designet og gennemført*, herunder bl.a. hvordan stikprøven er dannet, hvor stor den er, hvordan dataindsamlingen er foregået, og hvor høj svarprocenten er.¹²
- Hvilke *spørgeinstrumenter*, der er anvendt til at måle seksuel chikane: Erfaringen er, at instrumenter, der spørger til specifikke hændelser (*the behavioural-list method*) fører til en højere prævalens end generaliserede spørgemåder, der fx spørger direkte til, om respondenter har været udsat for seksuel chikane (*the self-labelling method*).
- Hvilken *tidsramme* erfaringerne med uønskede hændelser refererer til: Forekomsten er lavere, hvis der spørges til en afgrænset tidsperiode (fx inden for de sidste 12 måneder), end hvis der spørges til livstidsprævalensen.
- Hvilke *områder*, der spørges til: Forekomsten vil fx være lavere, hvis der spørges til relativt alvorlige hændelser (fx om seksuel tvang/voldtægt), end hvis der bredere spørges til kønskrænkende områder, fx om erfaringer med kønsstereotyp adfærd.

¹¹ To publikationer fra NFA (2022; 2023) er baseret på samme dataindsamling og betragtes her som én undersøgelse.

¹² Nogle undersøgelser er af denne grund udeladt, fx fordi der ikke er kontrol med stikprøven.

I Tabel 6.3 er denne undersøgelse sammenstillet med de øvrige otte undersøgelser (dataindsamlinger) i forhold til de udvalgte parametre.

Fire undersøgelser (dataindsamlinger) er rettet mod særlige målgrupper (lønmodtagere, studerende) og belyser forekomst af seksuel chikane på arbejdspladsen hhv. uddannelsesstedet inden for de sidste 12 måneder. Heraf anvender én undersøgelse (NFA; 2022; 2023), det samme undersøgelsesinstrument (SOSU) som denne undersøgelse.

De øvrige fire undersøgelser er befolkningsundersøgelser om vold, sex hhv. seksuelle krænkelser. Heri er der bl.a. indhentet information om erfaringer med seksuel chikane, uønsket seksuel opmærksomhed eller seksuel tvang, overvejende uden at disse erfaringer er afgrænset til en specifik kontekst. Seksuel chikane mv. er gennemgående afdækket ved hjælp af få items. To undersøgelser spørger til erfaringer inden for det sidste år, de to øvrige til livstidsprævalens.

Ingen af de otte undersøgelser har efter vores vurdering tilvejebragt en imponerende svarprocent. I to undersøgelser er den acceptabel (45-48 pct.), i andre undersøgelser er den ikke særligt tilfredsstillende (23-36 pct.).

Hvad viser sammenligningen?

Overordnet finder denne undersøgelse meget høje forekomster af uønskede hændelser i forhold til de øvrige undersøgelser og navnlig i forhold til dem, der har indkredset fænomenet ved hjælp af et eller få items (*the self-labelling method*). I vores undersøgelse drives den høje samlede forekomst (i alt 69 pct.) af, at mange respondenter har oplevet kønskrænkende adfærd, især kønsstereotype kommentarer om mænd og kvinder (46 pct.), samt at mange har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed i form af seksuelle kommentarer om deres krop, tøj eller livsstil (32 pct.). Hændelserne er oftest foregået i det (halv)offentlige rum eller på nettet.

Vi har vurderet, at de undersøgelser, der bedst egner sig til sammenligning, er NFA (2022; 2023), de to undersøgelser, som er gennemført på uddannelsessteder (UFM, 2020; BUM, 2022) samt Heinskou et al. (2017).

NFA (2022; 2023) anvender samme undersøgelsesinstrument og tidsafgrænsning som denne undersøgelse og finder, at 22 pct. af lønmodtagere har oplevet seksuel chikane på arbejdspladsen. Når vi i den aktuelle undersøgelse afgrænser respondentgrundlaget til beskæftigede, der har oplevet den alvorligste uønskede hændelse på arbejdspladsen, er andelen 27 pct. Respondenterne i vores undersøgelse er yngre end i NFA-undersøgelserne, hvilket eventuelt kan være med til at forklare vores højere forekomst.

UFM (2020) og BUM (2022) finder, at 12-13 pct. studerende hhv. elever har oplevet sexisme hhv. uønsket seksuel opmærksomhed på deres uddannelsessted. Når vi i denne undersøgelse afgrænser respondentgrundlaget til uddannelsessøgende, der har oplevet den alvorligste uønskede hændelse på uddannelsesstedet, er den tilsvarende andel 11 pct.

I undersøgelsen af Heinskou et al. (2017) har 16 pct. oplevet at blive befamlet, og 12 pct. har oplevet nedsættende seksuelle tilråb på gaden, uden at tidsrammen er defineret. Selvom tidsrammen og spørgeformuleringerne ikke er helt ens, har SOSU-instrumentet enkeltitems, som indkredser de samme fænomener. Ifølge vores undersøgelse har 18 pct. oplevet sig befamlet, mens 17 pct. har oplevet tilråb på gaden.

Vores samlede, men tentative konklusion er: Når vi afgrænser vores analyser for at skabe sammenlignelighed med andre undersøgelser, er vores datafund nogenlunde sammenlignelige med, hvad andre har fundet. Til trods for en ikke imponerende svarprocent har vi derfor ikke grund til at tro, at vores undersøgelsesfund skulle være mindre troværdige end andre danske undersøgelser om emnet.

Tabel 6.3 Sammenstilling af resultater fra flere danske undersøgelser om seksuel chikane mv.

Kilde	År	Målgruppe: Arena	Alder, år	N =	Svar-pct.	Instru-ment	Tids-ramme	I alt	Kønscr.-adfærd	USO	Seksuel tvang
Denne undersøgelse	2023	Hele befolkningen: Alle kontekster	16-50	2.946	24,5	SOSU (21 items)	12 mdr.	69 %	51 %	59 %	20 %
		Heraf: Alvorligste hændelse på arbejdspladsen (kun beskæftigede)						27 %			
		Heraf: Alvorligste hændelse på uddannelsen (kun udd.søgende)						11 %			
Undersøgelser om arbejdspladser og uddannelser											
Larsson et al.: Undersøgelse af Uønsket Seksuel Opmærksomhed og chikane på arbejdspladser i Danmark (NFA)	2023	Lønmodt.: Arbejdsplads	15-69	9.019	27	SOSU (21 items)	12 mdr.	22 %	15,6 %	15,8 %	2,7 %
Larsson: Uønsket seksuel opmærksomhed og chikane (NFA)	2022	Lønmodt.: Arbejdsplads	15-69	9.019	23	SOSU (21 items)	12 mdr.	22 %	15,9 %	15,6 %	2,8 %
Pejtersen & Holt: En undersøgelse af omfanget af krænkende handlinger og konflikter på det danske arbejdsmarked (VIVE)	2021	Lønmodt.: Arbejdsplads	18-64	7.989	48	DPQ - 1 item	12 mdr.	2,8 %			
UFM: Sexisme på de videregående uddannelser	2020	Stud.: Videreg. udd.		94.000	36	1 item	12 mdr.	12 %		4,9 %	
BUM: Obligatorisk trivselsmåling på gymnasiale uddannelser (dataudtræk fra web)	2022	Elever: Gymnasiale udd.		119.597	?	1 item	12 mdr.	13 %			
Brede befolkningsundersøgelser											
Algren & Laursen: Vold og overgreb i Danmark (SIF)	2021	Hele befolkningen: Alle kontekster	16>	11.346	45	4+1 items	12 mdr.			Kvinder: 6,2 %; Mænd: 2,4 %	Kvinder: 2,8 %
Frisch et al.: Sex i Danmark. Nøgletal fra projekt Sexus 2017-18	2019	Hele befolkningen	15-89	64.706	35	2 items (arbejdspladsen)	Livstid	13 %			7 %
Heinskou et al.: Seksuelle krænkelse i Danmark. Omfang og karakter	2017	Hele befolkningen: Alle kontekster	18>	3.091	?		Livstid			Befam-ling: 16 %; Seksuelle tilråb på gaden: 12 %	6 %
FRA: Vold mod kvinder: en EU-undersøgelse	2014	Kvinder (i DK): Alle kontekster	18-74	1.514	33	11 items	12 mdr.	37 %			

Kilde: VIVE

6.3.3 Analytisk fremgangsmåde og statistiske tests

Da tidligere undersøgelser har vist, at erfaringer med seksuel chikane mv. ikke fordeler sig ensartet mellem kønnene, er hovedparten af rapportens analyser opdelt efter køn og visse steder også efter alder. I undersøgelsen fik respondenterne mulighed for at svare på, om de identificerede sig som et andet end det ved fødslen tildelte køn. 22 personer, svarende til 1 pct. af respondenterne, svarede ja hertil. Ud fra hensyn til diskretionering indgår disse personer ikke som en særskilt kategori i analyserne, som derfor alene sonder mellem mænd og kvinder, som det er opgjort i cpr-registeret.

I analyserne anvender vi for det meste simple statistiske metoder, hvor vi viser frekvenser og tovejssammenhænge. Vi anvender den statistiske test χ^2 -test for fx at belyse, om forskelle mellem mænd og kvinder er statistisk signifikante, eller om de skyldes usikkerheden, der opstår, når man arbejder med en stikprøve. Resultaterne af de statistiske test er oplyst i noterne til tabeller og figurer. Vi viser også visse analyser, hvor resultaterne som tendens tegner et mønster uden at være statistisk signifikante forskelle, men gør så opmærksom på det i teksten.

Faktor- og klyngeanalyse

Vi anvender en faktoranalyse og en klyngeanalyse for at undersøge, om der er nogle mønstre i erfaringer med uønskede hændelser, når vi inddrager alle 21 spørgsmål fra *Spørgeskema om uønsket seksuel opmærksomhed og chikane, SUSO*-måleinstrumentet, med oplysningerne om hyppigheden i erfaringerne. Desuden ønsker vi at kortlægge, om der er særlige kendetegn ved de personer, der har bestemte erfaringer med uønskede hændelser.

Til faktoranalysen (Kline, 1994) anvender vi Stata's principal komponent faktor-metode (pcf). Vi inddrager de 21 spørgsmål som numeriske variable med udfaldene: 0) "Aldrig eller ved ikke", 1) "Én gang", 2) "2-5 gange", 3) "6-9 gange" og 4) "10 gange eller mere". Hvis respondenterne ikke har givet en bekræftelse på, at de har oplevet den uønskede hændelse, er de sat til værdien 0. Det samme gælder for dem, der har svaret "ved ikke" eller "ønsker ikke at svare": Herved bliver analysen gjort stærkest muligt, og det bliver muligt at anvende faktorerne i efterfølgende analyser uden et for stort frafald. Efter principal komponent-analysen roterer vi resultaterne med Stata-funktionen "promax" funktion, der er en "oblique" rotation, som tillader, at faktorerne er korrelerede. Efter eigen-værdien fastlægger vi, at der i data er fire faktorer. Faktorloadings udtrykker, hvor meget en faktor kan forklare på et givent spørgsmål. Jo højere en faktorloading, jo mere relevant er spørgsmålet for faktoren, og jo mere af variationen i spørgsmålet forklares af de underliggende faktorer. Vi afrapporterer de faktorloadings, der er over 0,3, da dette vurderes at være et væsentligt bidrag til faktoren. Vi forudsiges en faktorscorer for hver af de fire faktorer for hver respondent.

For at inddele respondenterne i grupper alt efter, hvor langt de ligger fra hinanden på de fire faktorscorer, laver vi klyngeanalyse med metoden k-means (Makles, 2012). Metoden er anvendt i en lignende analyse af seksuel chikane lavet af Leskinen, Cortina & Kabat (2011). I klyngeanalysen grupperes de respondenter, der har faktorscorer tæt på hinanden i en klynge. Vi estimerer fire klynger, da dette antal klynger gav en størrelse på klyngerne, der gjorde det muligt at se på, hvilke karakteristika der kendetegnede respondenterne i hver klynge i videre analyser.

Multivariate regressionsanalyser

I den afsluttende del af analyserne undersøges, hvordan en række bagvedliggende forhold under ét hænger sammen med handlingsparathed. Det sker ved hjælp af regressionsmodeller (lineære sandsynlighedsmodeller), der kortlægger, hvordan bagvedliggende forhold hænger sammen med handlingsparathed, samtidig med at effekten fra de øvrige inkluderede forhold bliver holdt konstante. Vi afrapporterer trinvis indlejrede regressionsmodeller for at belyse, hvordan eventuelle sammenhænge kan brydes ned til a) sociodemografiske baggrundsforhold, b) egne erfaringer og kontekst ved hændelsen, c) kendskab til politik om uønsket seksuel adfærd på uddannelse eller arbejdsplads samt kønsfordeling i omgangskreds, og d) holdninger til køn, sexisme og seksuel chikane.

Referencer

- Algren, M.H., & Laursen, B. (2022). *Vold og overgreb i Danmark 2021: Analyser baseret på Sundheds- og sygelighedsundersøgelserne 2005, 2010, 2017 og 2021*. København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU.
- Analyse & Tal (2018). *Undersøgelse af uønsket seksuel adfærd rettet mod studerende på de danske universiteter: Spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på danske universiteter*. København: Analyse & Tal F.M.B.A.
- Arcel, L. (1992). *Seksuel Chikane: Ufrivillig sex på arbejdspladsen. Hvad kan man gøre ved det?* København: Hans Reitzels Forlag.
- Berdahl, J.L. (2007). Harassment based on sex: Protecting social status in the context of gender hierarchy. *Academy of management review*, 32(2), 641-658.
- Blindow, K.J., Thern, E., Hernando-Rodriguez, J.C., Nyberg, A., & Hanson, L.L.M. (2023). Gender-based harassment in Swedish workplaces and alcohol-related morbidity and mortality: A prospective cohort study. *Scandinavian Journal of Work, Environment & Health*, 49(6), 395-404.
- Bodenstam, F., & Lundqvist, M. (2020). Sexual harassment in higher education—a systematic review. *European Journal of Higher Education*, 10(4), 397-419.
- Borchorst, A., & Agustin, L.R. (2017). *Seksuel chikane på arbejdspladsen: Faglige, politiske og retlige spor. (OA-udgave udg.)* Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.
- Børne- og Undervisningsministeriet (BUM) (2022). *Trivselsmåling på gymnasier (dataudtræk)*. København: Børne- og Undervisningsministeriet.
- Cortina, L.M., & Areguin, M.A. (2021). Putting people down and pushing them out: Sexual harassment in the workplace. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 8, 285-309.
- Dansk Sprognævn (2020). *Sexisme, ægtefolk og strukturel racisme: 562 nye ord, betydninger og faste udtryk i Den Danske Ordbog*. [Tilgået d. 18.12.2023]: <https://sproget.dk/nyheder/sexisme-aegtefolk-og-strukturel-racisme-562-nye-ord-betydninger-og-faste-udtryk-i-den-danske-ordbog>.
- Dansk Sejlunion (2021). *Kvinder i sejlsport*. Brøndby: Dansk Sejlunion.
- Deen, L., Johansen, K.B.H., Møller, S.P., & Laursen, B. (2018). *Vold og seksuelle krænkelser: En afdækning af omfang og udvikling af fysisk vold og seksuelle overgreb og omfang af seksuelle krænkelser samt en analyse af*

erfaringer med digitale seksuelle krænkelser. København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

Den Danske Ordbog: Opslag om 'Hverdagssexisme' 'Sexchikane' og 'Sexisme'. [Tilgået d. 18.12.2023]: <https://ordnet.dk/ddo/forside>.

Dessel, A.B., Goodman, K.D., & Woodford, M.R. (2017). LGBT Discrimination on Campus and Heterosexual Bystanders: Understanding Intentions to Intervene. *Journal of Diversity in Higher Education*, 10(2) 101–116.

Epinion (2017). *DR Gramseri. Epinion for DR*. København: Epinion.

Fitzgerald, L.F., & Cortina, L.M. (2018). Sexual harassment in work organizations: A view from the 21st century. In: C.B. Travis, J.W. White, A. Rutherford, W.S. Williams, S.L. Cook & K.F. Wyche (Eds.), *APA handbook of the psychology of women: Perspectives on women's private and public lives* (pp. 215–234). Washington DC: American Psychological Association.

Fitzgerald, L.F., Gelfand M.J., & Drasgow, F. (1995). Measuring sexual harassment: Theoretical and psychometric advances. *Basic and Applied Social Psychology*, 17(4), 425–445.

Fitzgerald, L.F., Drasgow F., & Magley, V.J. (1999). Sexual Harassment in the Armed Forces: A Test of an Integrated Model. *Military Psychology*, 11(3), 329–343.

Forsvarsministeriet (2019). *Undersøgelser af krænkende adfærd 2019: Resultatrapport for Forsvarsministeriet*. København: Forsvarsministeriet.

Forsvarsministeriet (2023). *Resultater fra undersøgelse af kønskrænkende adfærd 2023*. København: Forsvarsministeriet.

FRA (2014). *Vold mod kvinder: En EU-undersøgelse. Oversigt over resultater*. Luxembourg: FRA - Den Europæiske Unions Publikationskontor.

Frederiksen, M. (ophavsperson) (1. jan. 2019). Den Danske Værdiundersøgelse 2017. Rigsarkivet. 10.5279/dk-sa-dda-34642.

Friborg, M.K., Hansen, J.V., Aldrich, P.T., Folker, A.P., Kjær, S., Nielsen, M.B.D., Rugulies, R., & Madsen, I.E. (2017). Workplace sexual harassment and depressive symptoms: A cross-sectional multilevel analysis comparing harassment from clients or customers to harassment from other employees amongst 7603 Danish employees from 1041 organizations. *BMC Public Health*, 17(1), 675, 1–12.

Frisch, M., Moseholm, E., Andersson, M., Andresen, J.B., Graugaard, C. (2019). *Sex i Danmark: Nøgletal fra projekt Sexus 2017-18*. København: Statens Serum Institut & Aalborg Universitet.

- Hansen, N.B., Vang, M.L., Lichtenstein, M.B., & Pihl-Thingvad, J. (2022). Work-place Sexual Harassment Increases the Risk of PTSD Symptoms with Higher Frequency and Harassment Coming from a Colleague or Leader as Risk Factors. *Scandinavian Journal of Work and Organizational Psychology*, 7(1), 1-12.
- Hansson, L.L.M., Nyberg, A., Mittendorfer-Rutz, E., Bondestam, F., & Madsen, I.E. (2020). Work related sexual harassment and risk of suicide and suicide attempts: Prospective cohort study. *BMJ: British Medical Journal*, 370, 1-8.
- Heinskou, M.B., Schierff, L.M., Ejbye-Ernst, P., Friis, C.B., & Liebst, L.S. (2017). *Seksuelle krænkelser i Danmark: Omfang og karakter*. København: Det Kriminalpræventive Råd.
- Karami, A., Spinel, M.Y., White, C.N., Ford, K., & Swan, S.A. (2021). Systematic Literature Review of Sexual Harassment Studies with Text Mining. *Sustainability*, 13(12), 6589, 1-24.
- Klein, L.B., & Martin, S.L. (2021). Sexual harassment of college and university students: A systematic review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 22(4), 777-792.
- Kline, P. (2014). *An easy guide to factor analysis*. London: Routledge.
- Kvinden & Samfundet (2014). *Særunummer om hverdagssexisme, 1/2014*. København: Dansk Kvindesamfund.
- KVINFO (2021). *Køn og kultur i kommunalpolitik: En undersøgelse af kønnet forskelsbehandling og seksuel chikane blandt kommunalbestyrelsesmedlemmer*. København: KVINFO.
- Ipsen, S., & Malmgren, M. (2000). *Seksuel chikane - holdninger og erfaringer blandt KADs tillidsvalgte*. København: CASA.
- Larsson, N.P., Craven, L.U., & Madsen I.E.H. (2022). *Initial afrapportering af undersøgelsen "Uønsket seksuel opmærksomhed og chikane på arbejdspladser i Danmark"*. NFA forskningsnotat. København: Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø.
- Larsson, N., Craven, L.U., & Madsen, I.E.H. (2023). *Undersøgelse af uønsket seksuel opmærksomhed og chikane på arbejdspladser i Danmark (USO-DK): Hovedrapport*. København: Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø.
- Latcheva, R. (2017). Sexual harassment in the European Union: A pervasive but still hidden form of gender-based violence. *Journal of interpersonal violence*, 32(12), 1821-1852.
- Lederne (2021). *Hver tredje kvinde mener, at det er blevet nemmere at stå frem om sexchikane*. [Tilgået d.2.2.2024]: <https://www.lederne.dk/presse->

og-nyheder/analyser-og-undersogelser/arbejdsmiljoe/det-er-blevet-nemmere-at-staa-frem-om-sexchikane.

Leskinen, E.A., Cortina, L.M., & Kabat, D.B. (2011). Gender harassment: Broadening our understanding of sex-based harassment at work. *Law and human behavior*, 35(1), 25-39.

Lex.dk (n.d.). *Opslag om 'MeeToo' 'Sexchikane' og 'Sexisme'*. [Tilgået d. 18.12.2023]: <https://lex.dk/>.

Lonsway, K.A., Cortina, L.M., & Magley, V.J. (2008). Sexual Harassment Mythology Definition, Conceptualization, and Measurement. *Sex Roles*, 58, 599-615.

Laursen, B. (2022). *Dansk lovgivning bør kun have én definition af seksuel chikane på arbejdsmarkedet analysenotat - maj 2022*. København: Institut for Menneskerettigheder.

Madsen, I.E., & Nielsen, M.B.D. (2023). Work-related sexual and gender harassment: Conceptual challenges and the need for evidence-based prevention. *Scandinavian Journal of Work, Environment & Health*, 49(7), 449-452.

Makles, A. (2012). Stata tip 110: How to get the optimal k-means cluster solution. *The Stata Journal*, 12(2), 347-351.

McCart, M.R., Smith, D., & Sawyer, G.K. (2010). Help seeking among victims of crime: A review of the empirical literature. *Journal of Traumatic Stress*, 23(2), 198-206.

McDonald, P., Charlesworth, S., & Graham, T. (2016). Action or inaction: Bystander intervention in workplace sexual harassment. *The International Journal of Human Resource Management*, 27(5), 548-566.

National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine (2018). *Sexual Harassment of Women: Climate, Culture, and Consequences in Academic Sciences, Engineering, and Medicine*. Washington, DC: The National Academies Press.

Nielsen, M.B.D., Madsen, I.E.H., Clausen, T., Skov, S.S., Kjær, S., Kvorning, L.V., Sldrich, P.T., Rugulies, R., & Folker, A.P. (2019). Sexual harassment at work: Design of a new questionnaire to measure sexual harassment. *European Journal of Public Health*, 29(Supplement_4), ckz186-327.

Ottosen, M.H., Østergaard, S.V., Bom, L.H., & Poulsen, J.B. (2022). *Danskernes kendskab til partnervold*. København: VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Pejtersen, J.H., & Holt, H. (2021). *En undersøgelse af omfanget af krænkende handlinger og konflikter på det danske arbejdsmarked*. København: VIVE -

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
<https://www.vive.dk/media/pure/16066/5499859>.

Sex & Samfund og Børns Vilkår (2021). *Samvær og kultur i ungdomspolitiske fællesskaber: En undersøgelse på tværs af politiske ungdomsorganisationer i Danmark*. København: Sex & Samfund og Børns Vilkår.

Sojo, V.E., Wood, R.E., & Genat, A.E. (2016). Harmful workplace experiences and women's occupational well-being: A meta-analysis. *Psychology of Women Quarterly*, 40(1), 10-40.

European Commission (2017). *Special Eurobarometer 465: Gender Equality 2017 (v1.00)*, Directorate-General for Communication, [Data set]. [Tilgået d. 5.2.2024]: https://data.europa.eu/data/data-sets/s2154_87_4_465_eng?locale=en.

Syslaska, K.M., & Edwards, K.M. (2014). Disclosure of intimate partner violence to informal social support network members: A review of the literature. *Trauma, Violence, & Abuse*, 15(1), 3-21.

Théorêt, V., Hébert, M., Bergeron, M., Daigneault, I., Dion, J., & Paquette, G. (2022). A Latent Class Analysis of Campus Sexual Violence Experiences Based on Its Forms and Consequences. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 32(1), 1548-1567.

TNS Gallup (2016). *[Måling om befamling i nattelivet udført for Berlingske]*. [Tilgået d. 5.2.2024]. Citeret efter: <https://www.berlingske.dk/politik/fakta-seks-af-ti-kvinder-har-oplevet-befamling>.

Uddannelses- og Forskningsministeriet (2021). *Sexisme på de videregående uddannelser. Analysenotat*. København: Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Webster, K., Diemer, K., Honey, N., Mannix, S., Mickle, J., Morgan, J., Parkes, A., Politoff, V., Powell, A., Stubbs, J., & Ward, A. (2018). *Australians' attitudes to violence against women and gender equality. Findings from the 2017 National Community Attitudes towards Violence against Women Survey (NCAS)*. Sydney, NSW: ANROWS.

YouGov (2016). *[Måling om befamlinger i nattelivet, udført for Søndagsavisen]*. [Tilgået d. 5.2.2024]. Citeret efter: <https://nordjyske.dk/nyheder/gramseri-paa-diskoteket-kan-faa-dig-smidt-ud-i-flere-aar/98e4a313-6f36-4b28-bdaa-6ce7e818ddf8>.

Øhrstrøm, B., Eriksen, J., & Knudsen, L. (2003). *Undersøgelse af forekomst af og oplevelse af kønskrænkende adfærd i Forsvaret. Hovedresultater*. København: Forsvarsakademiet.

Bilag 1 Bilagstabeller

Bilagstabel 1.1 Personer i forskellige aldersgrupper, der oplyser, at de har oplevet uønskede hændelser mindst en gang inden for de sidste 12 måneder. Procent.

Hvor mange gange har du i løbet af de sidste 12 måneder været udsat for:			16-17 år	18-24 år	25-34 år	35-50 år	Sig.
Items							
USO	1	Uønskede seksuelle kommentarer om din krop, tøj eller livsstil	52	47	36	21	***
USO	2	Uønskede seksuelle kommentarer i en større gruppe eller forsamling	39	31	28	16	***
USO	3	Uønskede beskeder med seksuelt indhold (fx breve, Sms'er, e-mails eller beskeder på sociale medier)	44	33	29	20	***
USO	4	Stirrende eller flirtende blikke med seksuelle undertoner, som var uønskede eller ubehagelige for dig	41	35	28	19	***
USO	5	Uønsket fysisk kontakt med seksuelle undertoner (fx klap, kys eller omfavnelser)	42	36	24	15	***
USO	6	Uønskede bevægelser med seksuelle undertoner rettet mod dig	24	26	19	10	***
USO	7	Uønskede anmodninger om dates, selvom du allerede har sagt nej	22	19	16	9	***
USO	8	At nogen har vist dig pornografiske billeder eller andre materialer med seksuelt indhold, som var uønskede eller ubehagelige for dig	37	20	15	11	***
USO	9	At nogen har fløjtet eller piftet efter dig på en måde, som var uønsket eller ubehageligt for dig	33	29	19	7	***
USO	10	At nogen har blottet sig for dig (fx taget sit tøj af) på en måde, som var uønsket eller ubehageligt for dig	11	8	7	4	***
USO	11	At nogen har inddraget dig i samtaler om sex mod din vilje	28	21	20	12	***
USO	12	At nogen har spredt seksuelle rygter om dig	30	19	9	5	***
USO	13	At nogen har fortalt historier med seksuelt indhold, som var uønskede eller ubehagelige for dig	26	23	18	13	***
Kønskr	14	At nogen har talt nedsættende om kvinder eller mænd på en måde, som var uønsket eller ubehagelig for dig	54	57	51	37	***
USO	15	Seksuelt betonedede aktiviteter (fx lege eller strippere) ved festlige arrangementer, som var uønskede eller ubehagelige for dig	12	15	10	5	***
Kønskr.	16	At nogen har nedgjort dig pga. dit køn eller seksualitet	42	38	30	17	***
Kønskr.	17	At nogen har udelukket dig fra socialt samvær eller sociale netværk pga. dit køn eller seksualitet	10	13	9	4	***
Tvang	18	At nogen har bedt om seksuelle tjenester til gengæld for at du fik en belønning (fx lønforhøjelse, fordele eller gaver)	15	9	6	3	***
Tvang	19	At nogen har truet med straf eller ubehagelige konsekvenser, hvis du afviste krav om seksuelle tjenester	8	4	3	1	***
Tvang	20	At nogen har taget på dig mod din vilje (fx gramset på dig eller holdt dig fast)	33	29	18	9	***
Tvang	21	Forsøg på voldtægt eller faktisk voldtægt	7	4	4	1	***
Kategorier:							
USO		Uønsket seksuel opmærksomhed	79	74	62	48	***
Kønskr.		Kønskrænkende adfærd	62	64	57	42	***
Tvang		Seksuel tvang	41	31	22	11	***
I alt		Samlet forekomst, mindst en hændelse (samlet)	84	82	72	59	***

Anm.: N = 2.946. USO = uønsket seksuel opmærksomhed. Kønskr. = kønskrænkelser

Note: *** angiver, at forskellen mellem mænd og kvinder er statistisk signifikant på p<0.001-niveau, ** p<0.01, * p<0.05, ns = ikke signifikant

Kilde: VIVE

Bilagstabel 1.2 Faktoranalyse: Resultat af faktorloadings for de 21 spørgsmål i SUSO-skemaet for hver af de fire faktorer.

Variable	Faktor 1	Faktor 2	Faktor 3	Faktor 4	Unik variation
1. Seksuelle kommentarer om krop, tøj, livsstil	0,8				0,4
2. Seksuelle kommentarer i større gruppe	0,7				0,5
3. Beskeder med seksuelt indhold	0,5		0,3	-0,3	0,5
4. Blikke med seksuelle undertoner	0,8				0,4
5. Fysisk kontakt med seksuelle undertoner	0,8				0,3
6. Bevægelser med seksuelle undertoner	0,7				0,4
7. Gentagne anmodninger om dates	0,4				0,5
8. Fremvisning af pornografisk materiale			0,5		0,5
9. Uønskede fløjt og pift	0,7				0,5
10. Uønskede blottelser		0,6			0,6
11. Inddraget i samtaler om sex			0,8		0,4
12. Seksuel rygtespredning		0,4			0,6
13. Historier med seksuelt indhold			0,9		0,3
14. Nedsættende tale om køn				0,6	0,4
15. Inddragelse i seksuelle aktiviteter		0,5			0,6
16. Nedgørelse pga. køn el. seksualitet	0,3			0,6	0,4
17. Udelukkelse pga. køn el. seksualitet		0,5		0,6	0,4
18. Anmodning om sex for belønning		0,7			0,5
19. Trusler ved afvisning af sex		0,8			0,4
20. Uønskede befamlinger	0,6				0,5
21. Voldtægt(sforsøg)		0,8			0,4

Anm.: N = 2.090

Note: De blanke felter repræsenterer værdier, hvor faktorloadningen < 0,3

Faktorloadings udtrykker, hvor meget den bagvedliggende faktor forklarer variationen i hvert spørgsmål. Jo højere en faktorloading, jo mere relevant er spørgsmålet, og jo mere bidrager spørgsmålet til de underliggende faktorer. En faktorloading på 1 betyder, at al variationen i spørgsmålet forklares af faktoren, imens en faktorloading på 0 betyder, at intet af variationen i spørgsmålet forklares af faktoren. Kolonnen med overskriften unik variation viser, hvor meget af hvert spørgsmåls variation der ikke forklares af nogen af de underliggende faktorer.

Kilde: VIVE

Bilagstabel 1.3 Karakteristika ved undersøgelsens fem grupperinger af respondenter. Procent.

	Køns- kræn- kelser (13 pct.)	Høj ud- sathed (1 pct.)	Moderat udsathed (10 pct.)	Lav ud- sathed (45 pct.)	Ingen uønskede hændelser (31 pct.)	Alle	Sig.
1. Sociodemografiske karakteristika							
<i>Køn</i>							***
Mænd	30	46	26	52	65	50	
Kvinder	70	54	74	48	35	50	
<i>Alder</i>							***
16-24 år	36	49	40	25	14	25	
25-34 år	41	33	31	30	28	31	
35-50 år	23	18	28	45	58	44	
<i>Højeste fuldførte uddannelse</i>							***
Grundskole eller uoplyst	27	62	49	27	26	29	
Gymnasial/erhvervsuddannelse	33	-	33	36	34	35	
Videregående	41	-	18	36	40	36	
<i>Beskæftigelsesstatus</i>							***
I beskæftigelse	53	32	39	61	65	59	
Under uddannelse	24	24	27	15	9	16	
Både under uddannelse og i beskæftigelse	13	-	19	8	8	10	
Hverken under uddannelse eller i beskæftigelse	5	19	5	7	9	7	
Ved ikke/vil ikke at svare	5	-	10	8	8	8	
2. Karakteristika ved hændelserne							
<i>Kontekst for uønskede hændelser (alle)</i>							
Fritid: (halv-)offentligt sted	51	68	52	27		36	***
På nettet/de sociale medier	33	58	58	25		32	***
I forbindelse med arbejdet	38	40	27	25		28	***
Fritid: privat sted	38	56	39	22		28	***
I forbindelse med uddannelse	14	33	19	6		10	***
Fritid: organiserede aktiviteter	11	27	11	4		7	***
Andet sted	12	25	16	7		9	***
<i>Kontekst for alvorligste hændelse</i>							
Fritid: (halv-)offentligt sted	33	49	34	21		26	***
På nettet/de sociale medier	11	28	22	18		17	**
I forbindelse med arbejdet	26	18	21	19		20	ns
Fritid: privat sted	22	53	23	16		19	***
I forbindelse med uddannelse	5	17	6	3		4	***
Fritid: organiserede aktiviteter	5	-	3	3		4	ns
Andet sted	3	24	6	5		5	***
<i>Antal udøvere (alvorligste hændelse)</i>							
Andel med flere udøvere	40	56	36	26		31	***
<i>Udøvers køn (alvorligste hændelse)</i>							**
En eller flere mænd	71	62	78	66		69	
En eller flere kvinder	18	-	13	20		-	

	Køns- kræn- kelser (13 pct.)	Høj ud- sathed (1 pct.)	Moderat udsathed (10 pct.)	Lav ud- sathed (45 pct.)	Ingen uønskede hændelser (31 pct.)	Alle	Sig.
Både mænd og kvinder	7	-	6	6		-	
<i>Relation til udøver (alvorligste hændelse)</i>							
En overordnet (fx chef, lærer, træner)	9	20	9	5		6	***
En sideordnet (fx kollega, medstud., holdkammerat)	26	41	21	19		21	**
En underordnet (fx elev)	2	-	4	3		3	*
En kunde, patient eller deres pårørende og lign.	9	17	11	5		7	**
En læge, terapeut, sundhedsmedarbejder og lign.	1	-	-	-		1	***
En bekendt eller nabo	11	32	12	9		10	**
En ven eller et familiemedlem	20	30	16	13		15	**
Min nuværende partner	2	-	2	1			***
En tidligere partner	5	33	8	2		4	***
En date eller en anden, du lige havde mødt	9	-	16	4		7	***
En fremmed	41	35	43	33		36	*
En anden end de førnævnte	4	21	4	3		4	***
<i>Påvirket af alkohol/stoffer (alvorligste hændelse)?</i>							
Udøver var nok påvirket	39	31	42	31		34	*
IP var påvirket	20	24	24	15		18	**
3. Betydning af alvorligst oplevede hændelse							
Andel, der i nogen, høj eller meget høj grad er påvirket af hændelsen i dag	19	57	32	6		13	***
4. Andre karakteristika							
Andel heteroseksuelle	77	58	73	84	87	83	***
Andel cis-kønnede	96	80	95	97	96	96	***
Andel med handicap	14	37	18	8	9	10	***
Andel anbragt i barndommen	4	-	11	5	5	5	**

Anm.: Analyser med fem grupperinger: N = 2.906; analyser med fire grupperinger: N = 2.029

Note: *** p<0.001, ** p<0.01, * p<0.05. I de blanke celler (-) vises opgørelsen ikke af diskretioneringsskøn

Kilde: VIVE.

Bilagstabel 1.4 Lineære sandsynlighedsmodeller, der estimerer sandsynligheden for, at udsatte for uønskede hændelser modtager hjælp (med parameter-estimer, standardfejl og angivet signifikansniveau med stjerner).

y=1 "Nogen greb ind eller støttede" y=0 "Ingen greb ind eller støttede"	Model 1		Model 2		Model 3	
	koef.	se.	koef.	se.	koef.	se.
Kvinde (ref. mand)	0,230***	0,024	0,150***	0,027	0,142***	0,029
Alder 35-50 år (ref. 16-34 år)	-0,091**	0,028	-0,052*	0,026	-0,056*	0,027
Grundskole eller uoplyst (ref.)						
Gymnasial/erhvervsfag.	-0,026	0,032	-0,016	0,031	-0,015	0,031
Videregående uddannelse	-0,020	0,035	0,010	0,034	0,009	0,034
I beskæftigelse (ref.)						
Under uddannelse	0,023	0,035	0,032	0,035	0,030	0,034
Både under uddannelse og i beskæftigelse	0,105*	0,042	0,068	0,040	0,066	0,040
Hverken under uddannelse eller i beskæftigelse	-0,073	0,053	-0,029	0,047	-0,043	0,050
Ved ikke, ønsker ikke at svare	-0,080	0,058	-0,034	0,053	-0,052	0,057
Heteroseksuel (ref.)						
Biseksuel	-0,135*	0,067	-0,169**	0,064	-0,162*	0,065
Homoseksuel	-0,060	0,051	-0,096*	0,047	-0,094*	0,047
Aseksuel/andet	-0,014	0,074	-0,065	0,067	-0,073	0,068
Ved ikke, ønsker ikke at svare	-0,116	0,061	-0,071	0,055	-0,078	0,055
Har ikke helbredsproblem/handicap (ref.)						
Har helbredsproblem/handicap	0,102*	0,044	0,043	0,041	0,041	0,042
Ved ikke	-0,108	0,066	-0,111	0,059	-0,116*	0,059
Ikke anbragt i barndommen (ref.)						
Anbragt	0,076	0,058	0,051	0,058	0,056	0,058
Ved ikke	-0,006	0,113	0,057	0,088	0,049	0,094
Køn på den der udførte handlingen, mand (ref.)						
Kvinde			0,084*	0,040	0,085*	0,040
Både kvinde og mand			0,076	0,051	0,076	0,051
Andet, ved ikke			-0,157***	0,032	-0,158***	0,032
SEQ, antal hændelser man har oplevet			0,005	0,004	0,005	0,004
Oplevet kønskrænkende adfærd (ref. ikke oplevet)			0,009	0,031	0,012	0,031
Oplevet uønsket seksuel opmærksomhed (ref. ikke oplevet)			0,101**	0,035	0,103**	0,036
Oplevet seksuel tvang (ref. Ikke oplevet)			0,103**	0,034	0,105**	0,035
Påvirker liv i dag i nogen til meget høj grad (ref. i mindre grad eller slet ikke)			0,160***	0,037	0,161***	0,037
Kontekst for alvorligste:						
I forbindelse med dit arbejde eller praktikophold			0,088*	0,040	0,089*	0,040
I forbindelse med din uddannelse			0,006	0,060	0,008	0,059
I forbindelse med organiserede fritidsaktiviteter			-0,005	0,063	-0,006	0,063
På et offentligt eller halvoffentlig sted i din fritid			0,049	0,034	0,047	0,034
På et privat sted i din fritid			0,027	0,037	0,027	0,037
På nettet eller de sociale medier			-0,049	0,033	-0,048	0,034

y=1 "Nogen greb ind eller støttede" y=0 "Ingen greb ind eller støttede"	Model 1		Model 2		Model 3	
Andet sted			0,007	0,058	0,006	0,058
Relationen til den der udførte handlingen:						
En overordnet (fx chef, lærer, træner)			0,072	0,050	0,075	0,049
En sideordnet (fx kollega, medstuderende, holdkammerat)			-0,024	0,032	-0,021	0,032
En underordnet (fx elev)			0,030	0,077	0,034	0,076
En kunde, patient eller deres pårørende og lign.			0,139**	0,047	0,135**	0,047
En læge, terapeut, sundhedsmedarbejder og lign.			-0,025	0,137	-0,021	0,135
En bekendt eller nabo			0,040	0,040	0,040	0,040
En ven eller et familiemedlem			0,002	0,033	0,003	0,033
Min nuværende partner			-0,173	0,099	-0,170	0,099
En tidligere partner			-0,006	0,058	-0,007	0,058
En date eller en anden, du lige havde mødt			-0,018	0,047	-0,020	0,047
En fremmed			0,102***	0,030	0,104***	0,030
En anden end de førnævnte			0,030	0,061	0,031	0,061
Arbejde eller uddannelse har politik (ref.)						
Har ikke en politik					-0,039	0,033
Har ikke arbejde/uddannelse, ved ikke, ønsker ikke at svare					0,009	0,027
Omgangskreds, ca. lige mange (ref.)						
Flest mænd					-0,033	0,030
Flest kvinder					-0,008	0,029
Andet, ved ikke, ønsker ikke at svare					0,026	0,068
Konstant	0,382***	0,035	0,176**	0,055	0,189**	0,058
R2		0,087		0,210		0,211
Antal observationer	2.074			2.074		2.074

Note: *** p<0,001; ** p<0,01; * p<0,05

Kilde: VIVE

Bilagstabel 1.5 Lineære sandsynlighedsmodeller, der estimerer sandsynligheden for, at man har grebet ind eller støttet en person, der var udsat for uønskede hændelser (med parameterestimater, standardfejl og angivet signifikansniveau med stjerner).

y=1 "Greb ind eller støttede" y=0 "Handlede ikke"	Model 1		Model 2		Model 3		Model 4	
	koef.	se.	koef.	se.	koef.	se.	koef.	se.
Kvinde (ref. Mand)	0,078**	0,026	0,047	0,032	0,028	0,034	0,010	0,032
Alder 35-50 år (ref. 16-34 år)	-0,057	0,031	-0,022	0,032	-0,027	0,032	-0,025	0,031
Grundskole eller uoplyst (ref.)								
Gymnasial/erhvervsfag. uddannelse	0,109**	0,034	0,095**	0,032	0,106***	0,032	0,106**	0,033
Videregående uddannelse	0,080*	0,037	0,063	0,036	0,069	0,036	0,062	0,037
I beskæftigelse (ref.)								
Under uddannelse	-0,014	0,032	0,014	0,035	0,028	0,032	0,015	0,031
Både under uddannelse og i beskæftigelse	-0,026	0,038	-0,021	0,035	-0,008	0,034	-0,008	0,035
Hverken under udd. eller i beskæftigelse	0,001	0,047	0,013	0,048	-0,001	0,050	-0,014	0,050
Ved ikke, ønsker ikke at svare	-0,004	0,067	-0,020	0,065	-0,038	0,069	-0,023	0,066
Heteroseksuel (ref.)								
Biseksuel	0,022	0,077	0,002	0,077	0,007	0,074	-0,019	0,071
Homoseksuel	0,021	0,040	0,011	0,039	0,016	0,037	-0,000	0,037
Aseksuel/andet	-0,020	0,077	0,010	0,070	0,005	0,069	-0,006	0,063
Ved ikke, ønsker ikke at svare	0,019	0,069	0,046	0,067	0,033	0,063	0,040	0,066
Har ikke helbredsproblem/handicap (ref.)								
Har helbredsproblem/handicap	-0,025	0,041	-0,037	0,038	-0,032	0,037	-0,024	0,040
Ved ikke	0,048	0,036	0,042	0,041	0,041	0,042	0,030	0,041
Ikke anbragt i barndommen (ref.)								
Anbragt	0,077	0,044	0,053	0,043	0,052	0,044	0,046	0,042
Ved ikke	0,081	0,052	0,123*	0,055	0,132*	0,059	0,099	0,061
SEQ, antal hændelser man har oplevet			0,007*	0,003	0,007*	0,003	0,005	0,003
Køn på den, man kender, kvinde (ref.)								
Mand			-0,021	0,049	-0,012	0,052	0,010	0,049
Både kvinde og mand			-0,053	0,046	-0,066	0,045	-0,068	0,044
Andet, ved ikke			-0,005	0,035	-0,010	0,035	-0,007	0,033
Relationen til den, der har været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed								
En partner, ekspartner (ref. ikke)			0,058	0,039	0,062	0,039	0,066	0,037
En i din nærmeste familie eller vennekreds (ref. ikke)			0,088**	0,028	0,084**	0,028	0,082**	0,028
En i din bredere familie- eller bekendtskabskreds (ref. ikke)			0,012	0,027	0,012	0,026	0,010	0,027
En fra lokalområde eller nabolag (ref. ikke)			-0,107	0,065	-0,123	0,064	-0,110	0,063
En fra dit arbejde (fx kollega, klient) (ref. ikke)			0,031	0,028	0,028	0,027	0,023	0,027
En fra din uddannelse (ref. ikke)			-0,052	0,038	-0,049	0,036	-0,045	0,034
En fra dine fritidsaktiviteter (ref. ikke)			0,008	0,059	0,000	0,057	0,017	0,056
En du kender andre steder fra (ref. ikke)			-0,105*	0,046	-0,086	0,044	-0,090*	0,043
Arbejde eller uddannelse har politik (ref.)								

y=1 "Greb ind eller støttede" y=0 "Handlede ikke"	Model 1		Model 2		Model 3		Model 4	
Har ikke en politik					-0,006	0,031	-0,004	0,030
Har ikke arbejde/uddannelse, ved ikke, ønsker ikke at svare					0,003	0,029	0,004	0,028
Omgangskreds, ca. lige mange (ref.)								
Flest mænd					-0,139***	0,037	-0,133***	0,037
Flest kvinder					-0,057*	0,026	-0,057*	0,025
Andet, ved ikke, ønsker ikke at svare					0,078*	0,033	0,074	0,041
Køn på kvalificeret leder: [1=altid mænd; 5=altid kvinder]							0,068*	0,033
Kvinder, følelsesbaseret; [1=meget enig; 5=meget uenig]							0,010	0,009
Jokes harmløse: [1=meget enig; 5=meget uenig]							0,011	0,009
Opfatter bemærkninger sexistisk: [1=meget enig; 5=meget uenig]							-0,015	0,011
Smigret over opmærksomhed: [1=meget enig; 5=meget uenig]							-0,011	0,013
Kan stoppe opmærksomhed: (1=meget enig; 5=meget uenig)							0,013	0,010
Påklædning giver skyld: [1=meget enig; 5=meget uenig]							0,001	0,014
Seksuel chikane udbredt: [1=meget udbredt; 4=slet ikke udbredt]							-0,022	0,020
Konstant	0,797***	0,038	0,737***	0,048	0,787***	0,050	0,645***	0,131
R2		0,045		0,100		0,129		0,150
Antal observationer		918		918		918		918

Note: *** p<0,001; ** p<0,01; * p<0,05

Kilde: VIVE

